

Introduction to Academic Research and Writing Session 4

A 6 session course on research and writing for the International
Law program

Subject focus: International Law and Human Rights

Session 4

Part A. Referencing Part B. Ethical Research Practices

Lecture:

Introduction to referencing and bibliographies

Understanding principles of ethical research

Activity:

Consider ethical issues with a given research proposal

Assessment:

Multiple choice quiz

Referencing and academic papers

EVERY course and journal you write for may require you to use a specific referencing system.

There is no single reference system that is used by all disciplines

The most important thing is to be accurate and consistent

References are also called citations

Why is accurate referencing important?

- It acknowledges the works of others that have contributed to your own work
- Using references correctly contributes to your argument and gives it validity
- Demonstrates to the reader that you are familiar with current debates in the field of research
- The citation must be in full so a reader can track the source of the information.
- It also shows that you pay attention to detail – this can indicate you are also careful with your research

When to reference

- If using other people's exact words – this is a quotation. If this is not referenced then it is considered PLAGIARISM i.e copying someone else's work and passing it off as your own. This applies to ALL sources eg newspapers and magazines, websites, letters, emails, books and journals
- If copying charts, tables and illustrations you must reference the source
- If writing about another person's ideas you should reference the source. If you write using your own words it is called PARAPHRASING.

When not to reference

- When something is 'common knowledge' – for example 'the French flag is red, white and blue' – this does not need a reference source. Sometimes it is hard to decide what is 'common knowledge'. If in doubt ask your lecturer
- Writing about your own experiences or observations eg a field trip report or your own conclusions
- When giving your own opinion

Common Referencing Styles

APA

Harvard

Chicago

APA style: (American Psychological Association)

- uses author-date citation system with a full reference list at end of the paper. For example:
 - In-text reference of a quote: It has been argued that ‘the international human rights system has advanced a model of right to education that reaches beyond the notion of sufficiency’ (Perera, 2021).
 - In-text reference in narrative style: Perera (2021) argues that ‘the international human rights system has advanced a model of right to education that reaches beyond the notion of sufficiency’.
 - Full reference in bibliography:
 - Perera, Ramindu. (2021). Beyond the Minimalist critique: An Assessment of the Right to Education in International Human Rights Law. *Netherlands Quarterly of Human Rights* 39(4), 268-290. <https://doi.org/10.1177/09240519211057240>
- See Handout for more details

Harvard Style Guide

- Author-date in text references. For example:
 - Perera (2021, p.1) argues that ‘the international human rights system has advanced a model of right to education that reaches beyond the notion of sufficiency’.
 - It has been argued that ‘the international human rights system has advanced a model of right to education that reaches beyond the notion of sufficiency’ (Perera 2021, p.1).
 - Full reference in bibliography:
 - Perera, R 2021, ‘Beyond the Minimalist critique: An Assessment of the Right to Education in International Human Rights Law’, *Netherlands Quarterly of Human Rights* vol.39, no.4, pp. 268-290, doi: [10.1177/09240519211057240](https://doi.org/10.1177/09240519211057240)
- See Handout for more details

Chicago Style Guide

- Footnotes or Endnotes and bibliography
- Detail important – author first name first in footnote, bibliography has full citation with references listed in alphabetical order
- Useful for adding additional information when you do not want to complicate your written paper, and also for demonstrating you have read other material. For example:
 - Buddhism in Myanmar has been called *kammatic* Buddhism.¹ Footnote: Melford E. Spiro. *Buddhism and Society. A Great Tradition and Its Burmese Vicissitudes*, (Berkeley: University of California Press, 1982), pp.x-xx. For further reading on Burmese Buddhism see(add other sources here)
- See handout for more details

Quiz (may be more than 1 correct answer)

Q.1 Define: Plagiarism

- A. Copying someone else's work and pretending its your own
- B. Rewriting someone else's work with your ideas included
- C. A play about gymnastics
- D. Copy and paste from the web into an assignment
- E. Using someone else's work in your research and not referencing the source

Q. 2 Which is correct for an in-text citation using the APA style guide?

- A. (Eric Molho 2015)
- B. (2015, Eric Molho)
- C. (Molho, 2015) x
- D. (Molho 2015)

Q.3 What is the source for this APA style reference

Flavell. J. (1996). Piaget's Legacy. *Psychological Science*, 7(4). 200-2-3.

- A. Article x
- B. Web page
- C. Book
- D. Book chapter

Q.4 With APA referencing what comes first out of the following

- A. Text title
- B. Publishing company
- C. Page numbers
- D. Year published

Q. 5 What is paraphrasing?

- A. putting your own interpretation on someone else's ideas
- B. using someone else's ideas
- C. using your words to loosely express someone else's ideas
- D. using your words to exactly express someone else's ideas

Q.6 With APA referencing what referencing details do you need to include for an in-text paraphrase?

- A. author's name and page number
- B. publisher and year of publication
- C. author's full name and year of publication
- D. author's surname and year of publication

Q.7 What referencing details do you need to include in text for a quote or citation?

- A. author's name and page number(s)
- B. publisher, year of publication, and page number(s)
- C. author's surname, year of publication, and page number(s)
- D. author's full name, year of publication, and page number(s)

Q.8 Is it ok to copy-and-paste a sentence found online into your assignment?

- A. No - that is plagiarism
- B. Yes - my tutor probably won't notice
- C. Yes - as long as I reference it correctly
- D. No - you shouldn't use websites

Q.9. If I change some information into my own words, do I need to reference it?

- A. Yes - I have still taken that idea from somewhere else
- B. No - I have changed the words so don't need to reference
- C. No – I only reference if I take it 'word for word'
- D. No - you shouldn't change the information into your own words

Q.10. A book should look like this in my Harvard style bibliography:

- A. Chris Ham (2009) Health Policy. (book)
- B. Health Policy, C. Ham (2009)
- C. (Ham, 2009)
- D. Ham, C. (2009) Health Policy. 6th ed. Basingstoke: Palgrave.

Q.11 In Chicago style which is the correct way to cite the author's name in the footnotes?

- A. Polantz, Katelyn
- B. Katelyn Polantz
- C. Katelyn Polantz,
- D. Polantz, Katelyn,

Q.12 In Chicago style which one of these is a rule for the bibliography?

- A. Each citation should be numbered
- B. Each citation should have a bullet point
- C. It is alphabetized by author last name
- D. It is alphabetized by the title of the article

Research Ethics – an introduction

What is ethical research?

What is research integrity?

Why is this important?

Ethics and Research

- International framework of expectations
- “The relationship between researchers and research participants is the ground on which human research is conducted. The values set out in this section – respect for human beings, research merit and integrity, justice, and beneficence – help to shape that relationship as one of trust, mutual responsibility and ethical equality. For this reason, the National Statement speaks of research ‘participants’ rather than ‘subjects’.”
Australia - National Statement on Ethical Conduct in Human Research
2007 (Updated May 2015)

Ethical Research and Evaluation

Four Principles of Ethical Research

- Respect for Human Beings
- Beneficence (principle of 'do some good and do no harm')
- Research Merit and Integrity
- Justice

Types of Ethical Research

- Human Ethics
 - Interviews
 - Observation
 - Surveys
 - Medical research
 - Embryos and DNA etc
- Animal Ethics

Principle 1: Respect for Human Beings

- Obtain informed consent
 - Can be written consent or oral consent
- Cultural understanding
 - Researchers should be well-informed of any differences in culture, and ensure the research is conducted safely and is culturally appropriate.
- Protect anonymity and confidentiality
 - All steps must be taken to ensure the identity of the participants can be kept confidential or anonymous, if the participant wishes.
 - Explain to participants that privacy can only be protected as far as local laws allow.
- Avoid deception
- Allow for withdrawal from research without any negative consequences

The following should also be communicated to participants:

- the amounts and sources of funding for the researcher
- financial or other relevant declarations of interests of researchers, sponsors or institutions
- any payments to participants
- the likelihood and form of dissemination of the researchers results, including publication
- any expected benefits to the wider community
- any other relevant information

Principle 2: Beneficence

- Benefit to Participants
 - Research should have some potential benefit to those interviewed
- Risk Management
 - Should be monitored continuously
- Keep everyone safe
 - Consider before and after – risks may continue after the research eg when the research is published
 - Consider people not directly involved – research outcomes may affect them

Principle 3: Research merit and integrity

- Research design
 - May need to include outside experts
- Researchers should have appropriate skills and training
 - May need to include outside expert
- Manage any potential bias towards the participants
 - Include a process for managing complaints

Principle 4: Justice

- Equity
 - Ensure research is inclusive and non-discriminatory
- Sharing research outcomes
 - Set up process for sharing research outcomes

Project Design and Participant Information

A high quality research project will have evidence that following has been explained to participants:

- Participation is voluntary
- The participant has a right to withdraw from further participation at any stage without negative consequences
- Is it not always possible to withdraw data e.g group interviews
- How the research will be monitored
- Risks and how to manage risks
- Contact details of a person to receive complaints
- Contact details of the researchers/supervisor/ethics officer and if overseas research, a local contact
- How privacy and confidentiality will be protected
- How feedback will be provided

Other Key Ethical Concerns

- Confidentiality and Anonymity
- Privacy
- Use of data
- Feedback
- Data storage

Key Ethical Concerns

Informed Consent

- Informed consent is a key ethical requirement. Participants must understand what the research involves and what will be done with their data before they consent to take part
- The usual way to obtain informed consent is in writing, by use of a consent form that is signed by the participant and retained by the researcher as a record of the agreement. Because the researcher retains the consent form, there needs to be an information sheet for participants to keep, with the same details. Both the consent form and the information sheet should include the researcher's name and contact details, the title and brief description of the project, details on how the identities of participants will be protected (both when storing the raw research data and in its published form), a statement that participation is voluntary and participants can withdraw at any time, and provision for signature and date.

Oral Consent - example

(add your research title here)

- I have read to you/You have read (remove whichever does not apply) the Information Sheet about the research project. Was this information clear? Do you have any questions about the project? (If there are questions, record them for the record and answer them).
- Do you agree to participate in this project? (Record the answer as Yes/No)
- Do you agree for this interview to be audio-recorded? (Record the answer as Yes/No)
- When I prepare the research outputs, I can attribute information to you in three ways: full name, pseudonym, or I can use NO attribution and hold your information confidentially.
- Would you like information attributed using your full name? (Record Yes/No)
- Would you like to be referred to using a pseudonym (false name)? (Record Yes/No)
- Would you prefer that your information be not attributed to anyone at all? (Record Yes/No)
- May we start the interview now?
- Record the date of this script being read

Written Consent - example

If you have given the Information sheet to your participants to read and it has all relevant information on it then the written consent can simply be as follows:

- I have read and understood the Information Sheet you have given me about the research project, and I have had any questions and concerns about the project (listed here _____) addressed to my satisfaction.
- I agree to participate in the project. YES ☐ NO ☐
- I agree to this interview being audio-recorded YES ☐ NO ☐
- I agree to be identified in the following way within research outputs:
 - Full name YES ☐ NO ☐
 - Pseudonym YES ☐ NO ☐
 - No attribution YES ☐ NO ☐
- Signature:.....
- Date:.....

CONFIDENTIALITY AGREEMENT – TRANSLATOR (EXAMPLE)

- I, _____ have been engaged as a research assistant on the project, and may be required to interpret, translate or transcribe interviews in this role. In carrying out these activities, I undertake to communicate information fully and faithfully, to the best of my abilities.
- I understand that all information provided by interview participants is confidential, and I agree not to use or disclose this information except as required in the course of my duties as a research assistant. I also undertake to store any records of interviews securely as directed by the researcher, and to destroy any copies of these records remaining in my possession once my involvement in the project ends.

• Translator signature

Date

Release Form

Agreement to use of image, voice, biographical material and other information

This will be something ‘new’ in Myanmar now that copyright laws have been passed

I (full name) agree that:

- The Researcher (the “researcher”)/ University of xxx (‘the University’) may record my image, voice, biographical material or other information about me on photographs, or any other media for audio and visual only reproduction (‘the Reproduction’)
- The Researcher/University may use photographic, video, or digital images in which I appear, or in which my voice, biographical material or other information concerning me is used, in publications and research outputs (‘the Publication’) for the purposes of the research project “Title” as described in the Information Sheet I have read and understood for this project.
- The Publication and/or Reproduction will be edited at the researcher’s sole discretion; the researcher may incorporate any part of the recording of me in the Publication/Reproduction.
- I will not retain any rights, including copyright, or interest in the Publication/Recording.
- I will receive no payment for the use or recording of my image, voice, biographical material or other information by the Researcher/ University.
- I release and indemnify the researcher/University from any loss, damage, cost, expense, or claim arising out of the use of my image, voice, biographical material or other information about me, including action for defamation, libelous material, breach of privacy, or copyright.

Name:

Name of Witness:

Signature:Date: / /

Signature:Date: / /

Participant information sheet

- Researcher(s):
- Project title
- General Outline of the Project:
 - Description and Methodology:
 - Participants:
 - Use of Data and Feedback:
 - Project Funding:
- Confidentiality
- Participant Involvement:
 - Voluntary Participation & Withdrawal:
 - What does participation in the research entail
 - Location and Duration:
 - Remuneration:
 - Risks:
 - Benefits
 - Implications of participation
- Data Storage
 - Where and how long
 - What happens at end of storage period

Other questions to consider when preparing your research plan

You should consider all possibilities under each heading and ask yourself 'yes' or 'no' – if 'yes' then you will need to manage the risks

- Third party identification
- Children or young people
- Dependent or unequal relationships
- Membership of a group or related issues
- Physical harm
- Psychological harm
- Social harm
- Economic harm
- Legal harm
- Covert observation
- Deception
- Are the risks easily mitigated, and how?
- Sensitive personal information
- Overseas research

Academic Integrity – an Ethical Issue

- All the work you submit must be **original**
- You must not copy
- You must cite other people's work correctly – if not, this is called PLAGIARISM (as discussed in Part A Referencing)
- If you do breach academic integrity guidelines, there are consequences

Ethics and research is an expanding field

For example:

- Ethics and Information technology
 - <https://en.unesco.org/themes/information-ethics>
- Ethics and Intangible Cultural heritage
 - <https://ich.unesco.org/en/ethics-and-ich-00866>

Summary

- Ethical research builds trust
- All parties involved in the research should be considered 'equal'
- The research should have 'value'
- For international credibility, all research should follow high level ethical practices – regardless of local conditions

Resources

<https://rdinetwork.org.au/effective-ethical-research-evaluation/> - includes examples of ethical research practices in developing countries

<https://www.undp.org/accountability/ethics> - UNDP ethical guidelines

Activity

Research topic: 'I want to interview people who have a relative or friend in prison to find out if they are able to visit regularly according to the laws'.

Any type of research where you interview someone, or have them answer survey questions should have ethical approval. If there is no official ethical process to follow, you can still develop your research plan and demonstrate you have considered the ethical issues

READ: Eck & Cohen. 2021. Time for a Change: the ethics of student-led human subjects research on political violence. *Third World Quarterly*, 42:4, 855-866.

- This article highlights some of the complex issues and risks associated with research

‘I want to interview people who have a relative or friend in prison to find out if they are able to visit regularly according to the laws’.

- How will you find participants?
 - Friends of friends?
 - Through a law firm?
 - Open advertisement?
- How many participants do you need?
 - This is important for ethical research as the participant may not feel comfortable with the number of people being surveyed
 - It may be important for your research methodology and for analysing data, but that is not an ethical issue

What are key ethical concerns with this project?

- Keeping the names of participants confidential
 - How will you do this?
- Keeping the survey or interview answers anonymous, that is, the answers are not connected with any information that can identify the participant
- What is the risk to the participant
 - What would happen if they were identified
 - What if someone knew they participated in the research and told someone at the prison?
 - Can you reduce this risk to make it safe for the participant?

- The participant should have some idea about the type of questions you want to ask
 - For example: how often do you visit the prison, do you have to wait long, is the time you wait the same, how long does the visit last? These are simple questions and would be low risk. If you ask, for example, 'do you feel safe when you visit, are you treated well? Negative answers may cause risk to the participants
- Would the participant put anyone else at risk
 - Is there a risk to the person they visit in prison?
 - Is there a risk to other family members or friends
- How are the results going to be used?
 - Remember – research should be done for a good purpose
 - Will the results be used to help improve the prison visitor system?
- Where will the research be published
 - Is there more risks to the participants if the research is only used for a student paper or the research is made publicly available?

- How will you keep the interview responses safe and secure?
- What will you do with the information after you have written your research paper? Will you destroy your notes? Why is this important?
- What other ethical questions are raised with this research project?

Activity – can select one or both

- Using the template prepare a participant information sheet for this project
- Four readings have been provided: what are the main issues raised for doing social science research in developing countries?

REMEMBER: this is only an INTRODUCTION to ethical research practices. There are many other factors that you can consider in this example.

Quiz answers

Q.1 A, D, E

Q.2 C

Q.3 A

Q.4 D

Q.5 D

Q.6 D

Q.7 C

Q.8 C

Q.9 A

Q.10 D

Q.11 D

Q.12 C

ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့်
စာတမ်းရေးသားခြင်းနိဒါန်း
အပိုင်း ၄

နိုင်ငံတကာဥပဒေအစီအစဉ်အတွက် သုတေသနနှင့်စာတမ်းရေးသားခြင်းဆိုင်ရာ အပိုင်း (၆)
ပိုင်းပါဝင်သည့်သင်တန်း
အကြောင်းအရာဦးတည်ချက် - နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် လူ့အခွင့်အရေး

အပိုင်း ၄

အပိုင်း ၈ - ကိုးကားခြင်း အပိုင်း ၁ - ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသန အလေ့အကျင့်များ

သင်ကြားပို့ချမှု -

ကိုးကားခြင်းနှင့် ကျမ်းကိုးစာရင်းများနိဒါန်း

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသန၏ အခြေခံသဘောတရားများကို နားလည်ခြင်း

လုပ်ဆောင်ချက်-

ပေးထားသော သုတေသနအဆိုပြုချက်ဖြင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို သုံးသပ်ပါ

အကဲဖြတ်ခြင်း-

ရွေးချယ်စရာပဟေဠိပေါင်းစုံ

ကိုးကားခြင်းနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာစာတမ်းများ

သင်ရေးသားသော သင်ရိုးနှင့် ဂျာနယ်တိုင်းအတွက် သီးခြားကိုးကားမှုစနစ်ကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအားလုံးဖြင့် အသုံးပြုသည့် သာမန်ကိုးကားမှုစနစ်တစ်ခုမရှိပါ

အရေးကြီးဆုံးအချက်မှာ တိကျမှန်ကန်ပြီး ကိုက်ညီမှုရှိရန်ဖြစ်သည်

ကိုးကားချက်များကို ကိုးကားဖော်ပြချက်များဟုလည်း ခေါ်သည်

တိကျမှန်ကန်သောကိုးကားခြင်းမှာ ဘာကြောင့်အရေးကြီးပါသလဲ။

- ၎င်းမှာ သင့်ကိုယ်ပိုင်အလုပ်အတွက် အထောက်အကူပြုသော အခြားသူများ၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို အသိအမှတ်ပြုသည်
- ကိုးကားချက်များကို မှန်ကန်စွာအသုံးပြုခြင်းသည် သင်၏ အငြင်းပွားမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေပြီး ၎င်းကို တရားဝင်စေသည်
- သုတေသနနယ်ပယ်တွင် လက်ရှိဆွေးနွေးမှုများနှင့် သင်ရင်းနှီးကြောင်း စာဖတ်သူအား သရုပ်ပြသည်
- သတင်းအရင်းအမြစ်ကို စာဖတ်သူမှခြေရာခံနိုင်စေရန် ကိုးကားချက်သည် အပြည့်အစုံရှိရမည်။
- အသေးစိတ်အချက်အလက်ကို သင်အလေးထားကြောင်းကိုလည်း ပြသသည် - ဤသည်မှာ သင်၏ သုတေသနကို သင်ဂရုပြုကြောင်းကိုလည်း ညွှန်ပြနိုင်သည်။

ကိုးကားသည့်အချိန်

- အခြားသူများ၏ တိကျသောစကားလုံးများကို အသုံးပြုပါက - ဤသည်မှာ ကိုးကားချက်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ၎င်းကို ကိုးကားခြင်းမပြုပါက ယင်းနောက် ၎င်းကို သူတစ်ပါး၏ အကြံ သို့မဟုတ် အရေးအသားအား ကူးယူရေးသားခြင်းဟုခေါ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အခြားသူတစ်ဦး၏အလုပ်ကို ကူးယူပြီး ၎င်းကို သင့်ကိုယ်ပိုင်အဖြစ် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ သတင်းရင်းမြစ်အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဥပမာ- သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းများ၊ ဝဘ်ဆိုဒ်များ၊ စာများ၊ အီးမေးလ်များ၊ စာအုပ်များနှင့် ဂျာနယ်များ
- ပုံစံကားချပ်များ၊ ဇယားများနှင့် သရုပ်ဖော်ပုံများကို ကူးယူပါက အရင်းအမြစ်ကို သင်ကိုးကားရပါမည်
- အခြားသူတစ်ဦး၏ အကြံဉာဏ်များကို ရေးသားပါက အရင်းအမြစ်ကို သင်ကိုးကားသင့်သည်။ သင်၏ ကိုယ်ပိုင်စကားများကိုအသုံးပြု၍ ရေးသားပါ ၎င်းကို စကားပြေပြန်ခြင်းဟု ခေါ်သည်။

အကိုးအကားမလုပ်သည့်အချိန်

- တစ်စုံတစ်ခုသည် 'သာမန်အသိပညာ' ဖြစ်သောအခါ- ဥပမာ 'ပြင်သစ်အလံသည် အနီ၊ အဖြူနှင့် အပြာ' ဖြစ်သည် - ဤအရာသည် ကိုးကားစရာအရင်းအမြစ်မလိုအပ်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းသည် 'သာမန်အသိပညာ' ဟူသည့်အရာကို ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်ခဲသည်။ သံသယရှိပါက သင်၏ဆရာကိုမေးပါ
- သင်၏ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံများ သို့မဟုတ် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ ဥပမာ ကွင်းဆင်းလေ့လာရေးအစီရင်ခံစာ သို့မဟုတ် သင်၏ကိုယ်ပိုင်သုံးသပ်ချက်များအကြောင်း ရေးသားခြင်း
- သင်၏ ကိုယ်ပိုင်သဘောထားအမြင်ကို ပေးသည့်အခါ

သာမန်ကိုးကားပုံစံများ

APA

Harvard

Chicago

APA ပုံစံ- (အမေရိကန်စိတ်ပညာအသင်း)

- စာတမ်း၏အဆုံးတွင် ကိုးကားချက်စာရင်းအပြည့်အစုံဖြင့် ရေးသားသူ-ရက်စွဲကိုးကားမှုစနစ်ကို အသုံးပြုသည်။
ဥပမာ-

- ကိုးကားချက်တစ်ခု၏ စာသားအတွင်းမှ ရည်ညွှန်းချက်- 'နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစနစ်သည် ဖူလုံမှု၏သဘောတရားကိုကျော်လွန်၍ ပညာသင်ကြားခွင့်စံပြပုံစံကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်' (Perera, 2021)။
- ဇာတ်ကြောင်းပုံစံဖြင့် စာသားအကိုးအကား- Perera (၂၀၂၁) က 'နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစနစ်သည် လုံလောက်မှုဟူသော အယူအဆထက်ကျော်လွန်၍ ပညာသင်ကြားခွင့်စံပြပုံစံကို အဆင့်မြှင့်တင်ခဲ့သည်' ဟု စောဒကတက်ခဲ့သည်။
- ကျမ်းကိုးစာရင်းအကိုးအကား အပြည့်အစုံ-
 - Ramindu Perera (၂၀၂၁)။ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တတ်သူတို့၏ရှုထောင့်မှ ဝေဖန်မှု (minimalist critique) ထက်ကျော်လွန်၍၊ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းအကဲဖြတ်တွက်ချက်မှု။ *နယ်သာလန်လူ့အခွင့်အရေးသုံးလပတ်* ၃၉(၄)၊ ၂၆၈-၂၉၀။
<https://doi.org/10.1177/09240519211057240>

- အသေးစိတ်အချက်အလက်များအတွက် လက်ကမ်းစာစောင်ကို ကြည့်ပါ။

ဟားဗတ်စတိုင်လမ်းညွှန်

- စာသားကိုးကားချက်များတွင် စာရေးသူ-ရက်စွဲ ဥပမာ-
 - Perera (2021၊ p.1) သည် 'နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစနစ်သည် လုံလောက်မှုဟူသော အယူအဆကိုကျော်လွန်၍ ပညာသင်ကြားခွင့်စံနမူနာကို အဆင့်မြှင့်တင်ခဲ့သည်' ဟု ငြင်းဆိုသည်
 - 'နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစနစ်သည် ဖူလုံမှု၏သဘောတရားကိုကျော်လွန်၍ရောက်ရှိသွားသော ပညာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးစံနမူနာကို အဆင့်မြှင့်တင်ခဲ့သည်' (Perera ၂၀၂၁၊ စာမျက်နှာ ၁) ဟု ငြင်းဆိုသည်။
 - ကျမ်းကိုးစာရင်းအကိုးအကား အပြည့်အစုံ-
 - Perera, R ၂၀၂၁၊ 'မူလပုံစံအသုံးပြုခြင်းစံသတ်မှတ်ချက်ကို ကျော်လွန်၍- နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေတွင် ပညာသင်ကြားခွင့်ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက်၊ နယ်သာလန်လူ့အခွင့်အရေးသုံးလပတ် Vol.39၊ no.4၊ pp. 268-290၊ doi-[10.1177/09240519211057240](https://doi.org/10.1177/09240519211057240)
- အသေးစိတ်အချက်အလက်များအတွက် လက်ကမ်းစာစောင်ကို ကြည့်ပါ။

ချီကာဂိုစတိုင်လမ်းညွှန်

- အောက်ခြေမှတ်စုများ သို့မဟုတ် နောက်ဆုံးမှတ်စုများနှင့် ကျမ်းကိုးစာရင်း
- အရေးကြီးသောအသေးစိတ် – အောက်ခြေမှတ်စုတွင် စာရေးဆရာပထမဆုံးအမည်၊ ကျမ်းကိုးစာရင်းတွင် အက္ခရာစဉ်အလိုက်ဖော်ပြထားသော အကိုးအကားများဖြင့် ကိုးကားချက်အပြည့်အစုံပါရှိသည်
- သင့်ရေးသားထားသော စာရွက်ကို မရှုပ်ထွေးစေဘဲ အခြားအကြောင်းအရာများကို ဖတ်ပြီးကြောင်း သရုပ်ပြရန်အတွက်လည်း နောက်ထပ်အချက်အလက်များကို ထည့်ရန် အသုံးဝင်ပါသည်။ ဥပမာ-
 - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကမ္ဘာ့ဦးစွာ ဗုဒ္ဓဘာသာဟုခေါ်သည်။^၁ အောက်ခြေမှတ်ချက်- Melford E. Spiro. ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း။ ကြီးမြတ်သော အစဉ်အလာနှင့် ၎င်း၏ မြန်မာ့သမိုင်း၊ (ဘာကလေ- ကယ်လီဖိုးနီးယားစာနယ်ဇင်းတက္ကသိုလ်၊ ၁၉၈၂ ခုနှစ်) pp.x-xx ။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ဆက်လက်ဖတ်ရှုရန်(အခြားသတင်းရင်းမြစ်များကို ဤနေရာတွင် ထည့်ပါ)။
- အသေးစိတ်အချက်အလက်များအတွက် လက်ကမ်းစာစောင်ကို ကြည့်ပါ။

ပဟေဠိ (အဖြေမှန် ၁ ခုထက် ပိုနေနိုင်သည်)

Q.1 သတ်မှတ်ရန်- သူတစ်ပါး၏ အကြံ သို့မဟုတ် အရေးအသားအား ကူးယူရေးသားခြင်း

- A. အခြားသူ၏ လက်ရာကို ကူးယူပြီး သင်၏ ကိုယ်ပိုင်ဟန်ဆောင်သည်
- B. သင်၏ အကြံဉာဏ်များပါဝင်သော အခြားသူ၏ရေးသားမှုအား ပြန်လည်ရေးသားခြင်း
- C. ကျွမ်းဘားကစားနည်း
- D. ဝတ်မှ တာဝန်တစ်ခုအဖြစ် ကူးထည့်ပါ
- E. အရင်းအမြစ်ကို ကိုးကားခြင်းမပြုဘဲ သင့်သုတေသနတွင် အခြားသူ၏အလုပ်ကို အသုံးပြုခြင်း

Q. 2 APA စတိုင်လမ်းညွှန်ကို အသုံးပြု၍ စာသားအတွင်းကိုးကားချက်အတွက် မည်သည့်အရာက မှန်ပါသလဲ။

- A. (အဲရစ် မိုဟို 2015)
- B. (၂၀၁၅၊ အဲရစ် မိုဟို)
- C. (Molhoi 2015) x
- D. (Molho 2015)

Q.3 ဤ APA စတိုင်အကိုးအကားအတွက် အရင်းအမြစ်ကဘာလဲ

Flavell J. (၁၉၉၆)။ Piaget ၏အမွေအနှစ်။ စိတ်ပညာသိပ္ပံ၊ ၇(၄)။ ၂၀၀-၂-၃။

- A. အပိုဒ် x
- B. ဝက်ဘ်စာမျက်နှာ
- C. စာအုပ်
- D. စာအုပ်အခန်း

Q.4 APA ဖြင့် အောက်ပါတို့မှ ပထမဆုံးထွက်ပေါ်လာသောအရာကို ကိုးကားခြင်း

- က။ စာသားခေါင်းစဉ်
- ခ။ ထုတ်ဝေရေးကုမ္ပဏီ
- ဂ။ စာမျက်နှာနံပါတ်များ
- ဃ။ ထုတ်ဝေသည့်နှစ်

Q. 5 အဓိပ္ပါယ်ဖော်ခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

- A. အခြားသူ၏ အယူအဆများအပေါ် သင်၏ ကိုယ်ပိုင်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကိုထားခြင်း
- B. တစ်ပါးသူ၏ အကြံဉာဏ်များကို အသုံးပြုခြင်း
- C. တစ်ပါးသူ၏ အကြံဉာဏ်များကို ဖြည်းညှင်းစွာဖော်ပြရန် သင့်စကားလုံးများကို အသုံးပြုခြင်း
- D. အခြားသူ၏ အကြံဉာဏ်များကို တိတိကျကျဖော်ပြရန် သင့်စကားလုံးများကို အသုံးပြုခြင်း

Q.6 APA ကိုးကားခြင်းဖြင့် စာသားစကားပြေပြန်ဆိုခြင်းအတွက် မည်သည့်ကိုးကားချက်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပါသလဲ။

- A. စာရေးသူအမည်နှင့် စာမျက်နှာနံပါတ်
- B. ထုတ်ဝေသူနှင့် ထုတ်ဝေသည့်နှစ်
- C. စာရေးသူ၏ အမည်အပြည့်အစုံနှင့် ထုတ်ဝေသည့်နှစ်
- D. စာရေးသူအမည်နှင့် ထုတ်ဝေသည့်နှစ်

Q.7 ကိုးကားချက် သို့မဟုတ် ကိုးကားဖော်ပြချက်တစ်ခုအတွက် စာသားတွင် မည်သည့်ကိုးကားချက်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းရန်လိုအပ်ပါသလဲ။

- A. စာရေးသူအမည်နှင့် စာမျက်နှာနံပါတ်(များ)
- B. ထုတ်ဝေသူ၊ ထုတ်ဝေသည့်နှစ်နှင့် စာမျက်နှာနံပါတ်(များ)
- C. စာရေးဆရာအမည်၊ ထုတ်ဝေသည့်နှစ်နှင့် စာမျက်နှာနံပါတ်(များ)
- D. စာရေးသူ၏အမည်အပြည့်အစုံ၊ ထုတ်ဝေသည့်နှစ်နှင့် စာမျက်နှာနံပါတ်(များ)

Q.8 အွန်လိုင်းတွင် တွေ့ရှိရသော စာကြောင်းတစ်ကြောင်းကို သင်၏တာဝန်တွင် ကူးထည့်ရန် အဆင်ပြေပါသလား။

- A. မဟုတ် - ထိုအရာမှာ သူတစ်ပါး၏ အကြံ သို့မဟုတ် အရေးအသားအား ကူးယူရေးသားခြင်းဖြစ်သည်
- B. ဟုတ်- ကျွန်ုပ်၏ကျူရှင်ဆရာက သတိမထားမိဘူး။
- C. ဟုတ်- ကျွန်ုပ်သည် မှန်ကန်စွာ ကိုးကားသ၍
- D. မဟုတ် - ဝဘ်ဆိုဒ်များကို သင်မသုံးသင့်ပါ

Q.9. အကယ်၍ ကျွန်ုပ်သည် အချက်အလက်အချို့ကို ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်ပိုင်စကားအဖြစ် ပြောင်းလဲပါက ၎င်းကို ကိုးကားရန် လိုအပ်ပါသလား။

- A. ဟုတ် - တခြားတစ်နေရာက ထိုစိတ်ကူးကို ကျွန်ုပ်ယူထားနေဆဲပါ။
- B. မဟုတ် - ကျွန်ုပ်သည် စကားလုံးများကို ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကိုးကားရန် မလိုအပ်ပါ။
- C. မဟုတ်ဘူး- 'စကားလုံးအတွက် စကားလုံး' သာလျှင် ကျွန်ုပ်ကိုးကားသည်။
- D. မဟုတ် - အချက်အလက်ကို သင့်ကိုယ်ပိုင်စကားလုံးများအဖြစ် သင်မပြောင်းသင့်ပါ။

Q.10. စာအုပ်တစ်အုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ ဟားဗတ်စတိုင်ကျမ်းကိုးစာရင်းတွင် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်သင့်သည်-

- A. Chris Ham (2009) ကျန်းမာရေးမူဝါဒ။ (စာအုပ်)
- B. ကျန်းမာရေးမူဝါဒ၊ C. Ham (2009)
- C. (ဟမ်း၊ ၂၀၀၉)
- D. Ham, C. (2009) ကျန်းမာရေးမူဝါဒ။ ၆ အုပ်မြောက် Basingstoke- Palgrave။

Q.11 ချီကာဂိုပုံစံဖြင့် အောက်ခြေမှတ်စုများတွင် စာရေးဆရာအမည်ကို ကိုးကားရန် မှန်ကန်သောနည်းလမ်းမှာ အဘယ်နည်း။

- A. Polantz၊ Katelyn
- B. Katelyn Polantz
- C. Katelyn Polantz၊
- D. Polantz၊ Katelyn၊

Q.12 ချီကာဂိုစတိုင်ဖြင့် ဤအရာများထဲမှ မည်သည့်အရာတစ်ခုသည် ကျမ်းကိုးစာရင်းအတွက် စည်းမျဉ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသလဲ။

- A. ကိုးကားချက်တစ်ခုစီကို နံပါတ်တပ်သင့်ပါသည်
- B. ကိုးကားချက်တစ်ခုစီတွင် ပစ်မှတ်ရှိသင့်သည်
- C. စာရေးသူ၏ နောက်ဆုံးအမည်ကို အက္ခရာဖြင့် ရေးထားသည်
- D. ဆောင်းပါးအက္ခရာဖြင့် ရေးထားသည်

သုတေသနကျင့်ဝတ် - နိဒါန်း

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

သုတေသနဂုဏ်ဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

ဤအရာသည် ဘာကြောင့်အရေးကြီးပါသလဲ။

ကျင့်ဝတ်နှင့်သုတေသန

- နိုင်ငံတကာမျှော်မှန်းချက်မူဘောင်
- “သုတေသနပညာရှင်များနှင့် သုတေသနပါဝင်သူများအကြား ဆက်ဆံရေးသည် လူသားသုတေသနပြုလုပ်သည့်အခြေခံအချက်ဖြစ်သည်။ ဤအပိုင်းတွင်ဖော်ပြထားသော တန်ဖိုးများ - လူသားများအပေါ် လေးစားမှု၊ သုတေသနပြုမှု နှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် အကျိုးပြုမှု-ယုံကြည်မှု၊ အပြန်အလှန်တာဝန်ယူမှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာတန်းတူညီမျှမှုတို့ကို ပုံဖော်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာအားဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်သည် 'ဘာသာရပ်များ' ထက် 'ပါဝင်သူများ' ကို 'သုတေသနပြုသူများ' အကြောင်းကို ပြောပါသည်။
ဩစတြေးလျ - လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနပြုမှု ၂၀၀၇ ခုနှစ် အမျိုးသားထုတ်ပြန်ကြေညာချက် (၂၀၁၅ ခုနှစ် မေလတွင် နောက်ဆုံးပြုပြင်ပြီး)

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနပြုချက်လေးရပ်

- လူသားများကို အလေးထားခြင်း
- ကုသိုလ်ကောင်းမှုအကျိုး ('ကုသိုလ်ကောင်းမှုအချို့ပြု၍ မထိခိုက်စေခြင်း'ဟူသော သဘောတရား)
- သုတေသနအကျိုးနှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု
- တရားမျှတမှု

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနအမျိုးအစားများ

- လူ့ကျင့်ဝတ်
 - အင်တာဗျူးများ
 - စူးစမ်းလေ့လာရေး
 - စစ်တမ်းများ
 - ဆေးသုတေသန
 - သန္ဓေသားလောင်းနှင့် DNA စသည်
- တိရစ္ဆာန်ကျင့်ဝတ်များ

စည်းမျဉ်း ၁- လူသားများကို အလေးထားခြင်း

- အသိပေးသဘောတူညီချက်ရယူပါ
 - ရေးသား၍ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ သဘောတူနိုင်သည်
- ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သိရှိနားလည်မှု
 - သုတေသနပညာရှင်များအား ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ မည်သည့်ကွဲပြားမှုများကိုမဆို ကောင်းစွာအသိပေးသင့်ပြီး သုတေသနကို ဘေးကင်းလုံခြုံစွာလုပ်ဆောင်ပြီး ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်ကြောင်း သေချာစေရမည်။
- အမည်ဝှက်နှင့် လျှို့ဝှက်မှုကို ကာကွယ်ပါ
 - ပါဝင်သူများသည် ဆန္ဒရှိပါက ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ရေးအထောက်အထားကို လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြောင်း သို့မဟုတ် အမည်ဝှက်ထားနိုင်ကြောင်း သေချာစေရန် အဆင့်ဆင့်လုပ်ဆောင်ရမည်။
 - ဒေသဆိုင်ရာဥပဒေများခွင့်ပြုသလောက်သာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ကြောင်း ပါဝင်သူများအား ရှင်းပြပါ။
- လှည့်စားခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ
- ဆိုးကျိုးများမရှိဘဲ သုတေသနမှ နုတ်ထွက်ခွင့်ပြုပါ

ပါဝင်သူများအား အောက်ပါတို့ကိုလည်း အသိပေးသင့်သည်-

- သုတေသနပညာရှင်အတွက် ရန်ပုံငွေပမာဏများနှင့် အရင်းအမြစ်များ
- သုတေသနပညာရှင်များ၊ ပံ့ပိုးကူညီသူများ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး သို့မဟုတ် အခြားသက်ဆိုင်ရာကြေညာချက်များ
- ပါဝင်သူများအား ငွေပေးချေတစ်ခုခု
- ထုတ်ဝေမှုအပါအဝင် သုတေသနပညာရှင်များ၏ ရလဒ်များဖြန့်ဝေမှု ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် ပုံစံ
- ကျယ်ပြန့်သောအသိုင်းအဝန်းအတွက် မျှော်လင့်ထားသည့် အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုခု
- အခြားသက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

စည်းမျဉ်း ၂- အကျိုးပြုမှု

- ပါဝင်သူများအတွက် အကျိုးကျေးဇူး
 - သုတေသနတွင် အင်တာဗျူးသူများအတွက် ဖြစ်နိုင်သောအကျိုးကျေးဇူးအချို့ရှိသင့်သည်
- အန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု
 - အဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့်သင့်သည်
- လူတိုင်း ဘေးကင်းပါစေ
 - သုတေသနမပြုမီနှင့် ပြုပြီးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ – သုတေသနပြုပြီးနောက်တွင် အန္တရာယ်များဆက်ဖြစ်နိုင်သည် ဥပမာ- သုတေသနကို ထုတ်ဝေသည့်အခါ
 - တိုက်ရိုက်မပတ်သက်သူများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ - သုတေသနရလဒ်များသည် ၎င်းတို့ကို သက်ရောက်နိုင်သည်

စည်းမျဉ်း ၃- သုတေသနအကျိုးနှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု

- သုတေသနပုံစံ
 - ပြင်ပကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်ရန် လိုအပ်နိုင်သည်
- သုတေသနပညာရှင်များသည် သက်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် လေ့ကျင့်မှုများရှိသင့်သည်
 - ပြင်ပပညာရှင်ပါဝင်ရန် လိုအပ်နိုင်သည်
- ပါဝင်သူများတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောဘက်လိုက်မှုတစ်ခုခုကို စီမံဆောင်ရွက်ပါ
 - တိုင်ကြားချက်များကို စီမံခန့်ခွဲရန် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ထည့်သွင်းပါ

စည်းမျဉ်း ၄- တရားမျှတမှု

- တန်းတူညီမျှရှိမှု
 - သုတေသနသည် ပါဝင်ပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမရှိကြောင်း သေချာပါစေ
- သုတေသနရလဒ်များကို မျှဝေခြင်း
 - သုတေသနရလဒ်များကို မျှဝေရန်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်ကို သတ်မှတ်ပါ

ပရောဂျက်ဒီဇိုင်းနှင့် ပါဝင်သူအချက်အလက်

အရည်အသွေးမြင့်မားသော သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုတွင် ပါဝင်သူများအား အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြထားကြောင်း သက်သေပါရှိမည်-

- ပါဝင်မှုသည် ဆန္ဒအလျောက်ဖြစ်သည်
- ပါဝင်သူသည် မကောင်းသောအကျိုးဆက်များမပါဘဲ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို ထပ်မံပါဝင်ခြင်းမှ နှုတ်ထွက်ခွင့်ရှိသည်
- ဒေတာကို ရုပ်သိမ်းရန် အမြဲတမ်းမဖြစ်နိုင်ပါလား ဥပမာ- အဖွဲ့လိုက်အင်တာဗျူးများ
- သုတေသနစောင့်ကြည့်ရမည့်နည်း
- အန္တရာယ်များနှင့် အန္တရာယ်များစီမံခန့်ခွဲနည်း
- တိုင်ကြားချက်များကို လက်ခံရရှိရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ဆက်သွယ်ရန်အသေးစိတ်အချက်အလက်များ
- သုတေသနပညာရှင်များ/ကြီးကြပ်ရေးမှူး/ကျင့်ဝတ်အရာရှိ၏ ဆက်သွယ်ရန်အသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့် ပြည်ပသုတေသနဆိုပါက ဒေသဆိုင်ရာအဆက်အသွယ်
- ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုံခြုံမှုနှင့် လျှို့ဝှက်မှုကိုကာကွယ်နည်း
- ဘယ်လိုတုံ့ပြန်ချက်များကို ပေးနိုင်ပါသလဲ

အခြားသောအဓိကကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစိုးရိမ်မှုများ

- လျှို့ဝှက်မှုနှင့် အမည်ဝှက်မှု
- ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုံခြုံမှု
- ဒေတာအသုံးပြုမှု
- တုံ့ပြန်ချက်
- ဒေတာသိုလှောင်မှု

အဓိကကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစိုးရိမ်မှုများ

အသိပေးသဘောတူညီချက်

- အသိပေးသဘောတူညီချက်သည် အဓိကကျင့်ဝတ်လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ပါဝင်သူများသည် သုတေသနတွင် မည်သည့်အရာပါဝင်ကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့ပါဝင်ရန် သဘောမတူမီ ၎င်းတို့၏အချက်အလက်များနှင့် မည်သို့လုပ်ဆောင်ရမည်ကို သိရှိနားလည်ထားရမည်
- အသိပေးသဘောတူညီချက်ကို ရယူရန် ပုံမှန်နည်းလမ်းမှာ ပါဝင်သူမှ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး သုတေသနပညာရှင်မှ သဘောတူညီချက်ကို မှတ်တမ်းအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားသော သဘောတူညီချက်ဖောင်ကို အသုံးပြု၍ စာဖြင့်ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနပညာရှင်သည် ခွင့်ပြုချက်ဖောင်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားသောကြောင့် ပါဝင်သူများအား တူညီသောအသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့်အတူ သိမ်းဆည်းထားရန် အချက်အလက်စာရွက်တစ်ခုလိုအပ်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်ပုံစံနှင့် အချက်အလက်စာရွက်နှစ်ခုစလုံးတွင် သုတေသနပညာရှင်၏ အမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန်အသေးစိတ်အချက်အလက်များ၊ ပရောဂျက်၏ ခေါင်းစဉ်နှင့် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်၊ ပါဝင်သူများ၏ အထောက်အထားများကို မည်သို့ကာကွယ်ရနိုင်ပုံအသေးစိတ်အချက်အလက်များ (သုတေသနဒေတာအကြမ်းဖျင်းကို သိမ်းဆည်းသည့်အချိန်နှင့် ၎င်း၏ထုတ်ဝေမှုပုံစံဖြင့် သိမ်းဆည်းသည့်အချိန်နှစ်ချိန်လုံးတွင်) ပါဝင်သင့်သည်။ ပါဝင်ခြင်းမှာ ဆန္ဒအလျောက်ဖြစ်ပြီး ပါဝင်သူများသည် အချိန်မရွေးရုပ်သိမ်းနိုင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်နှင့် လက်မှတ်နှင့် ရက်စွဲအတွက်ပြဌာန်းချက်

နှုတ်ဖြင့်သဘောတူညီချက်- ဥပမာ

(သင်၏ သုတေသနခေါင်းစဉ်ကို ဤနေရာတွင် ထည့်ပါ)

- သုတေသနပရောဂျက်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်စာရွက် (မသက်ဆိုင်သောမည်သည့်အရာကိုမဆို ဖယ်ထုတ်ပါ) ကျွန်ုပ်မှ သင့်အတွက် ဖတ်ပြပြီးပါပြီ သို့မဟုတ် သင်ဖတ်ပြီးပါပြီ။ ဤအချက်အလက် ရှင်းလင်းပါသလား။ ပရောဂျက်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းတစ်ခုခုရှိပါသလား။ (မေးခွန်းများရှိပါက မှတ်တမ်းအတွက် ၎င်းတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဖြေဆိုပါ။)
- ဤပရောဂျက်တွင် ပါဝင်ရန် သဘောတူပါသလား။ (အဖြေကို ဟုတ်/မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ပါ)
- ဤအင်တာဗျူးကို အသံသွင်းရန် သဘောတူပါသလား။ (အဖြေကို ဟုတ်/မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ပါ)
- သုတေသနရလဒ်များကို ပြင်ဆင်သည့်အခါတွင်၊ အမည်အပြည့်အစုံ၊ ကလောင်အမည်၊ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်မှ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ သင်၏အချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်သိမ်းဆည်းထားနိုင်ကြောင်း နည်းလမ်းသုံးမျိုးဖြင့် သင့်အား အချက်အလက်များကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ပါသည်။
- သင်၏ အမည်အပြည့်အစုံကို အသုံးပြု၍ ရည်ညွှန်းထားသောအချက်အလက်ကို သင်လိုချင်ပါသလား။ (ဟုတ်/မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ပါ)
- ကလောင်အမည် (အမည်မှား) ကို အသုံးပြု၍ သင့်အား ကိုးကားစေလိုပါသလား။ (ဟုတ်/မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ပါ)
- သင့်အချက်အလက်များကို မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်နှင့်မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိစေကြောင်းကို သင်နှစ်သက်ပါသလား။ (ဟုတ်/မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ပါ)
- ကျွန်ုပ်တို့ အခုအင်တာဗျူးစတင်နိုင်ပါသလား။
- ဤဇာတ်ညွှန်းဖတ်သည့်ရက်စွဲကို မှတ်တမ်းတင်ပါ

ရေးသားသဘောတူညီချက် - ဥပမာ

အကယ်၍ သင့်တွင် အချက်အလက်စာရွက်ကို သင်၏ပါဝင်သူများဖတ်ရှုရန် ပေးထားပြီး ၎င်းတွင် သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်အားလုံးပါရှိပါက ရေးသားခွင့်ပြုချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်နိုင်သည်-

- သုတေသနပရောဂျက်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သင်ပေးထားသော အချက်အလက်စာရွက်ကို ဖတ်ပြီး နားလည်ခဲ့ပြီး ပရောဂျက်နှင့်ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းများနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ရှိခဲ့ဖူးသည် (ဤနေရာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ _____ကျေနပ်စွာ ရေးခဲ့သည်။
- ကျွန်ုပ်သည် ပရောဂျက်တွင် ပါဝင်ရန် သဘောတူပါသည်။ ဟုတ် ☐ မဟုတ် ☐
- ဤအင်တာဗျူးကို အသံဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားကြောင်းကျွန်ုပ်သဘောတူပါသည် ဟုတ် ☐ မဟုတ် ☐
- သုတေသနရလဒ်များအတွင်း အောက်ပါနည်းလမ်းဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရန် ကျွန်ုပ်သဘောတူပါသည်-
- နာမည်အပြည့်အစုံ ဟုတ် ☐ မဟုတ် ☐
- ကလောင်အမည် ဟုတ် ☐ မဟုတ် ☐
- ထည့်သွင်းတွက်ချက်ခြင်းမရှိပါ ဟုတ် ☐ မဟုတ် ☐
- လက်မှတ်-.....
- ရက်စွဲ-

လျှို့ဝှက်မှုသဘောတူညီချက် – ဘာသာပြန်သူ (ဥပမာ)

- ကျွန်ုပ်၊ _____ ပရောဂျက်အတွက် သုတေသနလက်ထောက်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး ဤအခန်းကဏ္ဍတွင် အင်တာဗျူးများကို စကားပြန်ဆိုရန်၊ ဘာသာပြန်ရန် သို့မဟုတ် အသံသွင်းရန် လိုအပ်နိုင်သည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျွန်ုပ်သည် သတင်းအချက်အလက်များကို အပြည့်အဝသစ္စာရှိရှိ ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် ကျွန်ုပ်၏ အရည်အချင်းကို အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ပါသည်။
- အင်တာဗျူးပါဝင်သူများမှ ပံ့ပိုးပေးသော အချက်အလက်အားလုံးသည် လျှို့ဝှက်ထားကြောင်း ကျွန်ုပ်နားလည်ပြီး သုတေသနလက်ထောက်အဖြစ် ကျွန်ုပ်၏တာဝန်များထမ်းဆောင်ရာတွင် လိုအပ်သည့်အတိုင်း လိုအပ်သည်မှလွဲ၍ ဤအချက်အလက်များကို အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် ထုတ်ဖော်ခြင်းမပြုရန် သဘောတူပါသည်။ သုတေသနပညာရှင်ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း အင်တာဗျူးများ၏ မှတ်တမ်းများကို လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းရန်နှင့် ပရောဂျက်တွင် ကျွန်ုပ်၏ပါဝင်ပတ်သက်မှု ပြီးဆုံးသည်နှင့် ကျွန်ုပ်လက်ဝယ်တွင် ကျန်ရှိနေသော အဆိုပါမှတ်တမ်းများ၏ မိတ္တူတစ်ခုခုကို ဖျက်ဆီးရန်လည်း ကျွန်ုပ်ဆောင်ရွက်ပါသည်။

• ဘာသာပြန်လက်မှတ်

ရက်စွဲ

ထုတ်ဝေမှုပုံစံ

ရုပ်ပုံ၊ အသံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် အခြားအချက်အလက်များကို အသုံးပြုရန် သဘောတူညီချက်

မူပိုင်ခွင့်ဥပဒေများ အတည်ပြုပြီးပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် 'အသစ်'ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်

ကျွန်ုပ် (အမည်အပြည့်အစုံ) သဘောတူသည်-

- သုတေသနပညာရှင် ("သုတေသနပညာရှင်")/ University of xxx ("တက္ကသိုလ်") သည် ကျွန်ုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်ဓာတ်ပုံများ၊ အသံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အခြားအချက်အလက်များကို ဓာတ်ပုံများ သို့မဟုတ် အခြားမီဒီယာတစ်ခုခုပေါ်တွင် အသံနှင့် အမြင်အာရုံဖြင့် ပုံတူပွားခြင်း ('ပုံတူပွားခြင်း') အတွက်သာ မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည်
- သုတေသနပညာရှင်/တက္ကသိုလ်သည် ဤပရောဂျက်အတွက် ကျွန်ုပ်ဖတ်ပြီး နားလည်ထားသော အချက်အလက်စာရွက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် သုတေသနပရောဂျက် "ခေါင်းစဉ်" ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ကျွန်ုပ်ပေါ်လာသည့် ဓာတ်ပုံ၊ ဗီဒီယို သို့မဟုတ် အစုံအလင်ပုံများကို သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်နှင့်ပတ်သက်သော ကျွန်ုပ်၏အသံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆိုင်ရာအကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် အခြားအချက်အလက်များနှင့် သုတေသနရလဒ်များ ('ထုတ်ဝေခြင်း') ၏ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။
- ထုတ်ဝေခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် ပုံတူပွားခြင်းအား သုတေသနပညာရှင်၏တစ်ဦးတည်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် တည်းဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။ သုတေသနပညာရှင်သည် ကျွန်ုပ်အား ထုတ်ဝေခြင်း/ပုံတူပွားခြင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၏ မည်သည့်အပိုင်းကိုမဆို ထည့်သွင်းနိုင်သည်။
- မူပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ထုတ်ဝေခြင်း/မှတ်တမ်းတင်ခြင်းအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု အပါအဝင် မည်သည့်အခွင့်အရေးကိုမျှ ကျွန်ုပ်ထိန်းသိမ်းမည်မဟုတ်ပါ။
- ကျွန်ုပ်၏ရုပ်ပုံ၊ အသံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိပစ္စည်း သို့မဟုတ် အခြားအချက်အလက်များကို အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းအတွက် ငွေပေးချေခြင်းအား ကျွန်ုပ်လက်ခံမည်မဟုတ်ပါ။
- ကျွန်ုပ်သည် အသရေဖျက်ခြင်း၊ အသရေပျက်သည့်အရာ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာချိုးဖောက်မှု သို့မဟုတ် ကူးယူခြင်းအပါအဝင် ကျွန်ုပ်၏ရုပ်ပုံ၊ အသံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အခြားအကြောင်းအရာအသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှု၊ ကုန်ကျမှု၊ ကုန်ကျစရိတ် သို့မဟုတ် နစ်နာမှုတစ်ခုခုမှ သုတေသနပညာရှင်/တက္ကသိုလ်ကို ထုတ်ပေးပြီး လျော်ကြေးပေးသည်။

အမည်-

သက်သေအမည်-

လက်မှတ်- ရက်စွဲ- / /

လက်မှတ်- ရက်စွဲ- / /

ပါဝင်သူအချက်အလက်စာရွက်

- သုတေသနပညာရှင်(များ)-
- ပရောဂျက်ခေါင်းစဉ်
- ပရောဂျက်၏ အထွေထွေအနှစ်ချုပ်-
 - ဖော်ပြချက်နှင့် နည်းစနစ်-
 - ပါဝင်သူများ-
 - ဒေတာအသုံးပြုမှုနှင့် တုံ့ပြန်ချက်-
 - ပရောဂျက်ရန်ပုံငွေ-
- လျှို့ဝှက်မှု
- ပါဝင်သူပါဝင်မှု-
 - ဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်မှုနှင့် ငွေထုတ်ခြင်း-
 - သုတေသနတွင် ပါဝင်ခြင်းမှာ ဘယ်အရာပါဝင်သလဲ။
 - တည်နေရာနှင့် ကြာချိန်-
 - လစာ-
 - အန္တရာယ်များ-
 - အကျိုးကျေးဇူးများ
 - ပါဝင်ပတ်သက်မှု
- ဒေတာသိုလှောင်မှု
 - ဘယ်နေရာနှင့် ဘယ်လောက်ကြာလဲ
 - သိုလှောင်မှုကာလအဆုံးတွင် ဘာဖြစ်သလဲ

သင်၏ သုတေသနအစီအစဉ်ကို ပြင်ဆင်သည့်အခါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အခြားမေးခွန်းများ

ခေါင်းစဉ်တစ်ခုစီအောက်ရှိ ဖြစ်နိုင်ချေအားလုံးကို စဉ်းစားသင့်ပြီး သင့်ကိုယ်သင် 'ဟုတ်' သို့မဟုတ် 'မဟုတ်' မေးသင့်သည်- အကယ်၍ 'ဟုတ်' ပါက အန္တရာယ်များကို စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်

- ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့အစည်းသက်သေအထောက်အထား
- ကလေးများ သို့မဟုတ် လူငယ်များ
- မိမိမှ သို့မဟုတ် မညီမျှသောဆက်ဆံရေးများ
- အသင်းဝင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်စပ်ပြဿနာများ
- ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု
- စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု
- လူမှုရေးထိခိုက်မှု
- စီးပွားရေးထိခိုက်မှု
- ဥပဒေရေးရာ ထိခိုက်မှု
- လျှို့ဝှက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှု
- လှည့်စားခြင်း
- အန္တရာယ်များကို အလွယ်တကူလျော့ပါးစေသလား၊ ဘယ်လိုလဲ။
- ထိခိုက်လွယ်သော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်
- ပြည်ပသုတေသန

ပညာဂုဏ် - ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ

- သင်တင်ပြသောအရာအားလုံးသည် **မူရင်း**ဖြစ်ရမည်။
- ကူးယူ၍မရပါ
- သင်သည် အခြားသူများ၏အလုပ်ကို မှန်ကန်စွာကိုးကားရပါမည် –
မဟုတ်ပါက၊ ၎င်းကို သူတစ်ပါး၏ အကြံ သို့မဟုတ် အရေးအသားအား
ကူးယူရေးသားခြင်းဟုခေါ်သည် (အပိုင်း က ကိုးကားမှုတွင်
ဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း)
- ပညာဂုဏ်လမ်းညွှန်ချက်များကို သင်ချိုးဖောက်ပါက
အကျိုးဆက်များရှိပါသည်။

ကျင့်ဝတ်နှင့် သုတေသနသည် တိုးချဲ့ထားသောနယ်ပယ်တစ်ခုဖြစ်သည်

ဥပမာ-

- ကျင့်ဝတ်နှင့် သတင်းနည်းပညာ
 - <https://en.unesco.org/themes/information-ethics>
- ကျင့်ဝတ်နှင့် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မပြုနိုင်သောယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ
 - <https://ich.unesco.org/en/ethics-and-ich-00866>

အကျဉ်းချုပ်

- ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနသည် ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်သည်
- သုတေသနတွင် ပါဝင်သည့် ပါတီအားလုံးကို 'တန်းတူ' ဟု မှတ်ယူသင့်သည်
- သုတေသနတွင် 'တန်ဖိုး' ရှိသင့်သည်
- နိုင်ငံတကာ၏ယုံကြည်စိတ်ချရမှုအတွက် သုတေသနအားလုံးသည် ဒေသတွင်းအခြေအနေများမသက်ဆိုင်ဘဲ အဆင့်မြင့်ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံးများကို လိုက်နာသင့်သည်

အရင်းအမြစ်များ

<https://rdinetwork.org.au/effective-ethical-research-evaluation/> -

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ
သုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနမူနာများပါဝင်သည်

<https://www.undp.org/accountability/ethics> - UNDP ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ

လမ်းညွှန်ချက်များ

လုပ်ဆောင်ချက်

သုတေသန ခေါင်းစဉ်- 'ထောင်ထဲမှာ ဆွေမျိုး ဒါမှမဟုတ် သူငယ်ချင်းရှိသူတွေကို ဥပဒေနှင့်အညီ ပုံမှန်သွားရောက်လည်ပတ်နိုင်လားဆိုတာ သိနိုင်ဖို့ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးချင်ပါတယ်'။

တစ်စုံတစ်ဦးကို သင်တွေ့ဆုံမေးမြန်းသော သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အား စစ်တမ်းမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုခိုင်းသော သုတေသနအမျိုးအစားတစ်ခုခုတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာအတည်ပြုချက်ရှိသင့်သည်။
လိုက်နာရမည့်တရားဝင်ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်မရှိပါက သင်သည် သင်၏သုတေသနစီမံချက်ကိုရေးဆွဲနိုင်ဆဲဖြစ်ပြီး ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားထားကြောင်း သရုပ်ပြနိုင်ပါသည်။

ဖတ်ရှုရန်- Eck & Cohen ၂၀၂၁။ အပြောင်းအလဲတစ်ခုအတွက် အချိန်- နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာကျောင်းသားဦးဆောင်သော လူသားဘာသာရပ်များသုတေသနပြုခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်များ။ *တတိယကမ္ဘာသုံးလပတ်၊ ၄၂:၄၊ ၈၅၅-၈၆၆။*

- ဤဆောင်းပါးသည် သုတေသနနှင့်ဆက်စပ်နေသော ရှုပ်ထွေးသောပြဿနာများနှင့် အန္တရာယ်အချို့ကို မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။

'ထောင်ထဲမှာ ဆွေမျိုး ဒါမှမဟုတ် သူငယ်ချင်းရှိသူတွေကို ဥပဒေနှင့်အညီ ပုံမှန်သွားရောက်လည်ပတ်နိုင်လားဆိုတာ သိနိုင်ဖို့ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးချင်ပါတယ်'။

- ပါဝင်သူများကို ဘယ်လိုရှာရမလဲ။
 - သူငယ်ချင်းများ၏ သူငယ်ချင်းများလား။
 - ဥပဒေကုမ္ပဏီမှတစ်ဆင့်လား။
 - အဖွင့်ကြော်ငြာလား။
- ပါဝင်သူဘယ်လောက်ကို သင်လိုအပ်ပါသလဲ။
 - ပါဝင်သူသည် စစ်တမ်းကောက်ယူနေသည့် လူအရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍ အဆင်မပြေနိုင်သောကြောင့် ဤသည်မှာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနအတွက် အရေးကြီးပါသည်။
 - သင်၏ သုတေသန နည်းစနစ်နှင့် အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းအတွက် အရေးကြီးကောင်းအရေးကြီးနိုင်သော်လည်း ၎င်းသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာမဟုတ်ပါ။

ဤပရောဂျက်အတွက် အဓိကကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုများမှာ အဘယ်နည်း။

- ပါဝင်သူများ၏ အမည်များကို လျှို့ဝှက်ထားရှိခြင်း
 - ဤအရာကို သင်ဘယ်လိုလုပ်ပါမလဲ။
- စစ်တမ်း သို့မဟုတ် အင်တာဗျူးအဖြေများကို အမည်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အဖြေများသည် ပါဝင်သူအား ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်သည့်မည်သည့်အချက်အလက်နှင့်မျှ ဆက်စပ်မှုမရှိပါ။
- ပါဝင်သူအတွက် အန္တရာယ်ကဘာလဲ
 - ၎င်းတို့ကို ခွဲခြားပါက ဘာဖြစ်နိုင်ပါသလဲ
 - တစ်စုံတစ်ယောက်က သုတေသနမှာ ၎င်းတို့ပါဝင်ခဲ့ကြောင်းကို သိပြီး အကျဉ်းထောင်ထဲရှိ တစ်ယောက်ယောက်ကို ပြောပြရင် ဘာဖြစ်နိုင်ပါသလဲ။
 - ပါဝင်သူအတွက် ဘေးကင်းစေရန် ဤအန္တရာယ်ကို သင်လျော့ချနိုင်ပါသလား။

- ပါဝင်သူသည် သင်မေးလိုသောမေးခွန်းအမျိုးအစားနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်အချို့ရှိသင့်သည်။
 - ဥပမာ- ထောင်ကို သင်ဘယ်နှစ်ကြိမ်ရောက်ဖူးလဲ၊ အချိန်ကြာသင်စောင့်ရမှာလား၊ သင်စောင့်ရသောအချိန်တူပါသလား၊ လည်ပတ်မှုက ဘယ်လောက်ကြာလဲ။ ဤမေးခွန်းများသည် ရိုးရှင်းပြီး အန္တရာယ်နည်းပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် 'သွားလည်တဲ့အခါ လုံခြုံတယ်လို့ ခံစားရလား' ဟု သင်မေးလျှင် သင့်ကို ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံပါသလား။ အဆိုးမြင်သောအဖြေများသည် သင်တန်းသားများအတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည်
- ပါဝင်သူသည် အခြားမည်သူ့ကိုမဆို အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်
 - အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် ၎င်းတို့လာရောက်ကြည့်ရှုသည့်သူအတွက် အန္တရာယ်ရှိပါသလား။
 - အခြားမိသားစုဝင်များ သို့မဟုတ် သူငယ်ချင်းများအတွက် အန္တရာယ်ရှိပါသလား။
- ရလဒ်များကို ဘယ်လိုအသုံးပြုမလဲ။
 - သတိရပါ - ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းတစ်ခုအတွက် သုတေသနလုပ်သင့်ပါသည်
 - အကျဉ်းထောင်သို့ လာရောက်သူစနစ်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ရလဒ်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသလား။
- သုတေသနကို ဘယ်နေရာမှာ ထုတ်ပြန်နိုင်ပါသလဲ။
 - သုတေသနကို ကျောင်းသားစာတမ်းအတွက်သာ အသုံးပြုပါက သို့မဟုတ် သုတေသနကို လူသိရှင်ကြားထုတ်ပြန်ပါက ပါဝင်သူများအတွက် အန္တရာယ်ပိုများနိုင်ပါသလား။

- အင်တာဗျူးဖြေဆိုချက်များကို မည်သို့လုံခြုံစိတ်ချစွာ သင်ထားပါသလဲ။
- သင်၏ သုတေသနစာတမ်းကို ရေးပြီးလျှင် အချက်အလက်နှင့်ပတ်သက်၍ သင်ဘာလုပ်နိုင်ပါသလဲ။ သင်၏ မှတ်စုများကို သင်ဖျက်ဆီးနိုင်ပါသလား။ ဤအရာသည် ဘာကြောင့်အရေးကြီးပါသလဲ။
- ဤသုတေသနပရောဂျက်တွင် အခြားကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာမေးခွန်းများ မေးလိုပါသလား။

လုပ်ဆောင်ချက်- တစ်ခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုလုံးကို ရွေးချယ်နိုင်သည်

- နမူနာပုံစံကို အသုံးပြု၍ ဤပရောဂျက်အတွက် ပါဝင်သူ အချက်အလက်စာရွက်ကို ပြင်ဆင်ပါ
- ဖတ်ရှုစရာလေးခုကို ပေးထားသည်- ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် လူမှုသိပ္ပံသုတေသနပြုလုပ်ရန် အဓိကပြဿနာများက ဘာလဲ။

မှတ်သားရန်- ဤသည်မှာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနအလေ့အကျင့်များအတွက် နိဒါန်းတစ်ခုမျှသာဖြစ်သည်။ ဤဥပမာတွင် သင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သော အခြားအချက်များစွာရှိပါသည်။

ပဟေဠိအဖြေများ

Q.1 A, D, E

Q.2 C

Q.3 A

Q.4 D

Q.5 D

Q.6 D

Q.7 C

Q.8 C

Q.9 A

Q.10 D

Q.11 D

Q.12 C

SAMPLE PARTICIPANT INFORMATION SHEET (based on Australian National Research Standards)

This is a template for writing a Participant Information Document (PID). It should include everything a participant needs to know to make FULLY INFORMED CONSENT.

The Participant should be given a copy of the PID to keep. It should be written in clear language that anyone can understand – avoid technical terms.

The PID headings are given as all of these must be addressed in accordance with Australia's National Research Statement. This aligns with international best practice in research.

Researcher:

Introduce yourself. Explain who you are, and where you are from.

Project Title: Insert the title of the project e.g 'The experience of visitors to the ABC Shopping Mall'

General Outline of the Project:

- **Description and Methodology:** Provide a brief overview of the project goals and proposed methodology (a few sentences - all that is needed is a short description, no more than a paragraph) e.g This project aims to find out if the experience of visitors to the ABC Shopping Mall meets the expectations of management. The project will involve completing surveys of visitors to the shopping mall
- **Participants:** Indicate how and from whom the data will be collected and how many participants will be involved. e.g I aim to interview 20 visitors, all will be approached at the mall to see if they wish to participate in a short survey
- **Use of Data and Feedback:** Explain how the data will be used and presented (e.g. thesis, publications, possible future research, etc.). It is usual to give participants a summary of results or copy of a published paper. It may be voluntary – you can ask if they would like to receive a copy of the results at the end of the survey and then you will need to record an email address. e.g the results will be given to the ABC centre management. The results will be published on the ABC Shopping Mall website. You can check there or you can give me your email address and I will send you a copy of the results.
- **Project Funding:** It is important to say if you are receiving funding and from whom, and someone may not wish to participate once they know who is funding the research.

Participant Involvement:

This is where you put everything someone would need to know before they make up their minds to participate. **What would you want to know?**

- **Voluntary Participation & Withdrawal:** Participation should always be voluntary and someone should be able to refuse to answer any questions and withdraw from the research at any time without any consequences.
A simple way of saying this is e.g "You do not have to be involved in this research unless you want to, and you can pull out of the research if you change your mind without telling me why. If you do pull out, I will not use what you told me."

- **What does participation in the research entail?** Tell them exactly **what** (eg survey, interview), where (eg. Office, home, coffee shop) and how (e.g telephone, video, how much time) the research will take place e.g If you choose to participate I will ask you 10 questions about the ABC Shopping Mall. I will do this now and it should take no more than 10 minutes of your time. If you are doing research and want to take videos/photos or record answers or interviews you write that here.
- **Remuneration:** Include here any money or reward you will give the participant e.g if the interview location is far away from their home you may give them back their transport costs – this would usually only be part of a research project with funding attached. If there is no money or reward then you can leave this section out.
- **Risks:** Very important! You should identify all risks. It is very rare that there are no risks. If you think that there is a physical or mental risk give some details. If the risks are very small you can say e.g there are no anticipated risks associated with your participation in this project. **NEVER** underestimate risks
- **Benefits:** This is benefit to the participant, and more broadly. In the ABC Shopping Mall example you can say e.g there will be no direct benefit to you from your participation but the survey results may result in changes to the management of the ABC shopping mall that will improve the shopping experience for everyone.
- **Implications of Participation:** Sometimes the research might have an impact on the daily life of the participant e.g if you need to interview someone three times for three hours, that might have a big impact on their hours spent at work. Or if participation is needed in the evening, that might have an effect on time spent with family or other social activities. **If there are no or negligible implications, leave this section out.**

Exclusion criteria:

- **Restrictions to Participation:** Sometimes you may want to exclude groups of people – for example participation may be restricted only to adults over a certain age. There is usually a restriction placed on children, and the legal age will vary. A child cannot give informed consent – this must be done by their parents or guardians. Leave out this section if there are no exclusions.

Confidentiality:

- **Confidentiality:** This section is very important. Say who will have access to the data that is collected and how you will protect the confidentiality of the participants during collection of the information through to the end of the research project. Say here if the name of the participant will be included in research, or if a false name/pseudonym will be used or no attribution given. Sometimes it is necessary to say you can only protect confidentiality as far as the law allows – eg if there is a court order to seize your documents you must do so and that may compromise the confidentiality of participants.

Remember – confidentiality is not the same as anonymity. You know who your participants are – they are not anonymous. This becomes more difficult when doing group interviews but that is for advanced researchers.

○

Privacy Notice:

If you are collecting personal information – name, age etc, then you may need to add a privacy notice. This varies from country to country depending on local law. For example, in Australia researchers often include:

“In collecting your personal information within this research, the university must comply with the Privacy Act 1988.”

In simple language you can say eg “Australian privacy law (or rules) require me to tell you how my university/research organisation looks after your private information. You can ask me to give you more details about how you can find out how we look after your information and how you can correct it if it is wrong”

Data Storage:

- **Where, how long, and what happens after this.** Say if the information will be stored in paper form, on a computer or phone that is password protected, etc. If you are keeping the results after publication it is usual to remove any identification information. Paper records are usually destroyed – you may want to scan and archive material for later use but again, any data that identifies a person should be removed. If you archive material say how this will be done, for how long, and who will have future access. eg ‘The ABC Shopping Mall management team will have access to this data after the survey period and may use it again as a baseline for future research. None of your personal information has been recorded except for your age and you cannot be identified from the data we keep.’

Queries and Concerns:

- **Contact Details for More Information:** You should always include a contact address, usually your university email. And include the details of your supervisor
- **Overseas Contacts (if relevant):** this only applies if doing research in another country. A local contact person should be available
- **Contact Details if in Distress:** Sometimes you may be asking questions that make people upset or may stir up bad memories. Where possible, include a phone number for a local counselling service or similar. You might say ‘if your participation has caused you any distress you can contact.....’

Ethics Committee Clearance:

If there is an official Ethics Committee approval process then you would include the approval number here e.g This project has been approved by the university Ethics Committee. If you have any concerns you can contact the Ethics Committee – add email/phone.

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းသုတေသနပြုခြင်းအတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်း

သုတေသနကျင့်ဝတ်များ
2015၊ အတွဲ 11(4) 211–235

© The Author(s) 2015

ပြန်လည်ပုံနှိပ်ခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုချက်များ-
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
DOI- 10.1177/1747016115586759

rea.sagepub.com

Nina Morris

Edinburgh တက္ကသိုလ်၊ ယူကေ

ကောက်နုတ်ချက်

ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများတွင် သုတေသနအတွက် တီထွင်ထားသော ကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် သုတေသနပြုရန် အသုံးပြုခြင်းသည် မကြာခဏဆိုသလို လက်တွေ့ကျကျ ငြင်းခုံစရာပြဿနာများစွာကို ပေါ်ပေါက်စေကြောင်း အတွေ့အကြုံများက ပြသခဲ့သည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာ့အခြေအနေနှင့် ပိုမိုသင့်လျော်သော လမ်းညွှန်ချက်များကို ပေးဆောင်ရန် အမျိုးမျိုးသော ကြိုးပမ်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယနေ့အထိ ဤကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို ဇီဝသိပ္ပံ၊ ဆေးသုတေသနနှင့် အာဟာရနယ်ပယ်များက လွှမ်းမိုးထားသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သော လူမှုသိပ္ပံ သို့မဟုတ် သဘာဝသိပ္ပံသုတေသနကို လုပ်ဆောင်လိုသူများအတွက် အကြံဉာဏ်အနည်းငယ်သာ ရရှိနိုင်ပြီး ခြားနားလွန်းသော ရင်းမြစ်များအတွင်းတွင် ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် အရာများရှိပါသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ပပျောက်ရေးအတွက် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများ (ESPA) ၏ အနာဂတ် အသုံးပြုမှုအတွက် ကျင့်ဝတ်များ မှတ်တမ်းမှတ်ရာအစုံလိုက် ဖော်ဆောင်မှုကို အစီအစဉ်ဆွဲခြင်းဖြင့် ဤစာတမ်းသည် ဤအသိုက်အဝန်းအတွင်း ကျင့်ဝတ်လုပ်ထုံးများအတွက် ယခင်နှင့် ယခု သဘောထားများကို ဖော်ပြပြီး ကျင့်ဝတ်လုပ်ထုံးများက ဤနယ်ပယ်တွင် အလုပ်လုပ်နေသော သုတေသီများအတွက် ပို၍သက်ဆိုင်ပြီး အသုံးပြုအတွက် အဆင်ပြေစေရန် ပြုလုပ်ထားနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို အကြံပြုပေးသည်။

သက်ဆိုင်သောရေးသားသူ-

Nina Morris၊ ပထဝီဝင်နှင့် သက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင် သိပ္ပံ၊ GeoSciences ကျောင်း၊ Edinburgh တက္ကသိုလ်၊ Drummond Street၊ Edinburgh၊ EH8 9XP၊ UK။

အီးမေးလ်- N.Morris@ed.ac.uk

အဓိကစကားလုံးများ

ပူးပေါင်းသုတေသန၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၊ ကျင့်ဝတ်များ၊ သဘာဝသိပ္ပံ၊ လူမှုရေးသိပ္ပံ

စီးပွားရေးမညီမျှမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးများအပေါ်စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ တိုးလာနေခြင်း၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများ (Molyneux နှင့် Geissler၊ 2008) အပေါ် လူအများစိတ်ဝင်စားမှု တိုးလာခြင်းနှင့် လူတစ်ဦးချင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ 'တာဝန်ခံမှု' အတွက် ကျယ်ပြန့်သော လူမှုရေးလမ်းကြောင်းများအကြားတွင် ကျင့်ဝတ်သည် 21 ရာစုနှင့် ပြီးခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု၏ 'စကားများ' ထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည် (Boden et al., 2009; McCormack et al., 2012)။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများသည် ယခင်ကထက် ပိုမိုအရေးပါလာသည် (Schroeder နှင့် Pisupathi၊ 2010)။ သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ (REC) မှ ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းသည် ယခုအခါ ယူကေတက္ကသိုလ်များရှိ လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် သဘာဝသိပ္ပံသုတေသနအတွက် ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်ထားခြင်း/ ဆုချီးမြှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ စံတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည် (Jaspers et al., 2013) - အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးသုတေသနကို ထုတ်ဝေပြီးကတည်းက၊ ကောင်စီ (ESRC) မူဘောင်အတွက် သုတေသနကျင့်ဝတ်များနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် သုတေသနကောင်စီ (NERC) ကျင့်ဝတ်မူဝါဒ 2005 (Boden et al., 2009; Hammersley၊ 2009; Burr and Reynolds၊ 2010; McCormack et al., 2012) - နှင့် အဖွဲ့အစည်းအများစု စင်စစ်နှင့်/သို့မဟုတ် အသုံးချသုတေသနကို ပံ့ပိုးပေးသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကျောင်းမဟုတ်ပါက REC အဆင့် (Ekberg၊ 2012) တွင် ကောလိပ်တစ်ခု ရှိပါသည်။

သုတေသီများအနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို လိုက်နာရန် လိုလားသည့် အကြောင်းရင်းများစွာ ရှိပါသည်။ Resnik (2011) ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းသည် သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်များ (အသိပညာ၊ အမှန်တရား၊ အမှားကို ရှောင်ရှားခြင်း) နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော တန်ဖိုးများ (ယုံကြည်မှု၊ တာဝန်ခံမှု၊ အပြန်အလှန်လေးစားမှု၊ မျှတမှု)တို့ကို မြှင့်တင်ရန် ကူညီပေးပါသည်။ (အထူးသဖြင့် အရေးကြီးသည်မှာ သုတေသီများအား ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်)၊ ၎င်းသည် သုတေသနအတွက် လူထု၏

ပံ့ပိုးကူညီမှု (အရည်အသွေးနှင့် သမာဓိရှိမှုအပေါ် ယုံကြည်မှု) ကို တည်ဆောက်ရာတွင် ကူညီပေးနိုင်ပြီး အခြားသော အရေးကြီးသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် လူမှုရေးတန်ဖိုးများ (လူမှုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ စသည်) ကို မြှင့်တင်ရာတွင် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ သုတေသနတွင် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှ သုတေသီများအကြား နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများပါဝင်သည့်အခါ ၎င်းက အခွင့်ထူးခံရာထူးများနှင့် ချမ်းသာသော နိုင်ငံများတွင် အလုပ်လုပ်နေသူများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် တွေးခေါ်မှုမူဘောင်တွင်သာမက ၎င်းတို့၏ သုတေသနပရောဂျက်များကို ဆောင်ရွက်မည့် အလွန်ကွဲပြားခြားနားသော စိတ်သဘောထားများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်များအပေါ် သက်ရောက်မှုများကိုလည်း တွေးတောဆင်ခြင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း သတိပေးနိုင်သည် (Benatar၊ 2002၊ Nuffield Council on Bioethics၊ 2002)။

စီမံကိန်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား မညီမျှမှုများ (ဥပမာ-ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ အရင်းအမြစ်များရရှိမှု) မှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အမြတ်ထုတ်ခြင်းအန္တရာယ်ကိုလည်း အာရုံစိုက်နိုင်သည် (ဥရောပသမဂ္ဂ၊ 2010)။ REC စည်းမျဉ်းအတွက် ခိုင်မာသော ကိစ္စတစ်ခုလည်း ရှိပါသည်။ သုတေသနပြုသူနှင့် သုတေသနပြုထားသော အန္တရာယ်များကို အကဲဖြတ်ရန် ဒေတာစုဆောင်းခြင်းမစတင်မီ သုတေသနအဆိုပြုချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ RECs များသည် “သုတေသနလုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းအားလုံးအတွင်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အရည်အသွေးအာမခံမှုနှင့် အရည်အသွေးမြှင့်တင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ” တွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် ‘ကောင်းမြတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း’ အဖြစ် သိပ္ပံပညာ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ရန် ကူညီပေးသည် (Ekberg, 2012- 335)။

သုတေသီများသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်မှုအတွက် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ လက်ခံသော်လည်း အထူးသဖြင့် သုတေသနတွင် အရည်အချင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လူမျိုးခွဲဗေဒဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ (Burr and Reynolds, 2010; Bond, 2012; Morrell et al., 2012; Monaghan et al., 2013; Emmerich, 2013) ပါဝင်သည့်အခါ REC စည်းမျဉ်း (Hammersley, 2009, 2014) ဖြင့် ကျင့်ဝတ်များ၏ ထင်မြင်ယူဆထားသော ဗျူရိုကရေစနီပြုခြင်းနှင့် လွှမ်းမိုးနေသော ဇီဝဗေဒအရဆင်းသက်လာသည့် သုတေသန ကျင့်ဝတ်များပုံစံ အုပ်ချုပ်မှု (Hoeyer et al., 2005; Rice, 2008; Dingwall, 2008;

Librett and Perrone, 2010; Blee and Currier, 2011; Schrag, 2011) နှင့် ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်မှု မြင့်တက်လာခြင်း ရှိပါသည်။ ဤ 'အမှား လမ်းကြောင်းများ' သည် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ ပါဝင်သော နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်း သုတေသနတွင် အထူးသဖြင့် သိသာထင်ရှားပါသည် (လန်ဒန်၊ 2002)။ လွှဲပြောင်းနိုင်သော အစိတ်အပိုင်းအချို့ (ဥပမာ- လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုများ) ရှိသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများတွင် သုတေသနအတွက် ဖန်တီးခဲ့သော ကျင့်ဝတ်မူဘောင်များကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာ့နယ်ပယ်များ (Creed-Kanashiro et al., 2005; Choudhury, 2007; Sultana, 2007; Cannella and Lincoln, 2011; Araali, 2011; Mollet, 2011; Ravinetto et al., 2011) တွင် အသုံးပြုရန်မှာ မကြာခဏဆိုသလို လက်တွေ့မကျသော်လည်း “အနောက်နိုင်ငံ ဗဟုသုတသီအိုရီ၏ ကိုလိုနီဆိုင်ရာ ချမှတ်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်” (Chilisa, 2005: 675) ကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရသည့် တကယ့်အန္တရာယ် ရှိပါပြီး တိုင်းရင်းသား ကျင့်ဝတ်များ (Tikly and Bond, 2013; Louw and Delport, 2006) မှာ ‘အသံတိတ်နေခဲ့ရသည်’။ ဥပမာအားဖြင့်၊ အသိပေးသဘောတူခွင့်ပြုခြင်း၏ သမားရိုးကျမူအရ “သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများသည် လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို အနည်းနှင့်အများ သို့မဟုတ် နည်းပါးသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသူ၊ စာတတ်မြောက်သူ၊ အရွယ်ရောက်ပြီးသူနှင့် တရားဝင်စာချုပ်စာတမ်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များတွင် အခြားသူများနှင့် ဆက်ဆံလေ့ရှိသော သီးခြားဘာသာရပ်များဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၍ (Butz, 2008: 242; Hoeyer et al., 2005; Burr and Reynolds, 2010) သည် ရပ်ရွာအဆင့် စိုးရိမ်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် မသင့်လျော်ပါ (Guta et al., 2012; Klitzman, 2012)။ Chattopadhyay နှင့် De Vries ၏ (2008): 108) ထင်မြင်ချက်တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို မိသားစု၊ မျိုးနွယ်စု သို့မဟုတ် အကြီးအကဲတစ်ဦးထံ ပြောင်းရွှေ့ရန် ‘လှည့်စားခြင်း’ သည်ပင်လျှင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသူအဖြစ် သုတေသနပြုထားသော အယူအဆမှာ “စကြဝဠာ၏ ဒိုင်းနမစ်မျှခြေတွင် ဆက်ဆံရေး၏ မက်ထရစ်ကို ယုံကြည်သော အနောက်တိုင်းမဟုတ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် တန်ဖိုးများကို ချေမှုန်းခြင်းဖြစ်သည်”။ ထို့ထက်မကပင် ဇီဝကျင့်ဝတ်များကို ပိုမို ‘ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်စေရန်’ ကြိုးပမ်းမှုတိုင်းသည် အနောက်တိုင်း ဇီဝကျင့်ဝတ်များကို ‘ကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ’ သို့ ‘ပြောင်းလဲခြင်း’ ထက် အနည်းငယ်သာလွန်သည်

(Chattopadhyay and De Vries, 2008)။

သုတေသနပံ့ပိုးသူ(များ) ၏ ကျင့်ဝတ်လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် သုတေသနပြုလုပ်ရမည့် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကြား နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းသုတေသနပြုခြင်းတွင် ပါဝင်နေသူများအတွက် ရင်းနှီးလွန်းသည့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည် (Sultana, 2007; Ajuwon and Adegbite, 2008; Rowson, 2010)။ ဦးဆောင်နေသော REC သည် လက်ခံကျင်းပသော နိုင်ငံ (Mollet, 2011; Smith, 2012) ၏ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ရပ်များနှင့် အကျွမ်းတဝင်မရှိပါက (ဖြစ်လေ့ရှိသည့်ဖြစ်ရပ်) သို့မဟုတ် သုံးသပ်မှုအောက်ရှိ သုတေသနနှင့် ဆက်စပ်သော အန္တရာယ်များကို သီးခြား အကဲဖြတ်မှု ပြုလုပ်ရန် ရင်းမြစ်များ မရှိပါက ပြဿနာ ပိုကြီးလာပါသည်။ ဤသည်မှာ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း သိသာထင်ရှားသော အာရုံစိုက်မှုရရှိခဲ့သည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း (Velho နှင့် Velho, 1996; SCRPDC, 1998; Tan-Torres Edejer, 1999; Caballero, 2002; Creed-Kanashiro et al., 2005; Choudhury, 2007; Sugarman al., 2007; McIntosh et al., 2008) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော လူမှုရေး သို့မဟုတ် သဘာဝသိပ္ပံသုတေသနကို ဆောင်ရွက်လိုသူများအတွက် အကြံဉာဏ်အနည်းငယ်သာ ရှိပါသေးသည်။ Molony and Hammett (2007) မှ သက်သေပြထားသည့်အတိုင်း၊ ဒေသန္တရ သုတေသနလက်ထောက်များကို ခန့်အပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်အတွက် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဒေတာဘေ့စ်များကို ရှာဖွေခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာတွင် သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် မကြာခဏ ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည့် နောက်ထပ်အခက်အခဲများဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များကို ရှာဖွေခြင်းသည် စိတ်ပျက်စရာအတွေ့အကြုံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ရှားပါး သို့မဟုတ် ပျောက်ကွယ်လုနီးပါးဖြစ်နိုင်သော မျိုးနွယ်အဆင့်/မျိုးစိတ်များ နမူနာပြုခြင်းနှင့် အဆိုပါနမူနာများကို အိမ်ရှင်နိုင်ငံမှ သွယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်ကို ရှာဖွေနေသည့် သဘာဝသိပ္ပံပညာရှင်က အလားတူ အချက်အလက် နည်းပါးမှုကို တွေ့ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ပံ့ပိုးကူညီသူအဖွဲ့အစည်းများထံမှ လမ်းညွှန်မှုမှာလည်း နည်းပါးပြီး အဆိုပါနယ်ပယ်များတွင် သုတေသနပြုလုပ်လိုသော သုတေသီများသည် မတူညီသော အရင်းအမြစ်များစွာထံမှ အကြံဉာဏ်များ ရယူရပါမည် (ဥပမာ- သက်ဆိုင်ရာ

နယ်ပယ်များတွင် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ကျင့်ထုံးများ၊ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်များ စသည်ဖြင့်။ ။ ၎င်းကို ပေါင်းစပ်ရန်အတွက် ကိန်းဂဏန်းများ တိုးလာနေသော်လည်း (Klitzman, 2012) ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နေသော REC များသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ရိုးရှင်းစွာ မတည်ရှိနိုင်ဘဲ ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်သည့်နေရာများတွင် ၎င်းတို့သည် ထိရောက်မှုမရှိ၊ အရင်းအမြစ်နည်းပါးပြီး မညီမညာဖြစ်နေတတ်သည် (Nuffield Council on Bioethics၊ 2002; Choudhury, 2007; Hyder et al., 2004)။

ဤပြဿနာများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး 2012 ခုနှစ်တွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေးဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ (ESPA)၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး (ESPA၊ 2014 တွင်ကြည့်ပါ) သည် စာရေးသူအား ကျင့်ဝတ်ပုံစံတစ်ခုထုတ်ရန်နှင့် ESPA သုတေသနအသိုင်းအဝိုင်းမှ အနာဂတ်အသုံးပြုရန်အတွက် လမ်းညွှန်ချက်မှတ်စုများထုတ်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများသည် သဘာဝနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်နှစ်ဦးစလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းရေးအပါအဝင် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စရပ်များအားလုံးကို အကျုံးဝင်နိုင်စေရမည်။ ယနေ့အထိ၊ ESPA သုတေသနပရိုဂရမ်မှ ချီးမြှင့်သော ထောက်ပံ့ကြေးများတွင် Principal Investigators (PIs) များသည် UK အင်စတီကျူးရှင်းများတွင် ခြွင်းချက်အနည်းငယ်သာရှိပါသည် (၎င်းသည် UK သည် ၎င်းတို့၏ မူရင်းနိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု မဆိုလိုသော်လည်း)။ သို့သော် အလုပ်ကို ESPA မှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သည့်လုပ်ငန်းတွင် နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှ ပညာရေးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs)၊ အာဖရိက၊ အာရှ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဥရောပ၊ မြောက်အမေရိကရှိ နိုင်ငံများမှာ အခြားသော သက်ဆိုင်သူများနှင့် တောင်အမေရိကရှိ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အစုံအလင် ပါဝင်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ 'ကျင့်ဝတ်' သုတေသနအတွက် ခိုင်မာသော ဖော်မြူလာကို ပံ့ပိုးပေးရန် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ယင်းအစား၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်သည် ဆွေးနွေးမှုကို အားကောင်းလာစေမည်ဖြစ်ပြီး၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝသိပ္ပံသုတေသီများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များချရန်အတွက် မူဘောင်တစ်ခု ကမ်းလှမ်းရန်၊ PI များနှင့် ၎င်းတို့၏ တွဲဖက်စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးမှူးများ (Co-Is) တို့အား ယဉ်ကျေးမှုအရ ထိလွယ်ရှလွယ်နှင့် သင့်လျော်သော ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရန် အားပေးမည်ဟု

မျှော်လင့်ပါသည်။ လေ့လာမှုများ၊ နယ်ပယ်တွင်း၌ ၎င်းတို့၏အချိန်မတိုင်မီ၊ ကာလအတွင်းနှင့် အပြီးတွင် အသိဉာဏ်ရှိသော ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ကြပြီး၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သတိပြုမိသော သုတေသနပြုမှု၏ ရလဒ်အနေဖြင့် အိမ်ရှင်နိုင်ငံများတွင် သက်ဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသည် (Sultana, 2007)။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ESPA သည် သုတေသနကျင့်ဝတ်များတွင် အမည်လျှို့ဝှက်ထားမှု သို့မဟုတ် လျှို့ဝှက်ထားမှုဆိုတာထက် ပိုသော သုတေသန ကျင့်ဝတ်များ၊ RECs (Nind et al., 2012) ၏ ‘ကာကွယ်ပေးသူ အကျယ်တဝင့် ရေးသားချက်များ’ ဟု တစ်ခါတစ်ရံ သုံးရနိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်ကို နားလည်ပြီး ၎င်းတို့၏ ကျင့်ဝတ် လမ်းညွှန်ချက်ကို “ပညာရှင်ဆန်သော ကျင့်ထုံး၏ အကြွင်းမဲ့ဖြစ်မှုတွင် မြှင့်သွင်းထားရမည်” (Baarts, 2009: 424)။

ဤစာတမ်းသည် ဤကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်ချက်၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အသိပေးရန် နောက်ပိုင်းတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် သုတေသန၏ တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အသားပေးဖော်ပြပါသည်။ ၎င်းသည် သုတေသနမဟာဗျူဟာ၏ အကျဉ်းချုပ်နှင့် ESPA သုတေသနအသိုက်အဝန်း၏ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဒီဇိုင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် လုပ်ဆောင်သည့်အလုပ်ဖြင့် စတင်သည်။ ဤအသိုက်အဝန်း၏ အဖွဲ့ဝင်များက ယခင်က ကျင့်ဝတ် လုပ်ထုံးများ (၎င်းက ငွေကြေးထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့၊ သက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်အဖွဲ့၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတွင်း ဌာန/အဖွဲ့တို့က ကြပ်မတ်သည့် သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အသင်းအဖွဲ့၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အသင်းအဖွဲ့တွင် ဖြစ်ပါစေ) နှင့် ချိတ်ဆက်ခဲ့သည့် (သို့မဟုတ် မချိတ်ဆက်ခဲ့) အတိုင်းအတာနှင့် သီးခြားအားဖြင့် ကျင့်ဝတ်ထုံးတမ်းများ၊ လက်ခံနိုင်ငံ သုံးသပ်မှု၊ စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်မှု၊ IPR နှင့် စာပေလက်ရာရှင်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဆက်ဆံရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများအပေါ် ၎င်းတို့၏ တုံ့ပြန်ချက်များကို အလေးပေးသည့် ကျင့်ဝတ်သုံးသပ်မှု လုပ်ထုံးများအတွက် ၎င်းတို့၏ သဘောထားများကို ဖော်ပြပါမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင်၊ စာတမ်းတွင် အများသဘောတူသည့်အချက်များသာမက ကျင့်ဝတ်သိက္ခာဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် ငြင်းခုံမှုနယ်ပယ်များကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။

ဒီဇိုင်းလုပ်ငန်းစဉ်

ဒီဇိုင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အဓိကအဆင့်လေးဆင့် ပါဝင်ပါသည်။ အဆင့်တစ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို မီးမောင်းထိုးပြရန်နှင့် ESPA မှ ထောက်ပံ့သော အလုပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပညာရပ်များတွင် သုတေသနမှ အကောင်းဆုံး လက်တွေ့နမူနာများကို စုစည်းရန် စားပွဲဝိုင်းအခြေပြုစာပေနှင့် ကျင့်ထုံးဥပဒေသ သုံးသပ်ချက်ပါဝင်သည် (ဥပမာ- အာဖရိကန်လေ့လာမှုများ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မနုဿဗေဒ၊ ဇီဝဗေဒ၊ စီးပွားရေး၊ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ၊ ထိန်းသိမ်းရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလေ့လာမှု၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ စွမ်းအင်လေ့လာမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်သိပ္ပံ၊ သစ်တော၊ ကျန်းမာရေးလေ့လာမှု၊ ပထဝီဝင်၊ ဘဝသိပ္ပံ၊ မိုးလေဝသပညာ၊ စိတ်ပညာ၊ လူမှုရေးမူဝါဒ၊ မြို့ပြလေ့လာမှု၊ သတ္တဗေဒ)။ သုတေသနကာလမှာ 1990-2011 ဖြစ်ခဲ့ပြီး အဓိကရှာဖွေမှု ဝေါဟာရများမှာ- ကျင့်ဝတ်*၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်*၊ လမ်းညွှန်*၊ ကုဒ်၊ အလေ့အကျင့်၊ အပြုအမူ၊ ပရိတိုကော၊ ကော်မတီ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း*၊ သဘောတူညီချက်၊ လျှို့ဝှက်ရေး၊ ဉာဏ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး (IPR)၊ နိုင်ငံတကာ ဒေတာ၊ နမူနာ*၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသား၊ နမူနာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ နယ်ပယ်ဆိုက်၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGO)၊ နယ်ပယ်/သုတေသန လက်ထောက်၊ ခွင့်ပြုမိန့်၊ စာချုပ်၊ ကူးပြောင်း*၊ ဖြန့်ဝေမှု၊ အကျိုးကျေးဇူး၊ စွမ်းရည်၊ ကျန်းမာရေး၊ ဘေးကင်းရေး၊ ခရီးသွားတို့ ဖြစ်သည်။ ရှာဖွေခဲ့သည့် ဒေတာဘေ့စ်များတွင် Academic Search Elite၊ Article First၊ ASSIA၊ Google Scholar၊ IngentaConnect၊ Web of Knowledge နှင့် Scopus တို့ ပါဝင်သည်။ ထို့နောက် ရှာဖွေမှုအတွင်း တွေ့ရှိခဲ့သော စာတမ်းများ၏ အကိုးအကားစာရင်းများကို အသုံးပြုကာ နှင်းဘောလုံးပစ်ခြင်းနည်းပညာကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူများနှင့် အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများမှ အကြံပြုချက်များကိုလည်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် စာတမ်းကြမ်းများကို Edinburgh တက္ကသိုလ်မှ GeoSciences School of GeoSciences မှ NERC မှ တောင်းဆိုထားသည့် နမူနာပုံစံတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြု၍ ဖန်တီးပြီး မှတ်ချက်အတွက် ESPA ဝတ်ဆိုင်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည် (ဤအရာများတွင် ကျင့်ဝတ်ပုံစံ၊ ကိုယ်ပိုင်အကဲဖြတ်မှု လမ်းညွှန်မှတ်စုများ၊ နှင့် အကဲဖြတ်မှု အပြည့်အစုံ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုးဖောက်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဇီဝရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သုတေသနအချို့ကို အသုံးပြု၍ ထိခိုက်လွယ်သော

လူသားဘာသာရပ်များ သို့မဟုတ် ထိလွယ်ရှလွယ်အကြောင်းအရာများအကြောင်း သုတေသနပြုလုပ်နေသူများအတွက် လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ဥပမာ- ရှားပါး/မျိုးသုဉ်းလူနီးပါး သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ရှိသော တာဆာ/မျိုးစိတ်များ)။

အဆင့်နှစ်တွင် ပရောဂျက်အချက်အလက်စာရွက်နှင့် မေးခွန်းလွှာကို ယခင်ကနှင့် လက်ရှိ ESPA ထောက်ပံ့ကြေးကိုင်ဆောင်ထားသူအားလုံးထံ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်မှုကို ကျယ်ပြန့်စေရန်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးသုတေသနကောင်စီ (ESRC) မှ လက်ခံသူအားလုံး - နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဌာန (DFID)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ သုတေသနအဖွဲ့ (ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေး) ပူးတွဲအစီအစဉ် အဆင့် 1 နှင့် အဆင့် 2 ဆုများ (ဤချဉ်းကပ်မှု၏ အကျိုးကျေးဇူးများအတွက် Sax et al., 2003; Kaplowitz et al., 2004; Denscombe, 2009) (n=146) ကို ကြည့်ပါ။

ဒေတာကာကွယ်ရေးအကြောင်းပြချက်များအတွက် ESPA သည် မေးခွန်းလွှာအား ESPA စီမံခန့်ခွဲသူမှတစ်ဆင့် ESPA ထောက်ပံ့သူများအား အီးမေးလ်ပေးပို့ရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

မေးခွန်းလွှာကို ESRC-DFID ထောက်ပံ့ကြေးလက်ခံသူများထံ

တိုက်ရိုက်အီးမေးလ်ပို့ခဲ့သည်။ အလားတူ၊ ESPA သည် ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်များရှိ ပူးပေါင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးသူများ (Co-Is) အတွက်

ဆက်သွယ်ရန်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို မပေးနိုင်သည့်အပြင် ESRC-DIFD ဆုပေးသည့်ဝဘ်ဆိုဒ်မှ PI ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှုကိုသာ ဖော်ပြခဲ့သည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် PI များအားလုံးကို ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ Co-Is သို့

မေးခွန်းလွှာတစ်စောင်ပေးပို့ရန် တောင်းဆိုမည်ဟု သဘောတူညီခဲ့သည်။ အချို့က

ဤတောင်းဆိုချက်ကို လိုက်လျောခဲ့ကြောင်း တုံ့ပြန်မှုများက ပြသသော်လည်း Co-Is

မည်မျှက အမှန်တကယ် စစ်တမ်းကို လက်ခံရရှိသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

မေးခွန်းလွှာလက်ခံသူအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ပြီးပြည့်စုံသောစစ်တမ်းကို ကျွန်ုပ်တို့သို့

ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပြန်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ပြီး ESPA သည် ဒေတာအကြမ်းကို

မြင်တွေ့မည်မဟုတ်ကြောင်း အာမခံခဲ့သည်။ နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ အမည်မသိမေးခွန်းလွှာတွင် Likert Scale၊ မှန်/မမှန်တဲ့တိုးနှင့် အဆုံးဖွင့်မေးခွန်းများ ရောနှောပါဝင်ပါသည်။ အပိုင်း 1 သည်

၎င်းတို့၏ ESPA သို့မဟုတ် ESRC-DIFD ဆုအတွက် သီးခြားရည်ညွှန်းချက်ဖြင့်

သုတေသနကျင့်ဝတ်၏ 'လုပ်ဆောင်ခြင်း' နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လိုအပ်မှု၊

တန်ဖိုးထားမှုများအပေါ် လက်ခံသူများ၏ အမြင်များကို ကျေလည်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အပိုင်း 2 သည် စာရွက်စာတမ်းမူကြမ်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက်ကို တောင်းခံခဲ့သည်။ ကိန်းဂဏန်းစစ်တမ်းဒေတာကို Microsoft Excel 2010 သုံးပြီး ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့သည်။ ဒေတာဘေ့စ်တစ်ခုကို ဖန်တီးပြီး တုံ့ပြန်မှုအချိုးများရရှိရန် ဒေတာကို ကုဒ်ဖြင့်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားသည်။ အရည်အသွေးပြည့်ဝသောစစ်တမ်းဒေတာကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး အကြောင်းအရာအလိုက် ကုဒ်နံပါတ်တပ်ထားသည်။ ဖြေဆိုသူအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မေးခွန်းအားလုံးကို မဖြေကြောင်း သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။

အဆင့် (3) တွင်၊ သုတေသနကျင့်ဝတ်များနှင့် လက်ရှိလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် ၎င်းတို့၏အမြင်များကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာ ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်စေရန်အတွက်၊ တိကျသောတုံ့ပြန်မှုများကို လိုက်နာရန်နှင့် မူကြမ်းပုံစံကို မည်သို့ဆွေးနွေးရန်၊ ၎င်းတို့၏ ဆက်စပ်မှုကို တိုးမြှင့်ရန်နှင့် ၎င်းတို့ကို ပိုမိုအသုံးပြုရလွယ်ကူစေရန် လမ်းညွှန်ချက်မှတ်စုများကို ပြုပြင်နိုင်သည်။ ပါဝင်သူများ၏ တောင်းဆိုချက်အရ အင်တာဗျူးနှစ်ခုမှလွဲ၍ Skype မှတစ်ဆင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ခြွင်းချက်အနေဖြင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အလုပ်နေရာ၌ လူကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူအားလုံးသည် အင်တာဗျူးများကို အသံဖြင့်မှတ်တမ်းတင်ရန် ၎င်းတို့၏ခွင့်ပြုချက်ပေးထားပြီး အမည်မသိအင်တာဗျူးဖိုင်များကို လွတ်လပ်သော စာသားမှတ်တမ်းဝန်ဆောင်မှုဖြင့် အပြည့်အစုံ ကူးယူဖော်ပြပါသည်။ ကြားခံတစ်ဦးစီအား ကလောင်အမည်တစ်ခု (ဥပမာ- အင်တာဗျူးသူ 2) ကို တာဝန်ပေးအပ်ပြီး ပရောဂျက်သတ်မှတ်သတ်မှတ်ခြင်းများကို ဖျက်ရန် ကြိုးပမ်းမှုတိုင်း (ဥပမာ- နိုင်ငံ၊ ဒေသ၊ သီးခြားအကြောင်းအရာ၊ ပရောဂျက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ) ကို ဖျက်ပစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အချို့သော ပရောဂျက်များ၏ ထူးခြားသော သဘောသဘာဝကြောင့်၊ ၎င်းတို့နှင့် ရင်းနှီးစွာ ချိတ်ဆက်မိသော သို့မဟုတ် အသိပညာ တတ်ကျွမ်းသူတို့အား ၎င်းတို့အား သိရှိနိုင်စေကြောင်း ပါဝင်သူများမှ သိရှိနားလည်ထားပါသည်။ တစ်ဦးချင်းစီအား ၎င်းတို့၏ စာသားမှတ်တမ်းကို ကြည့်ရှုရန်နှင့် ပြင်ဆင်ရန် အခွင့်အရေးများ ပေးထားသည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူအားလုံးသည် စာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့် သဘောတူခွင့်ပြုသည်။ နှစ်ဦးက ESPA သို့ မတင်ပြမီ

အစီရင်ခံစာကို ကြည့်ရှုရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အင်တာဗျူးအကြောင်းအရာကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ကုဒ်နံပါတ်ဖြင့် ရေးထားသည်။

ပရောဂျက်၏ နောက်ဆုံးအဆင့်၊ အဆင့် 4 တွင် အဆင့် 2 နှင့် အဆင့် 3 တို့မှ အကြံပြုချက်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းထားသည့် ကျင့်ဝတ်သိက္ခာဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းပြုစုမှု အစုအဝေးကို ထုတ်လုပ်ခြင်း ပါဝင်သည်။

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်အပေါ်သဘောထား

အီးမေးလ်သတိပေးချက်များ (ဇယား 1) တွင် အီးမေးလ်သတိပေးချက်များကြားမှ ပြီးဆုံးသည့်မေးခွန်းလွှာ 23 ခုကိုသာ နောက်ဆုံးထား၍ ပြန်ပေးခဲ့သည်။ အရေအတွက် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု ပြီးစီးပြီးနောက် နောက်ထပ် မေးခွန်းပုံစံ နှစ်ခုကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ဤတုံ့ပြန်မှုများမှ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်ကို ဤနေရာတွင် မထည့်သွင်းထားသော်လည်း အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော ပစ္စည်းကို သက်ဆိုင်သည့်နေရာတွင် အသုံးပြုထားသည်။ ESRC-DFID PI များသို့ ပေးပို့သော အီးမေးလ်ရှစ်ခုကို 'ပေးပို့၍မရသော' အဖြစ် ပြန်လည်ပေးပို့ခဲ့ပြီး၊ ငါးခုက 'ရုံးပြင်ပ' တုံ့ပြန်မှုကို ခေါ်ယူခဲ့ပြီး ESPA PI တစ်ခုမှ ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်ကို မစတင်သေးကြောင်း မှတ်သားခဲ့သည်။ အင်တာဗျူးကိုးခုကို အင်တာဗျူးဖြေဆိုရန် သဘောတူသော်လည်း ဖြေဆိုရန်သဘောတူထားသည့် PI တစ်ခုအပါအဝင်၊ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူမှ အကြံပြုထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးသုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်မှ ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးနှင့် တစ်ခုတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ဇယား 1 တုံ့ပြန်သူ လူဦးရေစာရင်း (n=23)။

လက္ခဏာများ	ESPA	ESRC-DIFD
ဖြေဆိုသူ၏အခန်းကဏ္ဍ		
PI	7	11
Co-I	4	1
ထောက်ပံ့ကြေးကြာချိန် (လ)၊		
0-12	1	
13-24	8	5
25-36	0	7
37-48	2	
နေထိုင်သည့်နိုင်ငံ		
ယူကေ	8	11
UK မဟုတ်သော	3	1

ဖြေဆိုသူ 12 ဦးသည် လွန်ခဲ့သည့် 8 နှစ်အတွင်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုတွင် မည်သည့် REC သို့မဟုတ် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်အဖွဲ့အစည်းကမျှ ကျင့်ဝတ်အရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမပြုခဲ့သည့် သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း အတည်ပြုခဲ့သည် (ESRC နှင့် NERC တို့သည် ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာ သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပရိုတိုကောများကို စတင်လုပ်ဆောင်ချိန်နောက်ပိုင်း) (ဇယား 2 က)။ ၎င်းတို့၏ သုတေသနသဘောသဘာဝ (ဥပမာ- အချက်အလက်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ လူသားဘာသာရပ်များမရှိခြင်း)၊ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ လိုအပ်ချက်မရှိခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ REC မရှိခြင်း (က) တို့ကြောင့် လိုအပ်ချက်မရှိခြင်းကို ကိုးကား၍ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများ၏ အကြောင်းရင်းများမှာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားပါသည်။ သီးသန့်မဟုတ်သော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် အခြေစိုက်သူများအတွက် အထူးပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သဘာဝသိပ္ပံသုတေသီများ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေတာပုံစံတည်ဆောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆင့်ပွားဒေတာကိုအသုံးပြုသူအဖြစ် မိမိကိုယ်ကိုသတ်မှတ်ထားသော အင်တာဗျူးသူများအပြားက ၎င်းတို့သည် လူသားဘာသာရပ်များ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်များဆိုင်ရာ အလုပ်နှင့် အဓိကအားဖြင့် သုတေသနကျင့်ဝတ်များနှင့် ဆက်စပ်နေသည်ဟု ဆိုသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသူ 4 မှ မှတ်ချက်ပေးသည့်အတိုင်း-

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပရောဂျက်အများစုက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပရောဂျက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သင်သိတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်တို့က [ပတ်ဝန်းကျင်] အရည်အသွေး ဒါမှမဟုတ် [အရင်းအမြစ်] ယေဘုယျ ဂေဟစနစ်ရရှိနိုင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ကြိုးစားနေတာပါ။ [...]

ကျွန်တော်တို့က လူသားတွေကို စမ်းသပ်မှုအဖြစ် အသုံးပြုနေခြင်းမဟုတ်ဘဲ တိရစ္ဆာန်တွေကိုလည်း အသုံးပြုနေခြင်းမရှိပါ။ ဒါကြောင့် အဆိုပြုချက်တစ်ခုခုအတွက် ပြင်ဆင်ရာမှာ အမြဲသုံးလေ့ရှိတဲ့ အရာတစ်ခုဖြစ်ပေမယ့် အမြဲတမ်း ကြီးကြီးမားမား ကျင့်ဝတ်တွေ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့မရှိတာကြောင့်နဲ့ ကျွန်တော်က သိပ္ပံပညာရှင်မို့ ဖြစ်နိုင်သလို ကျွန်တော်လည်း ကျင့်ဝတ်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာကို နားမလည်လို့ဖြစ်နိုင်တာမို့ သင်ပြင်ဆင်တဲ့ နောက်ဆုံး စာပိုဒ်လိုပဲ အမြဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်စိုးရိမ်မိသလောက်တော့ အများအားဖြင့်တော့ သိပ်မများပါဘူး... ကျွန်တော်တို့က ဆေးသိပ္ပံပညာကို မလုပ်တတ်တာမို့ ကျင့်ဝတ်လည်း မရှိဘူး။ နိမ့်ကျတဲ့ ကျင့်ဝတ်တစ်ခုရှိတယ် [...] ဆိုကြပါစို့။

ဤအင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများသည် သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့်အခါ ၎င်းသည် ငွေကြေးထောက်ပံ့သော အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အိမ်အဖွဲ့အစည်း၏ သီးခြားတောင်းဆိုမှုဖြင့် ကြိုတင်ဖန်တီးယူခြင်းထက် တုံ့ပြန်မှု ရှိခဲ့ပြီး သက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ သို့မဟုတ် 'အကျပ်ရိုက်မှုများ' ကို နက်နက်နဲနဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရင်း နောက်ဆုံးမိနစ်တွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဤအင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများသည် ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရှုပ်ထွေးသောခံစားချက်ကိုလည်း ပြသခဲ့ကာ ၎င်းတို့များစွာက သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခု၏ ဘဝသင်တန်းတွင် အဆင်မပြေမှုတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ကြပြီး ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာခွင့်ပြုချက်ရရှိရေး ဗျူရိုကရေစီကို 'ထိတ်လန့်' ကြောင်း မှတ်ချက်ချခဲ့သည် (Pickersgill, 2012)။ 'အောင်မြင်ရန်' အလို့ငှာ သက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်မူများအတိုင်း တွေးတောခြင်းနှင့် သူတို့၏ အလုပ်နှင့် ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ညီသော ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်စွမ်းများ ပြုလုပ်ခြင်းထက် 'မှန်ကန်သော အကွက်များ' ဖြစ်သည်ဟု သူတို့ ယူဆသည့်အရာများကို ခြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် 'မှန်တာကို ပြောခြင်း' လုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား 2 က။ ဖြေဆိုသူများ၏ သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို အကဲဖြတ်ခြင်း။

	ဟုတ်ကဲ့	ဟင့်အင်း	မသိဘူး။
သင့်အဖွဲ့အစည်းတွင် သုတေသနကျင့်ဝတ် ကော်မတီရှိပါသလား။	20	2	—
သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီမှ မသုံးသပ်ရသေးသော	12	10	1
ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုတွင် လွန်ခဲ့သည့် 8 နှစ်အတွင်း			
သုတေသနတစ်ခုခုကို သင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသလား။			
နှစ်လို့ဖွယ်ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းကို မဖြည့်ဆည်းနိုင်သောကြောင့်	5	16	
သီးခြားသုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုကို မလုပ်ဆောင်ရန်			
သင်ရွေးချယ်ဖူးပါသလား။			
သုတေသနအလေ့အကျင့်ကြောင့်	7	15	
သင့်အားကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစိုးရိမ်မှုဖြစ်စေသော			
ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုတွင် သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုတွင်			
သင်ပါဝင်ဖူးပါသလား။			

ဇယား 2 ခ။ ဖြေဆိုသူများ၏ သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို အကဲဖြတ်ခြင်း။

	လေးလေး သ	ကြားနေသဘောမ	ပြင်းပြင်း	
	နက်နက် ဘော	တူပါ	ထန်ထန်	
	သဘော တူတ		သဘောမ	
	တူပါတယ်		တူပါ	
သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်	17	6	—	—
အရေးကြီးပါသည်				
အချက်အလက်အားလုံးကို ဘယ်မှာရှာရမယ်ဆိုတာ	1	13	5	2
သိပါတယ်				—
ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ဘာသာရပ်နယ်ပယ်တွင်				
သုတေသနကျင့်ဝတ်များနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။				
ကျွန်ုပ်၏ဘာသာရပ်နယ်ပယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍	6	14	3	—
ကျင့်ဝတ် သုတေသနနဲ့ ပတ်သက်ပြီး				
ဗဟုသုတရစေတယ်လို့ ခံစားရပါတယ်။				
ကျင့်ဝတ် လမ်းညွှန်ချက်များသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ	11	8	3	1

ပြဿနာများအပေါ်

သုတေသီများ၏ အာရုံခံနိုင်စွမ်းကို အရှိန်မြှင့်ရာတွင်

အသုံးဝင်ပါသည်။

ကျင့်ဝတ်များ လုပ်ထုံးများသည်

- 6 3 7 6

သုတေသနပရောဂျက်၏ ဘဝ-လမ်းကြောင်းတွင်

အဆင်မပြေမှုမှ မရှိဟု ကျွန်ုပ် ခံစားရပါသည်။

မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူအားလုံးသည် သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည် (သို့သော်၊ အချို့ကိစ္စများတွင် အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု အထက်ဖော်ပြပါကိစ္စကားချက်တွင် ကောက်ချက်ချရန် လိုအပ်သည်) နှင့် အများစုသည် ၎င်းတို့၏ဘာသာရပ်နယ်ပယ်တွင်ကျင့်ဝတ်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ၎င်းတို့သိနားလည်သည့် အချက်အလက်ရှာဖွေရမည့်နေရာကို သိရှိကြောင်း ယုံကြည်ကြသည် (ဇယား 2 ခ)။ Seven က ၎င်းတို့သည် ယခင်က ၎င်းတို့အား ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်စရာဖြစ်စေခဲ့သော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခု၏ သုတေသနတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း (ဇယား 2က) မှ ပြောကြားခဲ့သည်။ သုတေသနပါဝင်သူများ၏ အန္တရာယ်နှင့် ထိတွေ့မှုဖြစ်ရခြင်းအတွက် စိုးရိမ်စရာအဖြစ်များဆုံးအကြောင်းရင်းများမှာ (ဥပမာ- လုံလောက်သောလျော်ကြေးယန္တရားများမရှိခြင်း၊ မထိရောက်သောဆက်သွယ်ရေး၊ လုံလောက်သောအန္တရာယ်/အကျိုးခံစားခွင့်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ မထိရောက်သောပရောဂျက်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မထိရောက်သောပရောဂျက်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဒေသခံနယ်ပယ်လက်ထောက်များအတွက် တရားဝင်သဘောတူညီချက်များမရှိခြင်း၊ ပရောဂျက်ကို စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိရောက်မှုမရှိခြင်း နှင့် အသိပေးသဘောတူချက်မရှိခြင်း) နှင့် IPR ၏ မမျှတသောဖြန့်ဝေမှု (ပညာရေးနယ်ချဲ့စနစ်၏ဥပမာများအပါအဝင်၊ ထိရောက်မှုမရှိသော ဖြန့်ဝေမှုနှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသောအကျိုးအမြတ်များကို မျှတစွာခွဲဝေမှုသေချာစေရန် ပျက်ကွက်ခြင်း) ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်ပရောဂျက်တစ်ခုတွင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုကို ဖော်ပြရာတွင် လူတွေ့မေးမြန်းသူ 1 က ဖော်ပြခဲ့သည်-

[အထူးသုတေသီများ] က ၎င်းတို့သည် [ထိန်းချုပ်မှုအဖွဲ့အတွက် အပိုအကူအညီများ]

ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ယခု ဤနေရာသည်
ဝေးလံခေါင်သီသောအရပ်တွင်ရှိသောကြောင့် လူတို့သည် တူညီသောနားလည်မှု [များ]
[...] [နှင့်] [အထူးကျွမ်းကျင်သူ] က ၎င်းအား ၎င်းတို့ကျေနပ်စေရန် ရှင်းပြသော်လည်း
၎င်းမှာ လုံးဝအဓိပ္ပာယ်မရှိခဲ့ဘဲ လိုက်လံလုပ်ဆောင်ခဲ့သည် ... ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များက
[က] ဒေသခံလူထု [...] လုပ်သားများအား အောက်ပါအတိုင်းလုပ်ဆောင်ရန်
ချန်ထားခဲ့ပြီး အတော်အတန်အကွာအဝေးတွင် အခြေစိုက်ပြီး ယင်းကိုလုပ်ဆောင်ရန်
အထူးမက်လုံးများမပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် ၎င်းအား ကောင်းစွာ လိုက်လံမလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ဘဲ
ရလဒ်တစ်ခု [အုပ်စုတစ်စုသည် ကြီးမားသော ဆုံးရှုံးမှုများ] အဖြစ် ကြုံတွေ့ရပြီး
အလွန်ပင် ပဟေဠိနှင့် စိတ်ဆင်းရဲကာ အမှားအယွင်းများကို နားမလည်နိုင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤအခြေအနေရှိ ပရောဂျက်ခေါင်းဆောင်များသည် ကြိုတင်အသိပေးသဘောတူချက်နှင့်
ကျင့်ဝတ်ကျင့်ဝတ်များ နှစ်ခုစလုံးကို 'ချိုးဖောက်ခြင်း' ဖြစ်သည်ဟု ခံစားခဲ့ရသော်လည်း
၎င်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မည်သည့်အရာမှ လုပ်ဆောင်ရန် အစွမ်းအစမရှိဟု ခံစားရသော
ကြိုတင်အတည်ပြုထားသော ကျင့်ဝတ်စာရွက်စာတမ်းတစ်ခုမှ ပြန်လည်သက်သာခွင့်မရှိဟု
ဤအင်တာဗျူးဖြေဆိုသူမှ ပြန်လည်ပြောပြသည်။ သို့သော် လိုလားသော စံနှုန်း
မကိုက်ညီခဲ့ဘဲ ကျင့်ဝတ်များဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များကြောင့်
စုပေါင်းသဘောတူညီချက်များကို ခွဲထုတ်မထားကြောင်း ပြသရန် သက်သေမရှိခဲ့၍
ဖြေဆိုသူငါးဦးကသာ မပါဝင်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည်ကို မှတ်သားထိုက်ပါသည် (Pickersgill,
2012)။

မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူ ဆယ့်ခြောက်ဦးသည် ၎င်းတို့၏ ESPA သို့မဟုတ် ESRC-DFID
ပရောဂျက်(များ)အား ကျင့်ဝတ်အရ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း (PI
၏အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ REC နှင့်/သို့မဟုတ် PI ၏နေထိုင်ရာနိုင်ငံရှိ
ပရော်ဖက်ရှင်နယ်အဖွဲ့မှဖြစ်စေ) (ဇယား 3) (ဇယား 3)၊ ကြည့်ရှုသူတစ်ဦးမှ
ထင်ရှားသော်လည်း၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုသည် တင်ပြမှုနောက်ပိုင်း
စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ JES
စနစ်၏လုပ်ဆောင်ချက်ကို နားလည်မှုလွဲခဲ့ကြသည်-

ပူးတွဲ [အီလက်ထရွန်နစ်] တင်ပြမှုစနစ် [...] က ဘာလဲဆိုတာအတွက် အဆိုပြုချက်
ရေးသားခဲ့တာမို့ သူတို့မှာပါတဲ့အရာတွေအတွက် အဆိုပြုချက်ရေးပါတယ်၊ ဒါမှပဲ အဲဒီမှာ

အားလုံး ဖြည့်လို့ရမှာပါ။ [...] အဲဒါက တက္ကသိုလ် စီမံကွပ်ကဲရေးဆီ ရောက်သွားပြီးနောက်
 [...] အဲဒါက စစ်ဆေးမှုမျိုးစုံဆီ ရောက်တာမို့ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒါ စစ်ဆေးမှုတစ်ခုမှာ
 သုံးသပ်ရေးကော်မတီအတွက် မဟုတ်တာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
 ရိုးရိုးသားသားပြောရရင် ... မလုပ်ဖို့က သိပ္ပံပညာရှင်ရဲ့ သဘောသဘာဝ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။
 အဲဒီကို ရောက်ပြီး ငွေကြေးထောက်ပံ့ရေး အေးဂျင့်ဆီ ရောက်နေသရွေ့ ကျွန်တော်တို့
 ပျော်ရွှင်နေပြီး အခြေခံအားဖြင့် ကျင့်ဝတ်ညီသော ကော်မတီအတွက်
 တက်ကြွစွာရှာဖွေမှာပါ။ [ကျွန်ုပ်၏ တက္ကသိုလ်] သို့မဟုတ် အခြားတက္ကသိုလ်များရှိ
 စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်များဖြင့် အခြား သတ်မှတ်ချက်များကို [ဂရုစိုက်]
 သွားမည်ဟု တွေးထင်ပါမည်။ (အင်တာဗျူးဖြေသူ 3)

၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမပြုရသေးသော သို့မဟုတ်
 ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းရှိမရှိ မသေချာပါက အင်တာဗျူးသူများသည် ၎င်းတို့၏
 အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များကို မသေချာကြောင်း ဝန်ခံပြီး
 လျှောက်လွှာတင်ချိန်တွင် ကျင့်ဝတ်များကို စဉ်းစားရန် လျစ်လျူရှုထားခြင်း သို့မဟုတ်
 တစ်စုံတစ်ဦးကို ထင်မြင်ယူဆထားခြင်း၊ အခြား (သုတေသနအဖွဲ့၏ အခြားအဖွဲ့ဝင်
 သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းရှိ တစ်စုံတစ်ဦး) သည် ၎င်းတို့ကိုယ်စား ၎င်းကို
 ဂရုစိုက်မည် သို့မဟုတ် တာဝန်ယူမည်ဖြစ်သည်။ ဤသုတေသီများသည်
 လူနည်းစုတွင်ရှိသော်လည်း (ကျင့်ဝတ်သိက္ခာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည်
 ခြွင်းချက်ထက် စံဖြစ်လာသည်ဟု ညွှန်ပြနေသော်လည်း) ပရောဂျက်များကို ကျင့်ဝတ်အရ
 ပြန်လည်သုံးသပ်ကြောင်း သေချာစေရန်အတွက် မည်သူက တာဝန်ယူသင့်သနည်းဟူသော
 မေးခွန်းသည် ဤနေရာတွင် ကြီးမားပါသည်။ သုတေသီများအား ၎င်းတို့၏
 သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့် ၎င်းတို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော
 ဆက်ဆံရေးအတွက် တာဝန်ရှိစေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်စေရန် ပိုမိုလုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
 သို့သော်လည်း လက်ရှိ ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်ထားမှုနှင့် ရန်ပုံငွေ ယန္တရားများသည်
 သုတေသနကျင့်ဝတ်များနှင့် အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကို
 ရှောင်လွှဲရန်နှင့် ပျက်ကွက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသော အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပုံရသည်။

ဇယား 3။ ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် လေ့ကျင့်ပေးခြင်း။

	ဟုတ်ကဲ့	မရှိ	မသိပါ
သုတေသနမစတင်မီ ပရောဂျက် အဆိုပြုချက်သည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုအပေါ် မူတည်ပါသလား။	16	3	3
အဆိုပြုချက်ကို ဘယ်သူ့သုံးသပ်သလဲ။ PI ၏အဖွဲ့အစည်းအတွင်း သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ	13	—	
PI ၏နေထိုင်ရာနိုင်ငံရှိ PI ၏အဖွဲ့အစည်းပြင်ပ သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ	—	2	
သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီက အိမ်ရှင်နိုင်ငံဖြစ်သည့် သက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးများ နှင့်/သို့မဟုတ် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ (ဘာသာပြန်သူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လက်ထောက်များ အပါအဝင်) ပရောဂျက်အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးထံ ဆက်သွယ်ပေးမည်လား/ဖြစ်ပါသလား။	5	3	
သင့်လျော်သော သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ယခင်က မရရှိဖူးသူများဖြစ်သော (ဘာသာပြန်သူများနှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ လက်ထောက်များ အပါအဝင်) ပရောဂျက်အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များ ရှိပါသလား။	18		
ပရောဂျက်က ပံ့ပိုးပေးလား၊ ဒါမှမဟုတ် ခွဲဝေပေးမလား၊ သင်တန်းပေးဖို့ ရန်ပုံငွေလား။	8	4	8
ပရောဂျက်က ပံ့ပိုးပေးလား၊ ဒါမှမဟုတ် ခွဲဝေပေးမလား၊ သင်တန်းပေးဖို့ ရန်ပုံငွေလား။	4	5	

အိမ်ရှင်နိုင်ငံရှိ REC (ဇယား 3) မှ ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်အား ပြန်လည်သုံးသပ်ထားကြောင်း မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူ ငါးဦးသာ အတည်ပြုခဲ့သည်။ PI ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ REC (သို့မဟုတ် သင့်လျော်သော ပရော်ဖက်ရှင်နယ်အဖွဲ့) က ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမပြုမီ လက်ခံကျင်းပသည့်နိုင်ငံမှ (PI ၏နေထိုင်ရာနိုင်ငံမဟုတ်ပါက) သုတေသနပြုသူအားလုံးသည် သုတေသနကို လူမှု-ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်မှု လုံးဝကွဲပြားစွာ လုပ်ဆောင်ပါက ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတစ်ခုတွင် ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၏ တရားဝင်မှုကို

တိုက်ရိုက်မေးခွန်းထုတ်သည့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို ကိုင်တွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုကို ဦးစွာလုပ်ဆောင်သင့်သည်ဟု ပြင်းပြင်းထန်ထန်ခံစားခဲ့ရသည် (Honan et al., 2013)။ REC များစွာက ယခု လိုအပ်သည် တိုးပွားလာသော အသေးစိတ် အဆင့်နှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာပမာဏ၊ သုတေသီများ လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်း၏ တိုးပွားလာသော အရေအတွက်နှင့် ရှုပ်ထွေးမှုအပြင် သုတေသန ပြုလုပ်မှုကို စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရန် ချမှတ်နေသည့် တက္ကသိုလ်နှင့် အစိုးရစည်းမျဉ်းများ၏ အမြဲတိုးပွားမှုအပုံလိုက် ရှိနေ၍ ခြေတစ်လှမ်း ချဉ်းကပ်နည်းအတွက် အကူအညီ အချို့ ရှိပါသည် (Stewart, 2011; Mollet, 2011)။ သို့သော်၊ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအကြား သုတေသနပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အိမ်ရှင်နှင့် PI ၏နေထိုင်ရာနိုင်ငံနှစ်ခုလုံးတွင် စံအလေ့အကျင့်အဖြစ် (Hyder et al., 2004) တွင် ကျင့်ဝတ်အရ ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်သည်ဟု ယေဘုယျသဘောတူထားသောကြောင့် အကြောင်းအရာတစ်ခုစီ၏ သီးခြားသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာနိုင်စေရန် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘောတူထား၍ အသေးစိတ်များကို အခြေအနေတစ်ခုစီကို ထည့်စဉ်းစားပါသည် (Ravinetto et al., 2011)။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ REC များ နည်းပါးခြင်းသည် အိမ်ရှင်နိုင်ငံများအတွင်း ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် ပရောဂျက်များပေါ်တွင် သိသာထင်ရှားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုတွင်- လျစ်လျူရှုမှု၊ ကုန်ကျစရိတ်၏ ခံယူချက်၊ အချို့သော သုတေသနများသည် ကင်းလွတ်သည်ဟု ယူဆချက် (အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း)၊ မောက်မာခြင်း သို့မဟုတ် ဖခင်ဝါဒ (Van Teijlingen and Simkhada, 2012) အပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခု အပါအဝင် REC ရရှိနိုင်မှုကို ထည့်မစဉ်းစားဘဲ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွင် ကျင့်ဝတ်ညီသော အတည်ပြုမှုအတွက် လျှောက်ထားရန် ပျက်ကွက်ရနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်သော အခြားအကြောင်းရင်းများစွာ ရှိသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများ 3 နှင့် 4 တို့မှ ကိုးကားချက်များဖြင့် သရုပ်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ အနည်းဆုံး ESPA/ESRC-DFID ဆုကိုင်ဆောင်သူအချို့သည် ဤအမျိုးအစားများထဲမှ တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုသော အမျိုးအစားများတွင် ကျရောက်ပါသည်။

အိမ်ရှင်နိုင်ငံပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းအပေါ်ပြင်းထန်သောအမြင်ဖြင့် ဖြေဆိုသူသည် ပြည်တွင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များတွင် REC မရှိပါက၊ တစ်ခုတည်းထောင်ရန်

ပံ့ပိုးပေးသင့်သည်ဟု ထပ်လောင်းထောက်ခံပြောဆိုခဲ့သည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများကို ဤအကြံပြုချက်အား တုံ့ပြန်ရန် တောင်းဆိုသောအခါတွင် ၎င်းအတွက် တာဝန်သည် မည်သည့်နေရာတွင် ကျရောက်မည်ကို ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများ ရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့အားလုံးသည် ပရောဂျက်တစ်ခု၏ လွှဲပို့မှုတွင် ၎င်းကို ထည့်သွင်းရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ခံစားခဲ့ကြသည်။ အဓိကတားမြစ်သည့်အချက်များမှာ ပရောဂျက်များ၏အတော်လေးတို့တောင်းသောကြာချိန်၊ ရန်ပုံငွေကန့်သတ်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့အား ယုံကြည်စိတ်ချရစေရန် RECs မှ လိုအပ်သော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုပမာဏ (ဥပမာ လွတ်လပ်သောကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးဘုတ်များ - အထူးသဖြင့် အခကြေးငွေကောက်ခံသည့်အရာများ - အမဲသားဖြစ်ခြင်း) ၏ သိသိသာသာ တို့တောင်းသော ကြာချိန် ဖြစ်ပါသည်။ အင်တာဗျူးသူ 1 က မှတ်ချက်ပေးသည့်အတိုင်း-

အခြေခံအားဖြင့် ကျွန်တော်အလုပ်လုပ်ဖူးတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မဆို စည်းမျဉ်းနည်းတယ်၊ ပျက်စီးလွယ်တယ်၊ ကျိုးလွယ်တယ်၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်တယ်လို့ ထင်တဲ့အတွက်၊ ဖြစ်နိုင်မယ်လို့ မထင်ထားဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အခြေခံအားဖြင့်တော့ ငါအလုပ်လုပ်တဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေကပဲ၊ အဲဒီအတွက်၊ အရင်းအမြစ်တွေကို ထွင်းထုပြီး အဲဒီနေရာတွေမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့ ခက်ခဲမှုတွေအကြောင်း ပြောထားပြီးသားပါ၊ ရိုးရိုးသားသားပြောရရင် အဲဒါကို မမြင်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ထင်တာတော့ သိပါတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားပြီး လုပ်ဆောင်နေပါတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့တွင် UK စနစ် သို့မဟုတ် အလားတူစနစ်များကို ကျင့်ဝတ်လေ့ကျင့်မှုဖြင့် ဖြတ်သန်းဖူးသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ တိုးပွားလာကာ ယင်းကို အလေးအနက်ထား၍ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် အကျင့်စာရိတ္တကို ကျင့်သုံးသူ အရေအတွက် တိုးများလာသောကြောင့် ၎င်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး လက်တွေ့ကျသည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆပါသည်။ သင်ရနိုင်သလောက်ကောင်းကြောင်းနှင့် ဆန့်ကျင်မှုဖြစ်မည့် ပရောဂျက်များတွင် သင်မပါဝင်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိနေပါသည်။ ဒါဟာ အနည်းငယ် လက်တွေ့ကျလွန်းပြီး လုံလောက်တဲ့ စံနှုန်းပြ တုံ့ပြန်မှုမျိုး မဟုတ်ပေမယ့် ကျင့်ဝတ်ကော်မတီတစ်ခု ထူထောင်ဖို့ [...] တွေးကြည့်လို့ မရပါဘူး။ အခွင့်အလမ်းတိုင်းတွင် လူများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ၎င်းကို ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် မြှင့်တင်ကာ လူများထံမှ အကောင်းဆုံးစံနှုန်းများကို မျှော်လင့်ကာ အကောင်းဆုံးစံနှုန်းများကို အားပေးအားမြှောက်ပြုနိုင်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်၊ အိမ်ရှင်နိုင်ငံ REC ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းသည် တရားဝင်ပြီး အလွန်နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော ရေရှည်ပန်းတိုင်ဖြစ်သော်လည်း၊ ပရောဂျက်အားလုံးသည် အတည်ပြုထားသော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုပုံစံအချို့ကို ကျင့်သုံးရန် ESPA အတွက် လုံလောက်သည်ဟု အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများသည် ထိုအချိန်တွင် လုံလောက်မည်ဟု ယူဆကြသည် (မသက်ဆိုင်ပါ။)

နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ဆွေးနွေးပွဲများ (Tikly and Bond, 2013) မှ ပရောဂျက်တစ်ခုစီအတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ပရိတိုကောများကို နားလည်သဘောပေါက်ထားပြီး စီမံကိန်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် အခွင့်အလမ်းတိုင်းတွင် ၎င်းတို့၏ သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို ဆွေးနွေးကြမည်ဖြစ်သည်။ ဤအတောအတွင်း၊ ၎င်းသည် ခိုင်မာသောအိမ်ရှင်နိုင်ငံ RECs များထူထောင်ရန် ကူညီပေးသော PI အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့များ (ESPA ပါဝင်သည်) ဖြစ်သင့်သည်။

ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်လွှာတွင် အမည်မဖော်လိုသည့် ပညာရှင်များက ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်သည် ၎င်းတို့၏ စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ကြောင်း ဖြေဆိုသူ ရှစ်ဦးမှ အတည်ပြုခဲ့ပြီး 17 ဦးက ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်တွင် ဘာသာပြန်သူများနှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လက်ထောက်များ (ဇယား 4) နှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေများနှင့်/သို့မဟုတ် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိ၊ မရှိ သို့မဟုတ် စီမံကိန်းအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များ (ပြည်တွင်း NGO များနှင့်/သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်သူများ၊ ဘာသာပြန်သူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လက်ထောက်များ အပါအဝင်) သို့ ဆက်သွယ်မေးမြန်းသောအခါတွင် သုံးဦးကသာ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းဒေတာသည် အချို့သောပရောဂျက်များထက် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများသည် အခြားပရောဂျက်များထက် ပိုမိုအားကောင်းပြီး ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို အထူးဆွေးနွေးခြင်းမှ စတင်ကာ ဘာသာပြန်သူများနှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာနယ်ပယ်လက်ထောက်များအတွက် သီးခြားသုတေသနသင်တန်းများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းအထိ အကြံပြုခဲ့သည်-

သေချာတာက ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုမဟုတ်ပေမယ့် ပိုပြီးတော့ ဟုတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့်

ငါတို့က အဲဒါကို ဘယ်တုန်းကမှ မတွေးခဲ့မိဘူး [...] ငါတို့က အဖွဲ့တစ်ခုနဲ့တစ်ခု
ကောင်းကောင်းသိပြီး သူတို့ [တက်လာတဲ့အခါ] ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းပေးတယ်။
(အင်တာဗျူးဖြေသူ 3)

ကျွန်တော်တို့မှာ သုံးလေးရက်ကြိုတင်စမ်းသပ်တဲ့ စနစ်တစ်မျိုးရှိပါတယ်။ သင်တဲ့အတိုင်း
အဲဒါက စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာရဲ့ ဂရုတစိုက် ရှင်းလင်းချက် ဒါမှမဟုတ်
အရည်အချင်းအရဆိုရင် သိတဲ့အတိုင်း ဆုံချက်အုပ်စုနဲ့ စတင်ပြီးတဲ့နောက်
သူတို့အချင်းချင်း အလှည့်ကျသရုပ်ဆောင်တာတွေလုပ်ပါတယ်။ အဲဒါက
စစ်ဆေးဖို့အတွက် တကယ့်ကို ထိရောက်ပါတယ်။ လူတွေက အခွင့်အရေးရတဲ့အခါ
ပိုလေ့လာတတ်ကြပါတယ်။ [...] ထိုရက်အနည်းငယ်ကြာသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို
အခြေခံလေ့ကျင့်ပြီးနောက် သူတို့က အသိုက်အဝန်းဆီသွားပြီး ထပ်မံကြိုးစားပြီးနောက်
ပြန်လည်သုံးသပ်ကာ အမျိုးအစားခွဲကာ ပြန်လည်သုံးသပ်ကာ မေးခွန်းတွေကို
ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့ အခွင့်အရေးပေးပါတယ် (အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ 5)

ဤမေးခွန်းအတွက် 'ဟုတ်' ဟုဖြေဆိုခဲ့သော အင်တာဗျူးသူတစ်ဦးက
ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူအားလုံးသည်
ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလျှောက်လွှာနှင့် REC ၏ မှတ်ချက်များ ပေးပို့ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း
ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့အတွက် ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
သို့သော်ဤအရာမည် မည်သည့်အပိုင်းကို ၎င်းတို့၏ နယ်မြေ လက်ထောက်များဆီ
ပေးခဲ့ကြောင်းနှင့် မည်သည့် သင်တန်းကို မည်သူ့ဆီ ပေးအပ်ခဲ့ကြောင်း နောက်ဆုံး လက်တွေ့
လေ့လာမှု မရှိမချင်း သူတို့ သိမည် မဟုတ်ပါ။ ESPA မှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သည့်
ပရောဂျက်အမျိုးအစားတွင် သုတေသနဒေတာစုဆောင်းခြင်းသည် PI ၏ အဖွဲ့အစည်းနှင့်
ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရရော စီးပွားရေးအရပါ ဝေးကွာသည့်နေရာများတွင်
မကြာခဏဖြစ်ပွားရခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဤတာဝန်ပေးအပ်မှုသည်
အထူးစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါသည် (Kingori, 2013)။ ရလဒ်အနေဖြင့်
ဒေတာစုဆောင်းသူများ၏ အလေ့အကျင့်များနှင့် အမြင်များအပေါ်တွင်
များစွာအချက်အချာကျသောအချက်များ (Kingori, 2013) နှင့် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော
အင်တာဗျူးဖြေသူ 1 ကဲ့သို့၊ များစွာသောသူများသည် သုတေသနကိုယ်တိုင်၏
အောင်မြင်မှုနှင့် အရည်အသွေးအတွက် အရေးကြီးသောသက်ရောက်မှုများနှင့်အတူ

နယ်ပယ်တွင် 'ကျင့်ဝတ်များလုပ်ဆောင်ခြင်း' တွင် အရေးပါပြီး မကြာခဏဆိုသလို အသိအမှတ်ပြုမှုနည်းပါးကာ ပံ့ပိုးမှုနည်းပါးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် သုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအဖြစ် အလေးအနက်မထားဘဲ (Molyneux and Geissler, 2008) နှင့် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းကို လုံလောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးရန် ပျက်ကွက်ပါက သုတေသနတွေ့ရှိချက်အတွက် အလွန်ဆိုးရွားသော အကျိုးဆက်များ ရှိနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပရိတိုကောများကို လိုက်နာခြင်းသည် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ချို့တဲ့နေသည့် ဆင်းရဲသောနိုင်ငံများတွင် အောင်မြင်ရန် ပိုမိုခက်ခဲနိုင်သည် (Heimer, 2013) နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် နေထိုင်နိုင်သည့် ဝင်ငွေအသိုင်းအဝိုင်းများတွင် အလွန်ကွဲပြားခြားနားသော ဦးစားပေးမှုများနှင့် သုတေသနအဖွဲ့အစည်းများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကြား ဖြန့်ဖြေရာတွင် သိသာထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည် (Molyneux and Geissler, 2008; Kingori, 2013)။ မဆွေးနွေးဘဲနဲ့ ဒီပြဿနာတွေ ပေါ်လာမှာမဟုတ်ဘူး။

ဇယား 4။ ပူးပေါင်းဆက်ဆံရေး၏ သဘောသဘာဝ။

	ဟုတ်ကဲ့	မရှိ	ပြောဖို့ စောလွန်း တယ်။
ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်လွှာတွင် အမည်ပေးထားသော			
ပရောဂျက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအားလုံး ပါဝင်မလား-			
သုတေသနအဆိုပြုချက်ပြင်ဆင်မှုလား။	19	1	
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့်	19	-	
အတိုင်းအတာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးမှုများ ရှိပါသလား။			
သုတေသနတွေ့ရှိချက်တွေကို ရေးပြီး ထုတ်ဝေခြင်းလား။	16	3	
ဒေတာနှင့် ရလဒ်များ၊ ထုတ်ဝေမှုများနှင့် စာရေးဆရာများအပေါ် IPR			
နှင့်ပတ်သက်၍ တရားဝင်သဘောတူညီချက်များ ပြုလုပ်ထားပါသလား။	7	12	
ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား ဆက်ဆံရေးသည်	8	10	
စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းအပေါ်			

သက်ရောက်နိုင်ပါသလား။			
အကယ်၍	4	—	
သင်သည်/ကျွန်တော်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပါက/ သင်သည် ပရောဂျက်အဖွဲ့၏ တန်ဖိုးရှိသောအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးလို ခံစားရပါသလား။			
ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား ဆက်ဆံရေး(များ)တွင် တင်းမာမှုများရှိပါသလား။	7	9	
ပရောဂျက်တွင် ဒေသခံ NGO များနှင့်/သို့မဟုတ် အခြားဒေသခံ 'ကျွမ်းကျင်သူများ' နှင့် ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်လွှာတွင် အမည်မဖော်ပြထားသော 'ကျွမ်းကျင်သူများ' နှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ပါဝင်ပါသလား။	18	5	
ပရောဂျက်တွင် ဘာသာပြန်သူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လက်ထောက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ပါဝင်ပါသလား။	17	6	
သက်ဆိုင်ပါက၊ ဒေသခံ နယ်ပယ်လက်ထောက်များ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အလုပ်ကို ထိထိရောက်ရောက် တာဝန်ကျေပွန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် သုတေသန နည်းစနစ် လေ့ကျင့်မှု လိုအပ်ပါသလား။	13	2	
ဘာသာပြန်သူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လက်ထောက်များနှင့် သင့်ဆက်ဆံရေးသည် နှစ်ဖက်စလုံးမှ အသိအမှတ်ပြုထားသော တရားဝင် စာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချည်နှောင်မည်လား။	10	5	
ဤလုပ်ငန်းခွင်ဆက်ဆံရေး(များ)ကို မည်သည့်နည်းဖြင့်မျှ ပြဿနာဖြစ်စေရန် သင်ရှာ/တွေ့ခဲ့ပါသလား။	3	7	7
အိမ်ရှင်နိုင်ငံ (ယခင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော) တွင် နေထိုင်သူမည်သူမဆို (မည်သူမဆို) ပါဝင်မည်-			
သုတေသနကို ဦးစားမပေးဘူးလား။	11	—	
စီမံကိန်းရေးဆွဲနေပါသလား။	13	—	
ပရောဂျက်ကို စောင့်ကြည့်နေသလား။	12	—	
သုတေသနရလဒ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်နေပါသလား။	17	—	
ပရောဂျက်တွေ့ရှိချက်များကို ဖြန့်ဝေနေပါသလား။	17	—	
ဤကဲ့သို့သော ပါဝင်သော လုပ်ဆောင်ချက် အမျိုးအစားကို မည်သည့်နည်းဖြင့် ပြဿနာဖြစ်စေသည်ကို သင်ရှာတွေ့ခဲ့ပါသလား။	1	12	8

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စာတမ်းပြုစုခြင်းနှင့် လမ်းညွှန်မှုအပေါ်

သဘောထားများ

Chilisa (2005: 676) ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းသုတေသနပြုသည့် 'အစဉ်အဆက်' သည် သုတေသီများအား အထက်အောက်ဖွဲ့စည်းပုံတစ်ခုအတွင်း 'ကိုလိုနီခေတ်သို့ ပြန်သွားသည့် မူဘောင်တစ်ခုအတွင်း သုတေသီများကို နေရာချထားပေးသည့် စာချုပ်ဖြင့် စတင်သည်။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ခေတ်ကို ပြန်သွားကာ၊ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ခြင်းကို ထည့်စရာအလွတ်များဟု မှတ်ယူသောအခါ။" ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုကြာသောအခါ ESPA နှင့် ESRC-DFID ရန်ပုံငွေအစီအစဉ်များသည် "ဒေသခံနှင့် တည်ထောင်ထားသော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံများ" ၏ အခြေခံကျသော အရေးပါမှုကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်ပုံပေါ်သည် (Molyneux and Geissler, 2008- 690)။ တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူများသည် စစ်တမ်းကောက်ယူထားသော ပရောဂျက်များတစ်လျှောက် သုတေသနဒီဇိုင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု အဆင့်အားလုံးတွင် စီမံကိန်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား မြင့်မားသောပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မှတ်ပုံတင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အဆိုပါမေးခွန်းကို ဖြေဆိုသူ 18 ဦးအနက် ထက်ဝက်ကျော်က ၎င်းတို့၏ ထောက်ပံ့ငွေဖြင့် ပရောဂျက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကြား ဆက်ဆံရေးကို စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်း (ဇယား 4) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဗျူဟာများသည် သတ်မှတ်ထားသော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးများ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး သဘောတူညီချက်များ (ဥပမာ- အတိုင်ပင်ခံစာချုပ်များ) ပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်း သို့မဟုတ် သုတေသနပရိဂရမ်နှင့် မိတ်ဖက်တစ်ဦးချင်းစီ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် အော်ဂဲနစ်နည်းဖြင့် တီထွင်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ 2 မှ ရှင်းပြသည့်အတိုင်း-

ကျွန်ုပ်တို့ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသည့်အတိုင်း [...] စီမံကိန်း၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ခြေရာခံရန် ကူညီပေးသည့် အလွန်ရိုးရှင်းသော [[နစ်ကြိုး]] ဗျူဟာကို ဒီဇိုင်းဆွဲရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ထဲမှ တစ်ခုသည် စောင့်ကြည့်ရန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့လုပ်သည့်အလုပ်၏ အရည်အသွေး၊ နောက်တစ်ခုက

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို စောင့်ကြည့်ရန် [၎င်းက] ဉာဏပစ္စည်းမူပိုင်ခွင့်နှင့်
လုပ်ငန်းအတွက် ပေးအပ်ထားသည့် ဂုဏ်အသရေနှင့် လေးစားမှုကို ကြည့်ပါ။

သို့သော်လည်း ဤသဘောတူညီချက်အမျိုးအစားသည် အောင်မြင်ပြီး
နှစ်ဦးနှစ်ဖက်အကျိုးရှိရန် ပါတီအားလုံးမှ ကတိကဝတ်များနှင့်
စဉ်ဆက်မပြတ်ထည့်သွင်းမှုများ လိုအပ်ကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများက
အလေးပေးပြောကြားခဲ့သည်။ တရားဝင်စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းဗျူဟာမရှိသော
ပရောဂျက်အများအပြားသည် ဤ 'မလိုအပ်သောဗျူရိုကရက်ဇေးရှင်း' (Stanley and
Wise, 2010, in Monaghan et al., 2013) ကို စောဒကတက်ကာ လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက်
လုပ်ဆောင်ရန် မကြာခဏ လက်တွေ့ကျကျခြင်း သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိကြောင်း၊
တင်းကျပ်သော သတ်မှတ်ရက်များ (ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်
ဆက်စပ်နေသော) သည် တိုတောင်းသော ဖိအားပေးထားသော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေသို့
မလျော်မကန်ဖိအားများ တိုးစေမည့် တင်းကျပ်သော သတ်မှတ်ရက်များဖြစ်ကြောင်း၊
၎င်းသည် ပရောဂျက်အတွက် နောက်ထပ် 'ရှုပ်ထွေးမှု' အဆင့်ကို တိုးစေမည့်
အချိန်တိုအတွင်း လုံလောက်မှု မရှိသဖြင့်၊ ပရောဂျက်များစွာ၏ကြာချိန် (ပျမ်းမျှအားဖြင့် 28
လဖြစ်သည်) နှင့် သုတေသီများသည်
သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခု၏ဘဝသင်တန်းကာလအတွင်း ယခုလုပ်ဆောင်ရန်
မျှော်လင့်ထားပုံရသော အဆုံးမရှိသော အစီရင်ခံစာပမာဏကို ပေးထားသည့်
မလိုအပ်သောဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း ငြင်းခုံမှုရှိခဲ့သည်။
အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ 4 မှ မှတ်ချက်ပြုထားသည်မှာ-

ပါတနာတစ်ဦးစီ၏ ပါဝင်မှုကို အကဲဖြတ်သည့် [ကျွန်ုပ်တို့၏ပရောဂျက်တွင်]
တရားဝင်စောင့်ကြည့်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် မရှိပါ။ သင်သိတဲ့အတိုင်း ပိုပါဝင်လေ...
သင်ပိုပြီးတော့ ပိုသိလေဆိုတဲ့ ရိုးရိုးလုပ်ငန်းစဉ်ပါ။

သိပ္ပံနည်းကျစာပေများတွင် များများပေါ်လာလေ၊ သင်ထည့်သွင်းသောအရာသည်
သင်ထွက်သောအရာ၊ အနည်းနှင့်အများဖြစ်လေပါ။ ဒါပေမယ့် သင်သိပါတယ်၊
မဟုတ်ဘူး ... မိတ်ဖက်လှုပ်ရှားမှုတွေရဲ့ တရားဝင်စောင့်ကြည့်ရေးအစီအစဉ်တစ်ခု
ပေါ်လာတာက မကောင်းပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ... အရာတွေကို ရှုပ်ထွေးစေလိမ့်မယ်။ အဲဒါက

နှစ်နှစ်စီမံကိန်းဆိုတော့ တကယ့်အလုပ်လုပ်ဖို့ အချိန်အများကြီးမပေးရဘူး
သိတဲ့အတိုင်းပဲ ပုံစံတွေ အများကြီးရှိနေပြီဆိုတော့ ထပ်ပြီးမရှုပ်ထွေးချင်တော့ဘူး။

ယခုလိုမျိုး သုတေသန အမျိုးအစားတွင် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်
ဟန်ချက်မမျှတမှုအတွက် အနည်းငယ် ရှိစင်းသော ချဉ်းကပ်မှုကို အကြံပြုသည့်
ကောင်းမွန်သော အလုပ်ကိစ္စ ဆက်ဆံရေး မရှိဘဲ ရလဒ် ထွက်လာမည် မဟုတ်သောကြောင့်
ပရောဂျက်တစ်ခု၏ အောင်မြင်မှုကို ၎င်း၏ ပေးအပ်နိုင်မှုများဖြင့်သာ
ဝေဖန်မရနိုင်သည့်အကြောင်းရင်းကို အင်တာဗျူဖြေဆိုသူများစွာက မေးခွန်းထုတ်ခဲ့သည်။

ဒေတာနှင့် ရလဒ်များ၊ ထုတ်ဝေမှုများနှင့် စာရေးဆရာများပါဝင်သည့် တရားဝင် IPR
သဘောတူညီချက်များသည် အတော်လေးရှားပါးပြီး ၎င်းတို့၏ပရောဂျက်တွင်
ဤအမျိုးအစားတူညီကြောင်း အတည်ပြုခဲ့ပြီး ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာတွင်
အမည်ပေးထားသည့် ပရောဂျက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအားလုံးကို (စာပေအရရော
တင်စားမှုအရရော) သုတေသန မစတင်ခင် (ဇယား 4) မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း
မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူ ခုနစ်ဦးသာ အတည်ပြုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည်
သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို ထုတ်ဝေမှုတွင် အိမ်ရှင်နိုင်ငံမှ
ပူးပေါင်းပါဝင်သူများပါဝင်သည့် ရံဖန်ရံခါတွင် ဗန်ကူးဗားပရိုတိုကော၏ စည်းမျဉ်းများအပေါ်
အခြေခံထားလေ့ရှိသည်။ ရှင်းလင်းချက်ဖြင့် ကိုးကားဖော်ပြထားသော
တရားဝင်သဘောတူညီချက်မရှိဘဲ တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူများသည်
ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သူများထံမှ တောင်းဆိုမှုနည်းပါးခြင်း၊ အချိန်မရှိခြင်း၊
ထပ်လောင်းဗျူရိုကရေစီစနစ်ကို ရှောင်ရှားလိုသောဆန္ဒ၊ ရွယ်တူသုံးသပ်ထားသော
စာပေများတွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်မဟုတ်သူများအကြား
စိတ်ဝင်စားမှုနည်းပါးခြင်း၊ ကောင်းစွာတည်ဆောက်ထားပြီးဖြစ်သော
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သောဆက်ဆံရေးများနှင့်/သို့မဟုတ် ပရောဂျက်သီးသန့်မဟုတ်သော
ကျင့်ဝတ်ရှင်းလင်းရေးသဘောတူညီချက်များ မရှိပါ။ အင်တာဗျူးသူ 3 က
မှတ်ချက်ချသည်မှာ

[ကျွန်ုပ်] သည် ဗျူရိုကရေစီ များပြားသောကြောင့် [IPR သဘောတူညီချက်များ] ကို
သိပ်စိတ်မဝင်စားပါ။ [...] ဒါကြောင့် တကယ်မလိုအပ်ရင် တတ်နိုင်သမျှ
ရှောင်ဖို့ကြိုးစားတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ [အဲဒါက] ဗျူရိုကရေစီက ငါ့အတွက်၊

သူတို့အတွက်ဖြစ်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ အခုထိ အရမ်းအလုပ်ဖြစ်နေလို့ပါ။ သူတို့မှာ ထုံးစံအတိုင်း တခြားလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ ရှိတယ်။ အနည်းဆုံးတော့ ကျွန်တော်နဲ့တွဲလုပ်ထားတဲ့ သူတွေက တကယ်ရွယ်တူ သုံးသပ်ချက် စာစောင်တွေကို စိတ်ဝင်စားမှုနည်းတယ်။ အဲဒါက ကောင်းပါတယ်။ CV အတွက် အရမ်းကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဘဝက ပြောင်းလဲမှာ မဟုတ်ဘူး။ အထူးသဖြင့် NGO တွေပေါ့။ တစ်ဖက်ကလည်း သူတို့က ဖြန့်ဝေတဲ့ စာပေတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပိုပြီးတော့ စိတ်ပူနေကြတာပါ။

... နောက်တော့ ကျွန်တော်သူတို့နဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ဖြန့်ဝေတဲ့ စာပေတွေကို ရေးပြီး သာမန် သိပ္ပံပညာရှင်ထက် ပိုရှိကောင်းရှိနိုင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ လုပ်နေတဲ့ အရာအမျိုးအစားအတွက်ပဲ အရေးကြီးတယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့အတွက်ကြောင့်၊ အဲဒါက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သုတေသနကို ရနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းကောင်းတစ်ခု ဖြစ်လို့ပါပဲ။ ပေါ်လစီမှာ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မှာ တစ်နည်းတစ်ဖုံ လိုက်လျောညီထွေ ရှိပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ စာတမ်းတွေမှာ ဗျူဟာမြောက် ပူးတွဲရေးသားသူတွေကို တခါတရံ သက်သက်၊ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေကြား ချိန်ခွင်လျှာကို ရှာဖွေ ကြိုးစားပါ ၊ ဒါပေမယ့် ဟုတ်တယ်။ လိုအပ်ချက်ကို ငါတကယ်မခံစားဖူးဘူး။

ပညာရှင်များသည် သက်တူရွယ်တူ သုံးသပ်ထားသော စာတမ်းများ (ရန်ပုံငွေပိုမိုရရှိရန် လိုအပ်ခြင်း၊ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ဂုဏ်သတင်းများ ထူထောင်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးခြင်း စသည်ဖြင့်) နှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်မဟုတ်သော မိတ်ဖက်များ အနေဖြင့် နောက်ထပ်ရန်ပုံငွေရရှိရေးနှင့်/သို့မဟုတ် မူဝါဒအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေရန် ၎င်းတို့အား အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အစီရင်ခံစာများအတွက် လိုလားမှုအပေါ် ပိုမိုအလေးချိန် တိုးလာစေရန် တွန်းအားပေးသည့် ဆန္ဒသည် အဆန်းမဟုတ်ပေ (Jeffery, 2014)။ သို့သော်၊ ဤအင်တာဗျူးဖြေဆိုသူသည် 'စာရေးဆရာ၏ မရိုးသားမှု' (Abu-Zaid et al., 2014) ကို လွတ်လပ်စွာ ဝန်ခံခဲ့သည်မှာ အံ့ဩစရာကောင်းပြီး စာရေးသူကို ထည့်ရန်က ဤမျှ လွယ်ကူပါက အခြားပါဝင်သူများကို ချန်ထားရန်မှာလည်း လွယ်ကူမည်ဟု ယူဆမိပေလိမ့်မည်။

ဆိုလိုသည်မှာ၊ IPR နှင့် ပတ်သက်သော သဘောတူညီချက်များသည် တရားဝင်သဘောတူညီချက်မရှိသော အဆိုပါပရောဂျက်များတွင်

လုံးဝပျက်ကွက်နေသည်ဟု ယူဆခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။

အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူအချို့အတွက် ၎င်းတို့၏ရန်ပုံငွေ IPR သဘောတူညီချက်များ မတည်ရှိသေးသော်လည်း အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်ပြီး အစောပိုင်းဆွေးနွေးမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ အခြားသူများကမူ မည်သည့်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုတွင် ၎င်းတို့၏အမည်ကို ပေးဆောင်ခွင့်ရှိသည်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် သဘောတူညီချက်များအကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဤအလွတ်သဘောအစီအစဉ်များသည်

ကောင်းမွန်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြသော်လည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နည်းပါးသည်မှာ ၎င်းတို့အား ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား မည်ကဲ့သို့ အရေးယူခဲ့ကြောင်း၊ စာရေးဆရာအမိန့်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချခဲ့ပုံ၊ မည်ကဲ့သို့ နစ်နာမှုများကို မည်ကဲ့သို့ ထုတ်လွှင့်မည်၊ သို့မဟုတ် အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ (အထူးသဖြင့် မဟုတ်သောသူများ၊ ရန်ပုံငွေလျှောက်လွှာတွင် အမည်ပေးထားသည့် မေးခွန်းလွှာဖြေဆိုသူ 18 ဦးသည် ၎င်းတို့၏ပရောဂျက်တွင် ဤလူအမျိုးအစားပါဝင်သည်ဟု ဆိုသည်)

ဤလုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် အစကတည်းက

တရားဝင်သဘောတူညီချက်တစ်ခုရရှိထားသည်ထက် ဤလုပ်ငန်းပုံစံကို ပိုမိုဖိအားပေး သို့မဟုတ် ဖိစီးမှုဖြစ်စေသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ စာရေးဆရာဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များတွင် သံသယဖြစ်ဖွယ် ပြဿနာများ ရှိနိုင်သည်- ဝန်ထမ်းများသည် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ကွဲပြားသော စည်းကမ်းပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ မျှော်မှန်းချက်များသည် သဘောတူညီချက်၏ အကဲဖြတ်မှု လိုအပ်ရင်း အဆင်မပြေသည့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်သည် (Jeffery, 2014; Teixeira da Silva, 2011) နှင့် သုတေသနပြုမှုများ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည် (Friedman Ross et al., 2010)။ သို့သော်လည်း၊ ပရောဂျက်အစတွင် စာရေးဆရာနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုအတွက် သဘောတူထားသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုဖြင့် 'အကြိုစာချုပ်' ဆိုသည်မှာ (Hayter et al., 2013) လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ရှင်းလင်းချက်များကို ပေးဆောင်နိုင်သည့် ကိုးကားချက်အမြဲရှိလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုပါသည် (ဟင်နရီ၊ 2013)။

၎င်းတို့၏ပရောဂျက်တွင် ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား ဆက်ဆံရေး(များ)တွင် တင်းမာမှုများ ရှိ၊ မရှိ သို့မဟုတ် ရှိ၊ မရှိ မေးမြန်းသည့်အခါ

မေးခွန်းလွှာ ဖြေဆိုသူ 16 ဦးကသာ ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ဟုတ်သည်ဟု ပြောသူ ခုနစ်ဦးသည် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည် (ဥပမာ- မိတ်ဖက်တစ်ဦး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု၏ စာရင်းကိုင်ဆိုင်ရာ အလွတ်သဘော ချဉ်းကပ်မှု၊ လက်တွေ့ကျသော ရန်ပုံငွေခွဲဝေမှု)၊ သတ်မှတ်ရက်အတွင်း ကတိကဝတ်ပြုခြင်း (ဥပမာ- အခြားပရောဂျက်များထက် စီမံကိန်းကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်လိုသော မိတ်ဖက်အချို့၏ ဆန္ဒမရှိခြင်း၊ အဆိုပြုစဉ်တွင် ကတိပြုထားသည့် သွင်းအားစုများကို ပျက်ကွက်သော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ) နှင့် မတူညီသော အလုပ်အလေ့အထများ (ဥပမာ- မတူညီသော ပညာရပ်များတွင် ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုရန် ကွဲပြားသော ချဉ်းကပ်မှုများ၊ အလုပ်သမား ခွဲဝေမှု၊ သွင်းအားစု အချိန်ကိုက်ခြင်း) တို့သည် တင်းမာမှု၏ အဓိက အရင်းအမြစ်များဖြစ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အင်တာဗျူးကိုးကားချက်များသည် မတူညီသော အခြေအနေနှစ်ခုကို မီးမောင်းထိုးပြသည်-

NGO တစ်ခု [...] နဲ့ အလုပ်လုပ်စာပြီး သူတို့မှာ သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်နေတာတွေကို သုတေသီတွေ၊ အပေါင်းအသင်းတွေကို အလုပ်ခန့်ဖို့ ခွင့်ပြုဖို့ ပိုက်ဆံတွေ ပံ့ပိုးပေးပေးမယ့် သူတို့က တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့ မြင်တယ်။ သူတို့ရဲ့အဖွဲ့သားတွေက သူတို့ရဲ့အဖွဲ့ကို ရက်သတ္တပတ်တွေနဲ့တည်ဆောက်ပြီး အဖွဲ့အစည်းအတွင်း [တိကျတဲ့အလုပ်] လုပ်ဖို့မျှော်လင့်ထားတယ်။ အဲဒါက တစ်ခါတရံမှာ သူတို့လုပ်ချင်တာကို ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်တယ်။ [...] သူတို့ဟာ အဲဒီတုန်းက [NGO] အဖွဲ့ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေဆိုတော့ ခရီးစရိတ်နဲ့ ခရီးစရိတ်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာခဲ့ရပြီး [...] ပြောချင်တာက ဒီရန်ပုံငွေတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့အသုံးအနှုန်းအရ အသေးအဖွဲ့မို့လို့ ကျွန်တော်တို့က ပြင်ဆင်ထားတယ်။ [...] ရထားနဲ့မလာနိုင်ရင်၊ လေယာဉ်လက်မှတ်ဝယ်ပြီး သွားလိုက်ပါ။ အဲဒါက ဘတ်ဂျက်ထဲမှာပဲရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလူတွေကို အုပ်ချုပ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီအဖွဲ့အစည်းက စည်းမျဉ်းတွေ၊ အဲဒါကို လုပ်ခွင့်ပေးတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့က တခြားသူအတွက် လုပ်ရမယ်။ အဲဒါ မရှိနိုင်ဘူး။ (အင်တာဗျူးဖြေသူ 7)

... [X skill] ကို အထူးပြုထားသော [နိုင်ငံ A] တွင် ပါတနာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရှိရန် သင့်လျော်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ထင်မြင်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပြောလျှင်

ယခင်တုန်းက၎င်းတို့နှင့်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ဖူးသော [...] အခြားလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ကျွန်ုပ်အား အမှန်တကယ် အကြံပြုထားပါသည်။ [...] ဒါပေမယ့် ပရောဂျက်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကြောင့် [...] သုတေသန အသင်းအဖွဲ့ သုံးခုက အထွေထွေအသုံးစရိတ်များ၏ ဝေစုကို ရရှိတဲ့ အခြေအနေနဲ့ နိဂုံးချုပ်သွားပါတယ်။ အဲဒါက [ကျွမ်းကျင်တဲ့] အဖွဲ့အတွက် အရမ်းစိတ်ပျက်စရာဖြစ်ပြီး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကတော့ အချိန်အပိုင်းအခြားကြောင့်ဖြစ်ပြီး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကတော့ Skype နဲ့ အီးမေးလ်ကနေတစ်ဆင့် သူတို့အားလုံးပျော်နေတဲ့နေရာကို မရောက်နိုင်သေးတဲ့အချက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်

... သူတို့အတွက် တတ်နိုင်သမျှ နည်းလမ်းပေါင်းစုံကို ရှာတွေ့ခဲ့တယ်၊ ဒါပေမယ့် တကယ်ကတော့ သူတို့ဟာ အဲဒီလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် ဘေးဖယ်ခံထားရတယ်လို့ ခံစားမိတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်တယ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။

(အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ 1)

မျှော်လင့်ချက်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းဖြင့် ဤပြဿနာများစွာကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ကြောင်း အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူမှ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သော်လည်း ပုံမှန်မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိတွေ့မှုမရှိခြင်းက (ဤအမျိုးအစားကြောင့် သုတေသန၏ ဘုံအင်္ဂါရပ်ဖြစ်သည့်) စီမံကိန်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ ဖြန့်ဖြူးမှုသည် ပြဿနာများကို အောင်မြင်စွာဖြေရှင်းခြင်းကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်သည်။

တရားဝင်ကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်ချက်များသည် သုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထိန်းညှိရာတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်နေသော်လည်း၊ လူများကြားတွင် နေ့စဉ်လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများသည် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်သည် (Molyneux and Geissler, 2008)။ တည်ရှိနေသည့် သုတေသနကျင့်ဝတ်တစ်ခုသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်နှင့်ဆန့်ကျင်သည့်အနေဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်စပ်နားလည်မှုရှိရန် လိုအပ်ပြီး ၎င်းသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် မိတ်ဖက်နိုင်ငံရေးကိုလှည့်ပတ်ကာ သုတေသီနှင့် သုတေသနပြုသူကြားတွင်သာမက လည်း ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအကြား ပါဝါဆက်ဆံရေး၏ ရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် လိုအကြောင်း ပြသသည် (Tikly နှင့် Bond, 2013)။ ဆက်ဆံရေး- သဘောတည်ဆောက်မှုတစ်ဆင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းသည် အထူးအရေးကြီးပုံရပြီး အချင်းချင်း၏စိုးရိမ်မှု၊

အကျိုးစီးပွားများနှင့် လိုအပ်ချက်များကို နားထောင်ရန် အချိန်ယူကာ သုတေသနအစီအစဉ်တွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းဖြစ်သည် (Friedman Ross, 2010)။

သဘောထားများနှင့် ကျင့်ထုံးများမှာ အလွန်ထူးခြားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် အနောက်တိုင်း အယူအဆများကို အသုံးပြုသည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ နောက်တစ်စုံ မလွဲကေန်ဖြစ်မည့်အရာကို ဖန်တီးရင်း ESPA က သူတို့၏ အချိန်ကို ဖြုန်းတီးနေသည်ဟု ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက အထူးတလည် ခံစားရပါသည်။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များသည် သုတေသီများ၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအပေါ် အာရုံခံစားနိုင်မှု တိုးမြှင့်လာစေရန်အတွက် အသုံးဝင်နိုင်ကြောင်း 19 က သဘောတူညီခဲ့သည်။ အသေးစိတ်မေးမြန်းသောအခါတွင် ESPA က အဆိုပြုသည့်ကဲ့သို့သော လမ်းညွှန်ချက်သည် သုတေသီများသတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အတိတ်ကလျစ်လျူရှုထားနိုင်သည့် ပြဿနာများပေါ်ပေါက်နိုင်ခြေရှိသည် (ဥပမာ- ၎င်းတို့၏အခွင့်ထူးခံရာထူးနှင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု) (Molyneux နှင့် Geissler ၊ 2008)။ ဇီဝဆေးပညာဖြင့် အမြစ်တွယ်နေသော သုတေသနကျင့်ဝတ်များသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ယူဆခြင်းသည် အမှန်ပင် မှားယွင်းသော်လည်း၊ သုတေသန၏ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးများတွင် မွေးရာပါ အခြေခံမူများဖြစ်သည့် သမာဓိ၊ လူတို့ကို လေးစားမှု၊ အကျိုးပြုမှုနှင့် တရားမျှတမှု သုတေသနအလေ့အကျင့်ကို တိုင်းတာရန် အသုံးဝင်သော ပေတံကို ပေးဆောင်နေဆဲဖြစ်သည် (Honan et al., 2013)။

အဓိကစိုးရိမ်ရသည့်အချက်မှာ နယ်ပယ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် စံသတ်မှတ်ထားသော REC ပရိုတိုကောများ မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းနှင့် လူမှုရေး (သဘာဝသိပ္ပံပညာ) သုတေသီများက ၎င်းတို့၏ ပရောဂျက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာကာ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေဆိုင်ရာ စီရင်ချက်များစွာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ဖြစ်သည် (Klitzman, 2012; Heimer, 2013; Darling, 2014)။ စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ထားသော REC လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် သုတေသနလေ့လာမှုတစ်ခု၏ နယ်ပယ်အပြည့်အစုံနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမည့် ပါဝင်သူများ/သရုပ်ဆောင်များ အစုံအလင်ကို ကြိုတင်မျှော်မှန်းထားနိုင်သည် (Boden et al., 2009); သို့သော်လည်း၊ Blee and Currier (2011) မှ ထောက်ပြထားသည့်အတိုင်း

အသိပညာ ထုတ်လုပ်မှုသည် ယာယီ၊ နေရာဒေသအလိုက်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ ကန့်သတ်ထားသည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူအားလုံးသည် ESPA မှ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးသည့် သုတေသနအမျိုးအစားတွင် အရေးကြီးကြောင်းနှင့် မည်သည့်ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် စာရွက်စာတမ်းများသည် ၎င်းတို့၏အလုပ်အား တားဆီးပိတ်ပင်မည့်အစား လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် လုံလောက်သော လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရမည်ဟု အလေးပေးပြောကြားခဲ့ပြီး ၎င်းတို့သည် မတူညီသောလေ့ထုံးတမ်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်စေပြီး (ဥပမာ- အသက်အရွယ်အားဖြင့် ဖြစ်လာသော၊ အရွယ်ရောက်ပြီးသူ တစ်ဦး၊ သဘောတူညီချက်၏ သဘောသဘာဝ) ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှု ပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ဘဲ ဒေသတွင်း အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင် ချိန်ညှိနိုင်စေသည် (Araali, 2011)။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူ 7 မှ စောဒကတက်သည်မှာ-

အချို့သော ကျင့်ဝတ်စာပေများသည် အထောက်အကူ လုံးဝမရှိဟု ထင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့တွင် ကောင်းမွန်စွာ စီရင်ဆုံးဖြတ်၍မရသော အရာများကို ကောင်းစွာပြုလုပ်ရန် အပ်တစ်ချောင်းပေါ်တွင် ကခုန်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ [...] ကျင့်ဝတ်တွေကို သုတေသနလုပ်လို့မဖြစ်နိုင်စေမယ့် အလားအလာတွေရှိတယ်။ အဲဒါကို မင်းကြိုတင်သတ်မှတ်ထားတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆကို ပြောင်းလဲရင် ကျင့်ဝတ်ကော်မတီကို ပြန်သွားမယ်ဆိုရင် [...] ဘယ်အရာမဆို၊ အပြောင်းအလဲတစ်ခုခုကို အတည်ပြုဖို့... ကောင်းပြီ၊ လူမျိုးစုဆိုင်ရာ နယ်ပယ်က ဒေသဆိုင်ရာ အခြေအနေတွေကို အမြဲတမ်း ချိန်ညှိနေပြီး သင်ပြန်သွားလို့မရတော့ဘူး၊ [...] နဲ့ နောက်ထပ် အတည်ပြုချက်ရဖို့ [...] ခြောက်လလောက် အချိန်ယူရတာကြောင့်၊ သင်သိပါတယ်၊ တစ်နှစ်ရဲ့ လယ်လုပ်ချိန်တွေကနေ သင်ဆုံးရှုံးသွားပါပြီ... ပရောဂျက်ကို လုံးဝဆုံးရှုံးသွားပါပြီ။ [...] ငါတို့မှာ ရှိနေတဲ့ အခြားအရာတစ်ခုက ဒေသဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်သုံးသပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့က 'အိုး ငါတို့ ဒီပရောဂျက်ကို သိပ်ပြီးမစဉ်းစားဘူး၊ မင်းအစား ဒါကိုလုပ်သင့်တယ်' လို့ ငါတို့ထင်တယ်၊ ဒါကိုလုပ်ဖို့ ရံပုံငွေရခဲ့တယ်၊ သိပ္ပံနည်းကျမဖြစ်နိုင်လို့ သုတေသနလုပ်လို့ မရဘူးလို့ ပြောတဲ့လူတွေနဲ့ ရှေ့ကို နောက်ပြန်တက်ဖို့ ဘယ်နှစ်ခါလောက် လုပ်ရဦးမှာလဲ၊ သို့မဟုတ် တရားဝင်သည်' ၊ ထို့နောက် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သူများထံ ပြန်သွားပြီး 'ကျွန်ုပ်တို့ အစီအစဉ်ကို

ပြောင်းရတော့မယ်' ဟု ပြောရမည်။ ထို့နောက် သင်စတင်ခွင့်မပြုမီ ခြောက်လကြာအောင် လာလိုက်၊ ပြန်သွားလိုက်။ ဒါက များသောအားဖြင့် အသေးအဖွဲ့ပါပဲ။

Guilleman နှင့် Gillam (2004, Honan et al., 2013) တွင် macroethics (နယ်ပယ်အတွင်း ကျင့်ဝတ်သုတေသနပြုမှုအတွက် ယေဘုယျအခြေခံမူများဖြစ်သည့် RECs) နှင့် microethics (အထူးသဖြင့် သုတေသနအခြေအနေများတွင် နေ့စဉ်ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများ) အကြား ခြားနားနေချိန်တွင်၊ Heimer (2013) သည် တရားဝင်ကျင့်ဝတ်များ (စာအုပ်များပေါ်ရှိ ကျင့်ဝတ်များ) နှင့် မြေပြင်ပေါ်ရှိ ကျင့်ဝတ်များ (ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်) အကြား ကွာဟမှုကို မှတ်သားထားသည်။ ကျင့်ဝတ်သည် “သုတေသနစာပိုဒ်ပြင်ပတွင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းထက် အမြဲတမ်းစေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆိုခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော လက်ရှိလုပ်ဆောင်နေသည့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်” (Monaghan et al., 2013: 68)။ ကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်မှုသည် အဓိကကျင့်ဝတ်မူများကို လိုက်နာရန် အရေးကြီးသော်လည်း သုတေသီများ၏ ဆက်စပ်လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီရန် (Guta et al., 2012) နှင့် ၎င်းတို့အား နောက်ထပ်ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်မလိုအပ်ဘဲ သင့်လျော်သည်ဟု မြင်သည့်အတိုင်း လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုံခြုံရေးပေးဆောင်ရမည် (McCormack et al., 2012)။

အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများသည် လူမှုရေးစံနှုန်းများကို နှောင့်ယှက်ခြင်းကဲ့သို့သော သီးခြားကိစ္စရပ်များအတွက် ထိလွယ်ရှလွယ်ဖြစ်သင့်သည်ဟုလည်း ယူဆပါသည်။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ၎င်းတို့၏ စည်းကမ်းကျင့်ဝတ်တစ်ခုလုံးကို တတ်နိုင်သမျှ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေကြောင်း မှတ်ချက်ချခဲ့သော်လည်း အများစုသည် ESPA ရန်ပုံငွေမှ ပံ့ပိုးပေးသော ပရောဂျက်များ၏ သဘောသဘာဝကြောင့် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်နိုင်သည် (ဥပမာ- ဒေသခံလူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း၊ အသိပညာဖလှယ်ခြင်း၊) သုတေသီသည် မည်သည့်နေရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်စေ ၊ ၎င်းသည် အမြဲတမ်းဆိုးရွားသော အရာမဟုတ်ကြောင်း ခံစားခဲ့ရသည်။ ဥပမာ-

အင်း... အဲဒါက လူမှုစံနှုန်းတွေဖြစ်တဲ့ အသုံးဝင်တဲ့ ရှုထောင့်တစ်မျိုးမျိုးပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒါတွေက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးရဲ့ ကောင်းကျိုးအတွက်လား။ ဥပမာ-

လူမှုစံနှုန်းတစ်ခုဆိုရင် အမျိုးသမီးတွေဟာ အိမ်တွင်းပိုင်ဆိုင်မှု ဒါမှမဟုတ် တိရစ္ဆာန်တွေကို ထိန်းချုပ်ခွင့်မရှိဘူးဆိုရင် ရေတိုမှာ အမျိုးသားတွေအတွက် အသုံးဝင်တဲ့ အရာတစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပေမယ့် [...] ရေရှည်မှာတော့ ဒါက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးအတွက် အသုံးမဝင်ပါ။ ဒါကြောင့် မလုပ်သင့်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်... လူမှုစံနှုန်းတွေကို နှောင့်ယှက်တာ ဒါမှမဟုတ် ထိခိုက်မှုတွေ ဖြစ်လာနိုင်ပေမယ့် ... တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့အတွက် လူမှုစံနှုန်းတွေကို ပြောင်းလဲရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ အခြေခံအားဖြင့်တော့ ဒါဟာ ငါတို့သတိထားသင့်တဲ့ အရာတစ်ခုလို့ တွေးကြည့်မိပေမယ့် စောင်တစ်ထည်တော့ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ မင်းသိပါတယ်။ ပြောချင်တာက အမျိုးသမီး အရေဖျားလှီးခြင်းဟာ လူမှုရေးစံနှုန်းတစ်ခုပါ။ (အင်တာဗျူးဖြေသူ 5)။

လူမှုဆက်ဆံရေးတွင် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသော်လည်း အပြုသဘောနှင့် အပျက်သဘောဆောင်သော အနှောင့်အယှက်များကြားတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ခြားနားမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူများအကြား သဘောတူညီမှုသည် ရန်လိုခြင်းနှင့် အဆင်မပြေခြင်းထက် ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် အားပေးမှုဖြစ်ကြောင်း သေချာစေရန် အရေးကြီးပါသည်။ ယေဘုယျသဘောအရတော့ ဖြစ်ပျက်မှုအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လမ်းညွှန်မှတ်စုများ မည်သည့်အခါမျှ (သို့မဟုတ် အမှန်တကယ်ကြိုးစားသင့်သည်) ရှိမည် မဟုတ်ဘဲ သုတေသီများအား ဤပုံစံပေါ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ခိုင်းခြင်းသည် လက်တွေ့မကျကြောင်း၊ သို့သော်လည်း သုတေသီများသည် ၎င်းတို့၏ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို သတိထားရမည်ဖြစ်သည်။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ တွေ့ခဲ့ရတဲ့ အခြေအနေတွေနဲ့ သူတို့ ထိတွေ့ဆက်ဆံလာတဲ့ လူတွေနဲ့ သုတေသန ပြီးပြီးချင်းမှာ ရေရှည်တည်မြဲတဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိနိုင်တယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်ပါ (Molyneux and Geissler, 2008)။ အလားတူပင်၊ သုတေသီများသည် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုမှ ယခုအချိန်အထိ အကာအကွယ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဖြစ်သာ ရှုမြင်ထားသော ထိခိုက်လွယ်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်စုများနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းများဟုခေါ်သည့် အေဂျင်စီကို အသိအမှတ်ပြု ခိုင်ခံ့စေမည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေရမည် (လန်ဒန်၊ 2002)။

ကောက်ချက်များ

ဤသုတေသန၏ နိယာမရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျင့်ဝတ်ပုံစံတစ်ခုထုတ်လုပ်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းသုတေသနပြုခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို အဖွဲ့ဝင်များအား အာရုံပြုစေမည့် ESPA သုတေသနအသိုင်းအဝိုင်းအတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ပါဝင်သည့် လမ်းညွှန်ချက် မှတ်စုများ ဖန်တီးရန်ဖြစ်သည်။ နမူနာအရွယ်အစားသေးငယ်သော်လည်း၊ စစ်တမ်းနှင့်အင်တာဗျူးဒေတာမှတွေ့ရှိချက်များသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့်လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ပါဝင်သူများသည် အရေးကြီးသော၊ လိုအပ်သော၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို လက်ခံခဲ့ကြောင်း (Librett and Perrone, 2010) နှင့် ၎င်းတို့၏ ESPA/ESRC-DIFD ပရောဂျက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမပြုနိုင်ခြေပိုများကြောင်း စစ်တမ်းနှင့် အင်တာဗျူးဒေတာမှ တွေ့ရှိချက်များက အကြံပြုပါသည်။ သို့သော် ဤအရာက ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အရာများ၏ အပျက်သဘော ရှုထောင့်များ (ဥပမာ၊ အချိန်၊ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှု၊ ဗျူရိုကရေစီ) နှင့် / သို့မဟုတ် ကျင့်ဝတ်များအတွက် စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုသည် ယခင်က တုံ့ပြန်ဖြေဆိုသူအချို့မှာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှုကို အရေးတယူ မလုပ်ဆောင်ခဲ့ဟု သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်သည့်အခါ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုလိုပါသည် (Dyer and Demeritt, 2008; Mollet, 2011)။ ထို့ကြောင့်၊ ကျင့်ဝတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် သုတေသနအလေ့အကျင့်များနှင့် သုတေသီများပါဝင်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဆက်ဆံရေးသဘောသဘာဝအားဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးတောလိုခြင်းထက် ပြင်ပစေ့ဆော်မှုများ၏ ရလဒ်ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ သဘာဝသိပ္ပံသုတေသီများ နှင့်/သို့မဟုတ် မော်ဒယ်လ် သို့မဟုတ် ဆင့်ပွားဒေတာကို အသုံးပြုသူများအကြား ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှု၏ ဆက်စပ်မှုနှင့် အလားအလာကောင်းများကို သတိပြုမိရန် အထူးလိုအပ်နေသော်လည်း၊ ပြဿနာ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသည် ပင်ကိုအားဖြင့် 'ကျင့်ဝတ်' ကြောင့် မဟုတ်ဟု ထင်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း လက်ရှိ REC စည်းမျဉ်းအရ ချမှတ်ထားသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များနှင့် လက်ရှိ REC စည်းမျဉ်းများ၏ လွှမ်းမိုးနေသော စနစ်များကြောင့်ဟု ထင်ရပါသည် (Emerich, 2013)။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များ (သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏) တွင် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များနှင့် အပြည့်အဝထိတွေ့ဆက်ဆံရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော ပါဝင်သူများသည်ပင် REC စည်းမျဉ်း၏ တင်းကျပ်မှုအပေါ် မကျေနပ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာ၏အကြောင်းအရာများတွင် အချို့သောအခြေခံမူများဖြစ်သည့် စာပေများအတွင်း၌ ကောင်းမွန်စွာ တည်ရှိနေပြီဖြစ်သည့် ဝေဖန်မှုများကို ကျင့်သုံးရန်ခက်ခဲမှုကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။

‘ကျင့်ဝတ်ညီသော’ ဆိုသည်မှာ REC ‘ညွှန်းစာများနှင့် တားမြစ်ချက်များ’ ကို လိုက်နာခြင်းဟု ဆိုလိုသည့် လေးစားလိုက်နာရေး အစဉ်အလာကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် ဖြေဆိုသူက သတိပြုမိခဲ့သည် (Hammersley, 2014)။ အလိုက်သင့်ဖြစ်မှုအတွက် လိုအပ်ချက်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး သုတေသီများအား နောက်ထပ် အတည်ပြုချက်မလိုအပ်ဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်စေရန် ယုံကြည်မှုနှင့် ထောက်ပံ့မှုပေးသော ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည့် ကျင့်ဝတ်များ (Ekberg, 2012) ကို ESPA အနေဖြင့် လိုက်နာရမည်မှာ ၎င်းတို့၏ အကြံဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ‘အလေ့အကျင့်’ အဖြစ် ကျင့်ဝတ်များကို ပြန်လည်တွေးတောရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပြီး သုတေသီများနှင့် သုတေသနပြုသူများကြား ဒေသအလိုက် သီးခြားဆက်ဆံရေးများ၏ လေးမြတ်မှု (REC ၏ အစိတ်အပိုင်း) ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိရန် လိုအပ်သော်လည်း (သုတေသီဘက်မှ တုံ့ပြန်မှုပိုမိုမြင့်မားရန် လိုအပ်ပါသည်) သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ၎င်းတို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဆက်ဆံရေးများကြား မြင့်မားသော ကိုယ်ပိုင်ခံစားချက် စိစစ်မှု လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ တရားဝင်သဘောတူညီချက်များ (ဥပမာ- IPR နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ) မှ ရရှိနိုင်သည့် အပြန်အလှန်အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့် အာမခံချက်များကို သတိပြုမိရန် လိုအပ်ပါသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့်၊ အဖွဲ့အစည်းများကြားတွင် ကာလကြာရှည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဆက်ဆံရေးများ သို့မဟုတ် ကျင့်ဝတ်ရှင်းလင်းရေး သဘောတူညီချက်များသည် ကျေနပ်အားရမှုဖြစ်စေပြီး စီမံကိန်းအသစ်များကို ကိစ္စရပ်အလိုက် ကျင့်ဝတ်အရ အကဲဖြတ်ခြင်းမှ တားဆီးနိုင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

အထက်ပါသင်တန်း၏ အဓိက အဆုံးအဖြတ်မှာ အချိန်ဖြစ်သည်။

ထောက်ပံ့ကြေးလက်ခံသူများအား ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသန၏ လက်တွေ့ကျမှုများကို တွေးတောရန်နှင့် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်သဘောတူနိုင်သော ကန့်သတ်ဘောင်များဖွဲ့စည်းရန် ၎င်းတို့၏ ပူးပေါင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် မျှဝေရန် ၎င်းတို့၏ပရောဂျက်များအတွင်း အချိန်တည်ဆောက်ရန် အားပေးအားမြှောက်ပြုရပါမည်။

သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများထံမှ ခြုံငုံသိမြင်နိုင်သော ခံစားချက်မှာ ESPA ၏ အစပြုမှုသည် လွဲမှားစွာ မလွဲမသွေ တည်ရှိနေသူများဖြစ်ပြီး ESPA မှ ထောက်ပံ့ပေးထားသော သုတေသီများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သင့်လျော်သော လေးစားမှုရှိကြောင်း အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာတွင် REC များ နည်းပါးလာကြောင့် သေချာစေရန်အတွက် တစ်နည်းနည်းဖြင့် လမ်းကြောင်းလွဲသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသဘောအရ ESPA ကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်မှတ်စုများသည် သုတေသီများအား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ၎င်းတို့လုပ်သင့်သည်နှင့် မတူသည့်အရာများကို လုပ်ဆောင်ရန် တောင်းဆိုမည်မဟုတ်ပါ။ ယင်းအစား၊ ၎င်းတို့သည် လူသားများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်ဖြစ်စေ မပါဝင်သည်ဖြစ်စေ သင့်လျော်သော အာဏာပိုင်များ/လူများထံမှ ကျင့်ဝတ်ကင်းရှင်းကြောင်း သေချာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ သုတေသနတွင် ပါဝင်သော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို နက်ရှိုင်းစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် သုတေသီများအား တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ပရိုတိုကောများသည် ဒေသအလိုက် သင့်လျော်ကြောင်း သိရသည် (de Vries et al., 2011)။ ဆိုလိုသည်မှာ PI သည် UK တွင် အခြေစိုက်ပါက (သို့မဟုတ် ခိုင်မာသော REC ရှိသည့် UK ပြင်ပရှိ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု) တွင် သုတေသနကို ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်း REC မှ ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်သည် သို့မဟုတ် ESPA၊ ဒါပေမယ့် နှစ်ခုလုံးကြောင့် မဟုတ်ပါဘူးဟု အကြံပြုထားသည်။ ဤသုတေသနအမျိုးအစားတွင် အတွေ့အကြုံမရှိသော သို့မဟုတ် အသိမပေးသော REC များသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် သုတေသီများသည် သုတေသနပါဝင်သူများ၏ 'ဘေးကင်းမှု' ကို သေချာစေရန် သုတေသီများအား ထပ်လောင်း (အချိုးအစားကွဲလွဲလေ့ရှိသည်) ကြိုတင်သတိထားရန် လိုအပ်သည် (Klitzman, 2012) ; de Vries et al., 2011)။ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် သုတေသီများသည် ၎င်းတို့၏ ပရိုတိုကောများကို တရားမျှတစေရန်အတွက် ESPA လမ်းညွှန်ချက်ကို

ရေးဆွဲနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ESPA မှ ထုတ်ပြန်သော မည်သည့်လမ်းညွှန်ချက်မဆို အချိန်အခါအလိုက် သက်တမ်းတိုးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်သည် (Bond, 2012)။ အချိန်တန်သော်၊ ESPA ထောက်ပံ့ငွေလက်ခံသူအားလုံး သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး အိမ်ရှင်နိုင်ငံရှိ ခိုင်မာသော REC မှ ပြန်လည်သုံးသပ်ထားသော ၎င်းတို့၏အဆိုပြုထားသော သုတေသနပြုထားသော အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကို ရယူရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အချိန်အတော်အတန်ကြာသော နိုင်ငံအချို့တွင် ယင်းသည် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ခိုင်မာအားကောင်းသော အိမ်ရှင်နိုင်ငံ REC များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် မည်သူက တာဝန်ယူသင့်သည်ကို တွေ့မြင်ရဆဲဖြစ်သော်လည်း ဖြေဆိုသူများသည် ဆုရရှိသူများထက် ESPA နှင့် PI ကဲ့သို့သော ရန်ပုံငွေအဖွဲ့များ၏ ခြေရင်း၌ ဤဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ထားရှိရန် စိတ်အားထက်သန်နေပါသည်။

အသိအမှတ်ပြုမှုများ

ကျေးဇူးတင်ပါသည်- သုတေသနတွင်ပါဝင်ခဲ့သည့် ESRC- DFID Joint Scheme Phase 1 နှင့် Phase 2 ဆုများကို ESPA သုတေသနအသိုင်းအဝိုင်းမှ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် လက်ခံရရှိသူများ၊ မေးခွန်းပုံစံဒီဇိုင်းနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုတွင် ကူညီပေးခြင်းအတွက် Emma Sutherland၊ ကျင့်ဝတ်လမ်းညွှန်မှုကြမ်းနှင့် ပုံစံအပေါ် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အတွင်းကျကျ မှတ်ချက်များအတွက် ပါမောက္ခ Janet Seeley၊ စာပေအကြံပြုချက်များအတွက် Pete Kingsley။ တော်ဝင်ပထဝီဝင်အဖွဲ့အစည်း (ဗြိတိသျှ ပထဝီဝင်လေ့လာသူ အင်စတီကျုနှင့်) Edinburgh တက္ကသိုလ် နှစ်ပတ်လည် နိုင်ငံတကာ ညီလာခံတွင် 'ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနပြုခြင်း' ဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသော ဟောပြောသူများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း

ဤသုတေသနကို Ecosystem Services for Poverty Alleviation (ESPA) ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံးမှ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးထားပါသည်။

မှတ်စု

- 1။ ESPA သည် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများက ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို လျော့ချပြီး ကမ္ဘာ့ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုအတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို တိုးမြှင့်နိုင်သည့် နည်းလမ်းကို လက်တွေ့သရုပ်ပြသည့် သိနားလည်မှုအသစ်ကို ပံ့ပိုးပေးရန် ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်း၏ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး သုတေသန ကောင်စီနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် သုတေသန ကောင်စီက ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့် ခုနစ်နှစ် သန်း £40 သုတေသန ပရိုဂရမ်တစ်ခု ဖြစ်သည် (ESPA, 2014)။

အကိုးအကားများ

- Abu-Zaid A၊ Alnajjar A နှင့် Anwer LA (2014) သုတေသန ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ချက်များတွင် စာရေးသူ၏ မခိုင်မာမှု- အဆုံးသတ်များသည် သိပ္ပံပညာတွင် တရားမျှတမှုမရှိဟု ဆိုလိုသည်။ *ဆေးဘက်ဆိုင်ရာပညာရေးအွန်လိုင်း* 19: 24930။ ရရှိနိုင်သည့်နေရာ- <http://dx.doi.org/10.3402/meo.v19.24930>။
- Ajuwon AJ နှင့် Adegbite O (2008) နိုင်ဂျီးရီးယားရှိ လိင်အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ သုတေသနတွင် ပါဝင်သည့် ကျင့်ဝတ်နှင့် နည်းစနစ်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်* 4(1): 3–9။
- Araali BB (2011) သုတေသန ပါဝင်သူများက အသိပေးထားသော သဘောတူညီချက်နှင့် အာဖရိကရှိ ၎င်း၏ မှတ်တမ်းမှတ်ရာကို ကြည့်ရှုခဲ့ပုံဆိုင်ရာ သုတေသန လက်ထောက်များ၏ ရှုထောင့်များ။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်* 7(2)- 39–50။
- Baarts C (2009) အလယ်တွင် ပိတ်မိနေသည်- သိပ္ပံနှင့် နိုင်ငံရေးကြားတွင် ကျင့်ဝတ်များကို သုတေသနပြုထားသည်။ *အရည်အသွေးဆိုင်ရာသုတေသန* 9(4)- 423–439။
- Benatar SR (2002) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ။ *လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ* 54: 1131–1141။
- Blee KM နှင့် Currier A (2011) IRB ကျော်လွန်၍ ကျင့်ဝတ်များ နိဒါန်းစာစီစာကုံး။ *အရည်အသွေးဆိုင်ရာ လူမှုဗေဒ* 34- 401–413။
- Boden R၊ Epstein D နှင့် Latimer J (2009) ကျင့်ဝတ်များအတွက် စာရင်းကိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် အကျင့်စာရိတ္တဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ။ *ရဲရင့်သောကမ္ဘာသစ်သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီများ။ လူမှုဗေဒသုံးသပ်ချက်* 57(4)-

727-749။

Bond T (2012) Ethical နယ်ချဲ့ဝါဒ သို့မဟုတ် ကျင့်ဝတ် သတိပဋ္ဌာန်။
လူမှုရေးသိပ္ပံများအတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်*
8(2)- 97-112။

Burr J and Reynolds P (2010) မှားယွင်းသော စံနမူနာလား။ လူမှုရေးဆိုင်ရာ
သုတေသနနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စိစစ်မှုဆိုင်ရာ နိမိတ်ဖတ်ချက်များ။
သုတေသနကျင့်ဝတ်များ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။ 6(4)- 128-133။

Butz D (2008) လမ်းညွှန်ချက်များမှ ဘေးဖယ်ထားပါသည်- ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ
သုတေသနလုပ်ဆောင်မှုအတွက် စံအသိပေးသဘောတူညီချက်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏
ကန့်သတ်ချက်များအပေါ် ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများ။ *ACME- အရေးကြီးသော*
ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ အီးဂျာနယ် 7(2)။ ရရှိနိုင်သည့်နေရာ- [http://www.acme-](http://www.acme-journal.org/vol7/DBu.pdf)
[journal.org/vol7/DBu.pdf](http://www.acme-journal.org/vol7/DBu.pdf)။

Caballero B (2002) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပူးပေါင်းသုတေသနပြုရန်အတွက်
ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများ။ *American Journal for Clinical Nutrition* 76: 717-
720။

Cannella G နှင့် Lincoln Y (2011) ကျင့်ဝတ်များ၊ သုတေသနစည်းမျဉ်းများနှင့်
ဝေဖန်ပိုင်းခြားသော လူမှုရေးသိပ္ပံ။ ဤနေရာတွင်- Denzin N နှင့် Lincoln Y (eds)
အရည်အသွေးသုတေသနပညာ၏ ပညာရှိ လက်စွဲစာအုပ်။ လန်ဒန်- ပညာရှိ၊ 81-89။

Chattopadhyay S and De Vries R (2008) ဇီဝကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုများသည်
ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဖြစ်ပြီး ဇီဝကျင့်ဝတ်သည် အနောက်တိုင်းဖြစ်သည်။ *Eubios ဂျာနယ်*
အာရှနှင့် နိုင်ငံတကာ ဇီဝကျင့်ဝတ်များ 18(4)- 106-109။

Chilisa B (2005) ကိုလိုနီခေတ်လွန် အာဖရိကရှိ ပညာရေးဆိုင်ရာ သုတေသနပြုချက်
ဘော့ဆွာနာရှိ HIV/AIDS သုတေသနအပေါ် ဝေဖန်ချက်။ *ပညာရေး*
အရည်အသွေးဆိုင်ရာ လေ့လာရေး နိုင်ငံတကာဂျာနယ် 18(6)- 659-684။

Choudhury SR (2007) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို
ကျင့်သုံးရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ- လေ့လာမှုတစ်ခု။ *ဟားဗတ်ကျန်းမာရေးမူဝါဒသုံးသပ်ချက်*
8: 85-95။

Creed-Kanashiro H၊ Oré B၊ Scurrah M၊ Gil A နှင့် Penny M (2005)
ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် သုတေသနပြုလုပ်နေသည်- ပီရူးရှိ ရပ်ရွာလေ့လာမှုများမှ
အကြောင်းကြားထားသော သဘောတူခွင့်ပြုချက် လုပ်ငန်းစဉ်၏ အတွေ့အကြုံများ။

အာဟာရဂျာနယ် 135: 925–928။

Darling J (2014) စိတ်ခံစားမှုများ၊ တွေ့ကြုံမှုများနှင့် မျှော်လင့်ချက်များ မရေရာသော ကျင့်ဝတ် 'နယ်ပယ်'။ *လူ့အခွင့်အရေးကျင့်စဉ်ဂျာနယ်* 6(2): 201-212။

Denscombe M (2009) အကြောင်းအရာ တုံ့ပြန်မှုမဟုတ်သောနှုန်းများ- အွန်လိုင်းနှင့် စာရွက်မေးခွန်းများ နှိုင်းယှဉ်ချက်။ *နိုင်ငံတကာ လူမှုရေး သုတေသန နည်းစနစ် ဂျာနယ်* 12: 281–291။

De Vries J, Bull SJ, Doumbo P, Ibrahim M, Mercereau-Puijaln O, Kwiatkowski D and Parker M (2011) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် လူသားမျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ သုတေသနပြုမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ။ *BMC ဆေးဘက်ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်* 12(5)။ ရရှိနိုင်သောနေရာ-
<http://www.biomedcentral.com/1472-6939/12/5>။

Dingwall R (2008) သည် လူသားများနှင့် လူမှုသိပ္ပံသုတေသနတွင် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဆန့်ကျင်သည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ *နှစ်ဆယ့်တစ်ရာစုလူ့အဖွဲ့အစည်း- လူမှုရေးသိပ္ပံ အကယ်ဒမီဂျာနယ်* 3(1)။ 1–12။

Dyer S နှင့် Demeritt D (2008) ကျင့်ဝတ်မညီသော သုံးသပ်ချက်လား။ လူသားပထဝီဝင်အနေအထားတွင် သုတေသနအုပ်ချုပ်မှုပုံစံကို ကျင့်သုံးခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်မှားသနည်း။ *လူ့ပထဝီဝင် တိုးတက်မှု* 33(1): 46–64။

Ekberg M (2012) ဇီဝဆေးသုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပြန်လည်အကဲဖြတ်ခြင်း။ *Academic Ethics ဂျာနယ်* 10: 335–352။

Emmerich N (2013) တာဝန်ခံနှင့် စာရင်းစစ်အကြား- လူမှုသိပ္ပံတွင် ကျင့်ဝတ်နှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှု။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်* 9(4)။ 175–186။

ESPA (2014) ပင်မစာမျက်နှာ။ တွင် ရနိုင်သည်- <http://www.espa.ac.uk> (ဇူလိုင် 14 2014) ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ (2010) *သုတေသနဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဥရောပကျောင်းသုံးစာအုပ်*။ လူဇင်ဘတ်- ဥရောပသမဂ္ဂရုံး။

Freidman Ross L၊ Loup A၊ Nelson RM၊ Botkin JR၊ Kost R၊ Smith Jr GR နှင့် Gehlert S (2010) သုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုတွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနှင့် ရပ်ရွာပါတနာများအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည့်စိန်ခေါ်မှုများ- စဉ်းစားရန်အချက်များ။ *လူသားသုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ Empirical Research ဂျာနယ်* 5(1): 19-31။

- Guta Ai Nixon Si Gahagan J နှင့် Fielden S (2012)
 'သုတေသီအနားလျှောက်သွားခြင်း' Canadian REBs/IRBs များသည် ရပ်ရွာအခြေပြု
 ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဆိုင်ရာ သုတေသန၏ လိုအပ်ချက်များကို မည်သို့တုံ့ပြန်သနည်း။
လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနပြုမှုဆိုင်ရာ Empirical Research ဂျာနယ်-
 နိုင်ငံတကာဂျာနယ် 7(1): 25။
- Hammersley M (2009) ကျင့်ဝတ်ဝါဒီများကို ဆန့်ကျင်သည်- ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်း၏
 မကောင်းမှုများအပေါ်။ *နိုင်ငံတကာ လူမှုသုတေသန နည်းစနစ်* ဂျာနယ် 12(3)။ 211-
 225။
- Hammersley M (2014) လူမှုသုတေသနအတွက် ကျင့်ဝတ်အခြေခံမူများ။ *နိုင်ငံတကာ
 လူမှုသုတေသန နည်းစနစ်* ဂျာနယ်။ ရရှိနိုင်သောနေရာ-
<http://dx.doi.org/10.1080/13645579.2014.924169> (ဇူလိုင်လ 22 ရက် 2014
 ခုနှစ် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်)။
- Heyter M၊ Noyes J၊ Perry L၊ Pickler R၊ Roe B နှင့် Watson R (2013)
 ဘယ်သူရေးတယ်၊ ဘယ်သူအခွင့်အရေး၊ ဘယ်သူမှန်လဲ။ စာရေးဆရာကိစ္စများ။
အဆင့်မြင့်သူနာပြုဂျာနယ် 69(12)။ 2599-2601။
- Heimer CA (2013) 'ဆိုးသွမ်းသော' ကျင့်ဝတ်များ- HIV သုတေသနတွင် လိုက်နာရမည့်
 အလုပ်နှင့် ကျင့်ဝတ်ကျင့်ဝတ်များ။ *လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ* 98: 371-378။
- Henry S (2013) သည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော စာရေးဆရာ၏ ကျင့်ဝတ်အရ-
 စာရေးဆရာအမိန့်၏ စိန်ခေါ်မှုနှင့် 'ပုံနှိပ်စာထုတ်ခြင်း' အန္တရာယ်။
အနောက်တိုင်းရာဇဝတ်မှုဗေဒသုံးသပ်ချက် 14(1): 84-87။
- Hoeyer K, Dahlager L and Lynöe (2005) သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကွဲလွဲနေသော
 အယူအဆများ- လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်များနှင့် ဆေးသုတေသီများ၏ အပြန်အလှန်
 စိန်ခေါ်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများ။ *လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ* 61: 1741-1749။
- Honan E၊ Hamid MO၊ Alhamdan B၊ Phommalangsy P နှင့် Lingard B (2013)
 ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သုတေသနပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ။
International Journal of Research and Method in Education 36(4)။ 386-399။
- Hyder AA၊ Wali SA၊ Khan AN၊ Teoh NB၊ Kass NE နှင့် Dawson L (2004)
 ကျန်းမာရေး သုတေသန၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်- ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံမှ
 သုတေသီများ၏ အမြင်။ *ဆေးဘက်ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ဂျာနယ်* 30: 68-72။
- Jaspers P၊ Houtepen R နှင့် Horstman K (2013) ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်-

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်
ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းအလေ့အကျင့်များကို ဒေသဆိုင်ရာပုံဖော်ခြင်း။
လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ 98: 311–318။

Jeffery R (2014) သည် စည်းကမ်းပေါင်းစုံ၊ နိုင်ငံပေါင်းစုံ မြောက်-တောင် သုတေသန
ပရောဂျက်များတွင် ရေးသားချက်- သာတူညီမျှမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ
ပြဿနာများ။ *နှိုင်းယှဉ်ပါး နှိုင်းယှဉ်မှုနှင့် နိုင်ငံတကာ ပညာရေးဂျာနယ်* 44(2): 208–
229။

Kaplowitz MD၊ Hadlock TD နှင့် Levine R (2004)
ဝဘ်နှင့်မေးလ်စစ်တမ်းတုံ့ပြန်မှုနှုန်းများကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။ *လူထုအမြင်လေးလပတ်*
68(1)။ 94–101။

Kingori P (2013) အကြောင်းအရာတွင် နေ့စဉ်ကျင့်ဝတ်များကို တွေ့ကြုံနေရသည်-
ရှေ့တန်းမှ ဒေတာစုဆောင်းသူများ၏ အမြင်နှင့် ဇီဝကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များ။
လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ 98: 361–370။

Klitzman R (2011) ကျင့်ဝတ်ရဲတပ်ဖွဲ့။ IRBs တို့၏ စွမ်းအားနှင့်ပတ်သက်သော
အမြင်များ။ *PLoS ONE* 6(12)။ 1–7။

Klitzman R (2012) US IRBs များသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲကမ္ဘာတွင် သုတေသနနှင့်
ရင်ဆိုင်နေရသည်။ *ကမ္ဘာ့ဇီဝကျင့်ဝတ်များ ဖော်ဆောင်ရေး* 12(2)။ 63–73။

Librett M နှင့် Perrone D (2010) ပန်းသီးနှင့်လိမ္မော်သီး လူမျိုးစုစာရင်းနှင့် IRB။
အရည်အသွေးဆိုင်ရာသုတေသန 10(6)။ 729–747။

လန်ဒန် L (2002) ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး သုတေသန ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု-
စည်းမျဉ်းများနှင့် IRB များသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ကွဲပြားနိုင်ပါသလား။
အမေရိကန်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဂျာနယ် 92(7)။ 1079–1084။

Louw B နှင့် Delport R (2006) တောင်အာဖရိကရှိ ဆက်စပ်စိန်ခေါ်မှုများ-
သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ။ *Academic Ethics* ဂျာနယ် 4- 39–60။

McCormack M၊ Adams A နှင့် Anderson E (2012) သည် လမ်းများပေါ်ထွက်နေသည်-
ပါဝင်သူစုဆောင်းခြင်းတွင် spontaneous
နည်းစနစ်ဆန်းသစ်တီထွင်မှု၏အကျိုးကျေးဇူးများ။ *အရည်အသွေးဆိုင်ရာသုတေသန*
13(2)။ 228–241။

McIntosh S၊ Sierra E၊ Dozier A၊ Quiñones SDZ၊ Primack A၊ Chadwick G နှင့်
Ossip-Klein DJ (2008) US နှင့် အလယ်အလတ်ဝင်ငွေနည်းနိုင်ငံ

- လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကြား ပူးပေါင်းသုတေသနပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ- ဥပမာတစ်ခု။ *ဇီဝကျင့်ဝတ်* 22: 414–422။
- Mollet JA (2011) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ လူမှုသိပ္ပံသုတေသနတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများ- အသုံးဝင်သော သို့မဟုတ် ပုံဆောင်ချက်လား။ ဤနေရာတွင်- Cribb R (ed.) *အာရှလေ့လာမှုများတွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာတန်ဖိုးများ ဖြန့်ဝေခြင်း- အလုပ်ရှုံ့ဆွေးနွေးပွဲများ*။ ကင်ဘာရာ- ဩစတြေးလျ-နယ်သာလန် သုတေသန ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- Molony T နှင့် Hammett D (2007) ရင်းနှီးသော ငွေကြေးရှင်- အသံတိတ် သုတေသနလက်ထောက်နှင့် ငွေစကားပြောခြင်း။ *လူ့အဖွဲ့အစည်း(ကျဆုံး)* ရရှိနိုင်သောနေရာ- http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3800/is_200710/ai_n21137685 (13 နိုဝင်ဘာ 2011 တွင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်)။
- Molyneux S နှင့် Geissler PW (2008) ကျင့်ဝတ်များနှင့် အာဖရိကရှိ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ သုတေသနများ၏ လူမျိုးစုစာရင်း။ *လူမှုရေးသိပ္ပံနှင့် ဆေးပညာ* 67: 685–695။
- Monaghan LF၊ O'Dwyer M နှင့် Gabe J (2013) တက္ကသိုလ် သုတေသနကျင့်ဝတ်ကော်မတီ၏ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူနေသည်- 'ဆင်ခြင်တုံတရားရှိသော' လုပ်ငန်းစဉ်၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ။ *နိုင်ငံတကာ လူမှုသုတေသန နည်းစနစ် ဂျာနယ်* 16(1): 65–80။
- Morrell R၊ Epstein D နှင့် Moletsane R (2012) သံသယများ၊ အကျပ်ရိုက်မှုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ- တောင်အာဖရိကတွင် ကျား၊ မနှင့် ကျောင်းပညာရေးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနပြုချက်။ *အရည်အသွေးဆိုင်ရာသုတေသန* 12(6): 613–629။
- Nind M၊ Wiles R၊ Bengry-Howell နှင့် Crow G (2012) နည်းစနစ်ဆန်းသစ်တီထွင်မှုနှင့် သုတေသနကျင့်ဝတ်များ- တင်းမာမှုအတွင်း အင်အားစုများ သို့မဟုတ် အင်အားများ ညီညွတ်မှုရှိပါသလား။ *အရည်အသွေးဆိုင်ရာသုတေသန* 13(6): 650–667။
- ဇီဝကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ နှုတ်ကော်မတီ (2002) *ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော သုတေသနကျင့်ဝတ်များ*။ လန်ဒန်- ဇီဝကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ Nuffield ကောင်စီ။
- Pickersgill M (2012) သိပ္ပံ၊ ကျင့်ဝတ်နှင့် စိတ်ခံစားမှုတို့ကို ပူးတွဲထုတ်လုပ်သည်။ *သိပ္ပံ/နည်းပညာနှင့် လူ့တန်ဖိုးများ* 37(6): 579–603။

Ravinetto R၊ Buvé A၊ Halidou T၊ Lutumba P၊ Talisuna A၊ Juffrie M၊ D'Alessandro

U နှင့် Boelaert M (2011) မြောက်-တောင်ဘက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော လက်တွေ့သုတေသနပြုမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်နှစ်ထပ်သုံးသပ်ချက်- ဖုံးကွယ်ထားသော ဖခင်ဝါဒ သို့မဟုတ် စစ်မှန်သော လက်တွဲဖော်လား။ *အပူပိုင်းဒေသ ဆေးပညာနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျန်းမာရေး* 16(4): 527–530။

Resnik DB (2011) သုတေသနတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း၊ အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး သိပ္ပံ၏ အမျိုးသားသိပ္ပံ ရရှိနိုင်သောနေရာ- <http://www.niehs.nih.gov/research/> အရင်းအမြစ်များ/ဇီဝကျင့်ဝတ်/ဘာလဲ/ (ဇူလိုင်လ 19 ရက် 2014 ခုနှစ် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်)။

Rice TW (2008) လူသားဆိုင်ရာ သုတေသနပြုမှု၏ သမိုင်းဆိုင်ရာ၊ ကျင့်ဝတ်နှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ နောက်ခံ။ *အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာစောင့်ရှောက်မှု* 53(10): 1325-1329။

Rowson R (2010) နိုင်ငံတကာ သုတေသနအတွက် ကျင့်ဝတ်အခြေခံတစ်ခု။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်* 6(4): 143–146။

Sax LJ၊ Gilmartin SK နှင့် Bryant AN (2003) သည် ဝတ်နှင့် စာတမ်းစစ်တမ်းများတွင် တုံ့ပြန်မှုနှုန်းများနှင့် တုံ့ပြန်မှုမရှိသောဘက်လိုက်မှုများကို အကဲဖြတ်ခြင်း။ *အဆင့်မြင့်ပညာရေးသုတေသန* 44: 409–432။

Schrag ZM (2011) လူမှုသိပ္ပံတွင် ကျင့်ဝတ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း ဆန့်ကျင်သည့်ကိစ္စ။ *သုတေသနကျင့်ဝတ်* 7(4): 120–131။

Schroeder D နှင့် Pisupati B (2010) *ကျင့်ဝတ်၊ တရားမျှတမှုနှင့် ဇီဝမျိုးကွဲများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်*။ ကုလသမဂ္ဂ ပတ်ဝန်းကျင် အစီအစဉ်။

SCRPCD (1998)၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် သုတေသနလမ်းညွှန်ချက်များ (ဘာသာပြန်။ Jenkins JM)။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် သုတေသနပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် ဆွစ်ဇာလန်ကော်မရှင်၊ KFPE။

Smith TA (2012) အခြားကလေးဘဝများ- နယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်၍ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ မြေယာညှိနှိုင်းမှု၊ တော်ဝင်ပထဝီဝင်အဖွဲ့အစည်း (ဗြိတိသျှ ပထဝီဝင်လေ့လာသူများ သိပ္ပံနှင့်) နှစ်ပတ်လည် နိုင်ငံတကာ ညီလာခံ၊ ဇူလိုင် 3-5၊ အီဒင်ဘာ့ဂ် တက္ကသိုလ်တွင် ကြိုတင်ပေးပို့ထားသော စာတမ်း။

Stewart CN (2011) *သိပ္ပံပညာရှင်များအတွက် သုတေသနကျင့်ဝတ်များ*

- ကျောင်းသားများအတွက် အဖော်။ အောက်စဖို့ဒ် - John Wiley
- Sugarman J နှင့် Human Research Protections တိုးမြှင့်ခြင်းအတွက်
 ပူးပေါင်းပါဝင်သူများ Durban အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ (2007) နိုင်ငံစုံ
 ပူးပေါင်းသုတေသနပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်မှု-
 စွမ်းရည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် မူဝါဒအတွက် အာဖရိကမှ သင်ခန်းစာများ။
သုတေသနကျင့်ဝတ် 3(3): 84–86။
- Sultana F (2007) တုံ့ပြန်မှု၊ ရပ်တည်ချက်နှင့် ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ- နိုင်ငံတကာ
 သုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှ အကျပ်အတည်းများကို
 ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ *ACME- အရေးပါသော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဂျာနယ်*
 6(3): 374–385။
- Tan-Torres Edejer T (1999) မြောက်-တောင် သုတေသန မိတ်ဖက်များ-
 ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ။
မြတ်သျှဆေးပညာဂျာနယ် 319: 438–441။
- Teixeira da Silva JA (2011) ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ။ *ဥရောပ
 မော်လီကျူး ဇီဝဗေဒ အဖွဲ့အစည်း အစီရင်ခံစာများ* 12(9)။ 889–893။
- Tikly L နှင့် Bond T (2013) သည် ကိုလိုနီခေတ်လွန် သုတေသနကျင့်ဝတ်များကို
 နှိုင်းယှဉ်ပြီး နိုင်ငံတကာ ပညာရေးဆီသို့ ဦးတည်သည်။ *နှိုင်းယှဉ်မှုနှင့်
 နိုင်ငံတကာ ပညာရေးဂျာနယ်* 42(4)။ 422–442။
- Van Teijlingen ER နှင့် Simkhada PP (2012) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်
 ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာခွင့်ပြုချက်သည် ရွေးချယ်ခွင့်မရှိပါ။ *ဆေးဘက်ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ဂျာနယ်*
 38: 428–430။
- Velho L နှင့် Velho P (1996) ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ သိပ္ပံဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်/ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏
 သိပ္ပံဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု- Maraca Rain Forest Project ကိစ္စ။ *Cadernos
 de Ciência & နည်းပညာ* 13: 9–20။

PROGRAM: INTERNATIONAL LAW

COURSE: INTRODUCTION TO ACADEMIC RESEARCH AND WRITING

SESSION 4 – ACTIVITIES

Purpose:

The purpose of these activities is to further develop your skills in referencing and understanding of ethical research practices

Requirements:

PPT lecture notes from Session 4. This activity should come after the Session 4 lecture.
Session 4 Additional Course Material

PART A Activity: 15 minutes

Practice writing references using different reference systems. Write the following references in each of the three styles:

Giuliani, E. 2016. Human Rights and Corporate Social Responsibility in Developing Countries' Industrial Clusters. *Journal of Business Ethics* 133:39-54 DOI 10.1007/s10551-014-2375-5

Duffy, S. (2021), Contested Subjects of Human Rights: Trans- and Gender-variant Subjects of International Human Rights Law. *The Modern Law Review*, 84: 1041-1065. <https://doi-org.virtual.anu.edu.au/10.1111/1468-2230.12633>

Here is an example of a journal article citation using the Harvard, Chicago and APA systems

Harvard:

McCrudden, C. (2017). 'Is the principal function of international human rights law to address the pathologies of international law? A comment on Patrick Macklem's 'The sovereignty of human rights', *The University of Toronto Law Journal*, vol. 67, no. 4, pp. 623–36, <https://www.jstor.org/stable/90017189>.

Chicago:

McCrudden, Christopher. "Is the principal function of international human rights law to address the pathologies of international law? A comment on Patrick Macklem's 'The sovereignty of human rights'." *The University of Toronto Law Journal* 67, no. 4 (2017): 623–36. <https://www.jstor.org/stable/90017189>.

APA:

McCrudden, C. (2017). Is the principal function of international human rights law to address the pathologies of international law? A comment on Patrick Macklem's 'The sovereignty of human rights'. *The University of Toronto Law Journal*, 67(4), 623–636. <https://www.jstor.org/stable/90017189>

PART B Activity: 30 minutes. Understanding ethical research practices.

Breakout group for 10 minutes or individual work, then group discussion 20 minutes.

Reading: Bos, Jaap. (2020). 'Research Ethics Step by Step', pp.227-273. In *Research Ethics for Students in the Social Sciences*, edited by J.Bos. Cham: Springer Nature Switzerland, pp. 227-273. 10.1007/978-3-030-48415-6_10. (open access).

Students should read the article on Research ethics step by step'.

Consider the following ethical issue: Vaccinations for COVID-19 should be compulsory to protect communities and vulnerable people. You want to do a survey that explores public opinion on this. You want to know if opinions are influenced by age, gender, socio-economic status, geographic location, religious beliefs, education level and profession.

Are there ethical issues about the questions?

What are the risks to participants?

No matter how small the risk and unlikely the risk these should be fully explored and and risk minimized under the key principle of DO NO HARM.

You can use a template e.g

Question	Risk	How to minimize risk
Where do you live	Someone will be able to identify the participant	Keep survey data anonymous Do not record names
	Someone will see you enter the house and know the person has participated in the survey	Difficult to minimize risk – can arrange to meet in eg coffee shop, or do an online survey

Teacher Notes:

PART A: Some journals request different styles or no specific style. You must be consistent. You can set your own referencing style for course assignment.

PART B: For the ethics assignment it is important to consider all possible risks. This is important for group discussion. Risks are not always directly concerning an individual but may extend to a community. In this example, if a member of a small community participates in this survey and is identified, the whole community may be at risk if, for example, they choose not to be vaccinated on religious grounds. This has the potential to see the whole community discriminated against. You can also ask students to develop a research proposal or propose your own for class discussion. Is there a real life example you can use? You can also use the book chapter by Bos and work through each section as a discussion topic.

Additional Material:

Example of author guidelines for the Human Rights Law Review published by Oxford Academic (directly copied from <https://academic.oup.com/hrlr/>)

Citations: Where in doubt, authors should provide as full a citation as possible.

Human Rights Law Review should be cited as (2003) 3 *Human Rights Law Review* 91.

Articles

Mowbray, 'The European Convention on Human Rights: Report of the Evaluation Group and Recent Cases', (2002) 2 *Human Rights Law Review* 127. 127.

Graefrath, 'Reporting and Complaint Systems in Universal Human Rights Treaties', in Rosas and Helgesen (eds), *Human Rights in a Changing East/West Perspective* (1990) 290 at 295.

Books

Harris, O'Boyle and Warbrick, *Law of the European Convention on Human Rights*, 2nd edn (2000) at 67.

Treaties

e.g. Article 7 International covenant on Civil; and Political Rights 1996, 999 UNTS 171.

European Court of Human Rights (state the type of decision, i.e., whether Admissibility/Merits/Just Satisfaction/ Strike Out)

e.g. Akkum v Turkey Application No 21894/93, Merits and Just Satisfaction, 24 March 2005 at paras 252-259.

United Nations Treaty Body Communications

For the Human Rights Committee (state whether the citation is 'Admissibility' or 'Views'):

e.g. Kovalev v Belarus (2120/2011),Views, CCPR/C/106/D/2120/2011 (2012) at para 11.10.

Court of Justice of the European Union (use the official reports citation where ever possible)

e.g. C-459/99 Mrax v Belgium [2002] ECR I-6591 at para 62.

ပရိုဂရမ်- နိုင်ငံတကာဥပဒေ

သင်တန်း- ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့် စာတမ်းရေးသားမှုနိဒါန်း

အပိုင်း ၄ – လုပ်ဆောင်ချက်များ

ရည်ရွယ်ချက်-

ဤလုပ်ဆောင်မှုများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကိုးကားခြင်းနှင့် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းတွင် သင်၏စွမ်းရည်များ ပိုမိုတိုးတက်စေရန်ဖြစ်သည်။

လိုအပ်ချက်များ-

အပိုင်း ၄ မှ PPT ဟောပြောပွဲမှတ်စု။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်သည် အပိုင်း ၄ ဟောပြောပွဲချမှတ်မှုအပြီးတွင် လာသင့်ပါသည်။

အပိုင်း ၄ အပိုသင်တန်းအကြောင်းအရာများ

အပိုင်း A လုပ်ဆောင်ချက်- ၁၅ မိနစ်

မတူညီသော ကိုးကားမှုစနစ်များကို အသုံးပြု၍ အကိုးအကားများရေးသားခြင်းကို လေ့ကျင့်ပါ။

ပုံစံသုံးမျိုးထဲမှ တစ်ခုစီတွင် အောက်ပါကိုးကားချက်များကို ရေးပါ-

Giuliani, E. ၂၀၁၆။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ စက်မှုလုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များကြား လူ့အခွင့်အရေးနှင့်

ကော်ပိုရေးရှင်းဆိုင်ရာ လူမှုရေးတာဝန်။ *စီးပွားရေးကျင့်ဝတ်ဂျာနယ်* 133:39-54 DOI 10.1007/s10551-014-2375-5

Duffy S. (၂၀၂၁)။ ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်းအရာများ-

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၏ အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ကျား-မ ကွဲပြားမှုအကြောင်းအရာများ။

ခေတ်သစ်ဥပဒေပြန်လည်သုံးသပ်ချက်၊ ၈၄- ၁၀၄၁-၁၀၆၅။ <https://doi->

[org.virtual.anu.edu.au/10.1111/1468-2230.12633](https://doi-org.virtual.anu.edu.au/10.1111/1468-2230.12633)

ဤသည်မှာ ဟားဗတ်၊ ချီကာဂိုနှင့် APA စနစ်များကို အသုံးပြုထားသော ဂျာနယ်ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်၏ ကိုးကားချက်တစ်ခုဖြစ်သည်

ဟားဗတ်-

McCrudden, C. (၂၀၁၇)။ 'အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၏ အဓိကတာဝန်မှာ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ရောဂါဗေဒများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်ပါသလား။ Patrick Macklem ၏

လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအချုပ်အခြာအာဏာမှတ်ချက်၊ *Toronto တက္ကသိုလ်ဥပဒေဂျာနယ်*, vol. ၆၇၊ အမှတ်၊

၄၊ pp. ၆၂၃-၃၆။ <https://www.jstor.org/stable/90017189>.

ချီကာဂို-

McCrudden၊ ခရစ်စတိုဖာ။ “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၏ အဓိကတာဝန်များ
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ရောဂါဗေဒများကို ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်ပါသလား။ Patrick Macklem ၏
'လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အချုပ်အခြာအာဏာ' မှတ်ချက်။" *Toronto တက္ကသိုလ် ဥပဒေဂျာနယ်* ၆၇၊ အမှတ် ၄
(၂၀၁၇)- ၆၂၃-၃၆။ <https://www.jstor.org/stable/90017189>.

APA-

McCrudden, C. (၂၀၁၇)။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၏ အဓိကတာဝန်မှာ
နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ရောဂါဗေဒများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်သည်။ Patrick Macklem ၏
'လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အချုပ်အခြာအာဏာ' မှတ်ချက်။ *Toronto တက္ကသိုလ် ဥပဒေဂျာနယ်* ၆၇(၄)၊ ၆၂၃-
၆၃၆။ <https://www.jstor.org/stable/90017189>

အပိုင်း B လုပ်ဆောင်ချက်- မိနစ် ၃၀။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သုတေသနအလေ့အကျင့်များကို နားလည်ခြင်း။
အုပ်စုခွဲ၍ ၁၀ မိနစ် သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းအလုပ်၊ ထို့နောက် အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးမှု မိနစ် ၂၀။
ဖတ်ရှုမှု- Bos၊ Jaap။ (၂၀၂၀)။ 'သုတေသနကျင့်ဝတ်များ အဆင့်ဆင့်'၊ pp.၂၂၇-၂၇၃။ J.Bos မှတည်းဖြတ်သော
လူမှုသိပ္ပံရှိ ကျောင်းသားများအတွက် သုတေသနကျင့်ဝတ်များ။ Cham- Springer Nature Switzerland၊ pp.
၂၂၇-၂၇၃။ 10.1007/978-3-030-48415-6_10။ (ဝင်ရောက်အသုံးပြုနိုင်မှု)။

ကျောင်းသားများသည် သုတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးကို အဆင့်ဆင့်ဖတ်ရှုသင့်သည်။
အောက်ပါ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာကို သုံးသပ်ကြည့်ပါ- ရပ်ရွာများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများကို
ကာကွယ်ရန်အတွက် COVID-19 ကာကွယ်ဆေးများကို မဖြစ်မနေထိုးသင့်သည်။ ဤအရာအပေါ်
အများပြည်သူယူဆချက်ကို စူးစမ်းလေ့လာရန် သင်စစ်တမ်းကောက်ယူလိုပါသည်။ အသက်၊ ကျား၊ မ၊
လူမှုစီးပွားအခြေအနေ၊ ပထဝီဝင်တည်နေရာ၊ ဘာသာရေးယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုများ၊ ပညာရေးအဆင့်နှင့်
အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရှိမရှိ သင်သိလိုပါသည်။

မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာပြဿနာများရှိပါသလား။

ပါဝင်သူအတွက် အန္တရာယ်များမှာ ဘာလဲ။

အန္တရာယ် မည်မျှပင်သေးငယ်သော်လည်း အန္တရာယ်မဖြစ်နိုင်စေကာမူ DO NO HARM

ဟူသောအဓိကနိယာမသဘောတရားအရ အန္တရာယ်ကို အပြည့်အဝ စူးစမ်းလေ့လာပြီး

အန္တရာယ်အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် လျော့ချသင့်သည်။

နမူနာပုံစံကို သင်အသုံးပြုနိုင်သည် ဥပမာ

မေးခွန်း	အန္တရာယ်	အန္တရာယ်နည်းစေသည့်နည်းလမ်း
သင်ဘယ်မှာနေပါသလဲ	တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ပါဝင်သူကို ဖော်ထုတ်နိုင်သည်	စစ်တမ်းဒေတာကို အမည်မသိသိမ်းဆည်းထားပါ အမည်များကို မှတ်တမ်းမတင်ပါနှင့်

	တစ်စုံတစ်ယောက်သည် သင့်အိမ်ထဲသို့ ဝင်သွားသည်ကို တွေ့နိုင်ပြီး စစ်တမ်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်ကို သိနိုင်သည်	အန္တရာယ်ကို လျော့ချရန် ခက်ခဲသည် - ဥပမာ ကော်ဖီဆိုင်တွင် တွေ့ဆုံရန် သို့မဟုတ် အွန်လိုင်းစစ်တမ်းတစ်ခုပြုလုပ်ရန် စီစဉ်နိုင်သည်။
--	---	---

ဆရာမှတ်စုများ-

အပိုင်း A- အချို့ကျားနာများသည် မတူညီသောပုံစံများကို တောင်းဆိုကြသည် သို့မဟုတ် သတ်သတ်မှတ်မှတ်ပုံစံမရှိပါ။ သင်သည် တသမတ်တည်းဖြစ်ရမည်။ သင်တန်းတာဝန်အတွက် သင်၏ကိုယ်ပိုင်ကိုးကားမှုပုံစံကို သင်သတ်မှတ်နိုင်သည်။

အပိုင်း B- ကျင့်ဝတ်တာဝန်အတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဤသည်မှာ အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးမှုအတွက် အရေးကြီးသည်။ အန္တရာယ်များသည် တစ်ဦးချင်းစီနှင့် အမြဲတိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည်မဟုတ်သော်လည်း အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုအထိ ပျံ့နှံ့သွားနိုင်သည်။ ဤဥပမာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းငယ်တစ်ခုမှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် ဤစစ်တမ်းတွင်ပါဝင်ပြီး ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိပါက ဥပမာ- ဘာသာရေးအယူအဆများကြောင့် ကာကွယ်ဆေးမထိုးရန် ရွေးချယ်ပါက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးကို အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းကို မြင်နိုင်သော အလားအလာရှိသည်။ ကျောင်းသားများအား သုတေသနအဆိုပြုချက်တစ်ခုရေးဆွဲရန်လည်း သင်မေးမြန်းနိုင်သည် သို့မဟုတ် အတန်းဆွေးနွေးမှုအတွက် သင်ကိုယ်တိုင်အဆိုပြုနိုင်သည်။ သင်အသုံးပြုနိုင်သော လက်တွေ့ဘဝဥပမာတစ်ခုရှိပါသလား။ Bos ၏ စာအုပ်အခန်းကိုလည်း သင်အသုံးပြုနိုင်ပြီး ကဏ္ဍတစ်ခုစီကို ဆွေးနွေးမှုခေါင်းစဉ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

နောက်ထပ်အကြောင်းအရာ-

Oxford Academic မှထုတ်ဝေသော လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းအတွက် စာရေးဆရာလမ်းညွှန်ချက်များဥပမာ (<https://academic.oup.com/hrlr>)မှ တိုက်ရိုက်ကူးယူပါသည်။)

ကိုးကားချက်များ- သံသယရှိလျှင် စာရေးဆရာများသည် ကိုးကားချက်ကို တတ်နိုင်သမျှ အပြည့်အစုံ တင်ပြသင့်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေသုံးသပ်ချက်ကို (၂၀၀၃) ၃ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေသုံးသပ်ချက်စွဲ အဖြစ်ကိုးကားသင့်သည်။

ဆောင်းပါးများ

Mowbray၊ 'လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပသဘောတူညီချက်- အကဲဖြတ်အဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာနှင့် လတ်တလောအကြောင်းအရာများ'၊ (၂၀၀၂)၊ ၂ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း ၁၂၇။ ၁၂၇။

Graefrath၊ 'အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များတွင် အစီရင်ခံခြင်းနှင့် တိုင်ကြားခြင်းစနစ်'၊ Rosas နှင့် Helgesen (eds) ရှိ၊ ပြောင်းလဲနေသော အရှေ့/အနောက်ရှုထောင့်မှ လူ့အခွင့်အရေး (၁၉၉၀) ၂၉၀ ၂၉၅။

စာအုပ်များ

Harris၊ O'Boyle နှင့် Warbrick၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥရောပကွန်ဗင်းရှင်းဥပဒေ၊ ဒုတိယမြောက်ထုတ်ဝေမှု (၂၀၀၀)၊ ၆၇ တွင်။

စာချုပ်များ

ဥပမာ- အပိုဒ် ၇ အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်၊ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး ၁၉၉၆၊ ၉၉၉ UNTS 171။

ဥရောပလူ့အခွင့်အရေးတရားရုံး (ဆုံးဖြတ်ချက်အမျိုးအစား၊

လက်ခံနိုင်မှု/အကျိုးအမြတ်/ကျေနပ်မှု/သပိတ်မှောက်ခြင်းရှိမရှိ)၊

ဥပမာ- Akkum v Turkey လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၁၈၉၄/၉၃၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများနှင့် ကျေနပ်ရုံမျှသာ၊ ၂၀၀၅၊ မတ်လ ၂၄ ရက်၊ paras ၂၅-၂၅၉ တွင်။

ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်အဖွဲ့ဆက်သွယ်ရေးများ

လူ့အခွင့်အရေးကော်မတီအတွက် (ကိုးကားချက်မှာ 'ဝင်ခွင့်' သို့မဟုတ် 'ရှုထောင့်အမြင်များ' ရှိမရှိ ဖော်ပြပါ)-

ဥပမာ- Kovalev v Belarus (၂၁၂၀/၂၀၁၁)၊ ရှုထောင့်အမြင်များ CCPR/C/၁၀၆/D/၂၁၂၀/၂၀၁၁ (၂၀၁၂) ၊ para ၁၁.၁၀ တွင်။

ဥရောပသမဂ္ဂတရားလွှတ်တော်(ဖြစ်နိုင်လျှင် တရားဝင် အစီရင်ခံစာများကို ကိုးကား၍ သုံးပါ။)

ဥပမာ- C-၄၅၉/၉၉ Mrax v Belgium [၂၀၀၂] ECR I-၆၅၉၁၊ para ၆၂ တွင်။